EILANDSRAAD VAN ARUBA

Notulen 1967 **No.** 15

NOTULEN

van de openbare vergadering van de Eilandsraad

op donderdag 21 december 1967 om 10.00 uur des ochtends.

Behandelde onderwerpen:

1. Ingekomen stukken:

a. Kerst- en nieuwjaarswensen van de N.V. Aruven. blz. 2

2. Ontwerp-eilandsverordening tot verhoging van het aantal opcenten op de aanslagen in de inkomstenbelasting. (Ag.no. 10362; bijlage 1967 no. 44). blz. 2

3. Brief van het Bestuurscollege dd. 14 december 1967 betreffende de uitbreiding en verbetering van het telefoonnet en het interinsulair telefoonverkeer. (Ag.no. 8582; bijlage 1967 no. 49). blz. 87

VOORZITTER: O.S.Henriquez, Gezaghebber.

SEKRETARIS: A.J.Booi, Sekretaris van het eilandgebied.

Aanwezig zijn de leden: B.R.Werleman, D.Tromp, V.Kock, E.R.Finck, J.A.C.Alders, H.R.Dennert, O.Croes, G.F.Croes, D.G.Croes, M.Croes, C.Yarzagaray, A.M.Arends, E.M. de Kort, C.B.Boekhoudt, D.I.Leo, F.L.Maduro, A.Werleman, C.Lacle, G.A.Oduber, L.A.I.Chance, alsmede gedeputeerde T.Leest.

Afwezig is het lid: D.C.Mathew, in verband met verblijf in het buitenland.

DE VOORZITTER: Ik open hierbij deze openbare vergadering van de Eilandsraad en heet U allen van harte welkom.
Alvorens over te gaan tot agendapunt 1, ingekomen stukken wil ik de Raad mededelen dat er een verzoek is binnen gekomen van Radio Antilliana gedateerd 19 december, waarbij wordt verzocht het volgende:

Geachte heer,

Hierbij verzoek ik U om Radio Antilliana toestemming te geven de Eilandsraadsvergadering van donderdag aanstaande 21 december 1967 uit te laten zenden bij wijze van proef.

Bij voorbaat danken wij U en verblijven,

Hoogachtend.

Mag ik vragen of de Raad bezwaren heeft, dat deze zitting van de Raad wordt uitgezonden via de radio?

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, manera nos a bisa biaha pasa nos no tin nada contra pa e reunion aki worde trasmiti. Un cos nos kier bisa y esey ta, pa e reunion aki worde trasmiti di su principio te na su fin, pa no tin ningun interrupcion durante e trasmision y tampoco ningun comentario durante e trasmision pa asina nos haya un beeld manera e reunion aki ta sigui. Tambe como cu esaki ta worde trasmiti nos ta spera cu lo no tin hopi propaganda politico. Pesey mi kier a pidi Señor Presidente promer cu e reunion aki cuminsa pa no laga ningun miembro di Raad desvia for di e punto di agenda. Masha danki, Señor Presidente.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het verzoek om de vergadering uit te zenden via de radio toegestaan.

De Voorzitter schorst de vergadering om de nodige voorbereidingen te treffen voor de uitzending.

De Voorzitter heropent de vergadering.

1. Ingekomen stukken:

   a. Kerst- en nieuwjaarswensen van de N.V. Aruven.

DE VOORZITTER: Alle kerstwensen die de Raad ontvangt zullen door de Sekretaris worden beantwoord.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

2. Ontwerp-eilandsverordening tot verhoging van het aantal opcenten op de aanslagen in de inkomstenbelasting. (Ag.no. 10362; bijlage 1967 no. 44).

De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER H.R.DENNERT: Señor Presidente, no ta ningun momento mi intencion awe pa haci ningun propaganda politico aki den.
Sinembargo en bista di e manera cu e proposicion aki a ser haci na Raad lo ta necesario pa mi hala atencion riba algun punto pa asina mi por duna un opinion riba e hisamento di belasting cu a ser proponi aki door di Bestuurscollege.
Señor Presidente, si e punto cu nos ta tratando awor aki, esta hisamento di belasting, ser accepta awe den e reunion aki, anto e dia di awe lo ta un dia di tristesa grandi pa Aruba.
E lo ta un dia di tristesa no solamente pasobra den e aña venidero e pueblo di Aruba lo mester bay paga mas belasting, lo mester bay paga mas placa for di nan saco, siendo cu situacion ya ta malo, sino tambe pasobra henter pueblo di Aruba lo haya sa, lo sinti ta kiko kier meen pa eligi un Gobierno formá pa partidonan cu a priminti e pueblo net lo contrario. Lo bira bisto pa e pueblo con e a ser engañá y e desilusion cu ya ta reina caba lo bira mas grandi ainda. Ta duel mi, Señor Presidente, cu mi lo mester bisa algun cos den esfera politico, pero ta necesario pa recorda e pueblo y pa recorda e señornan sintá dilanti di mi y e señornan sintá na mesa di Gobierno, esta di Bestuurscollege, pa recorda nan di algun promesa haci na e pueblo. Na promer lugar mi kier recorda nan na nan declaracion cu ta tene reunionnan di Eilandsraad anochi pa asina e pueblo por bin tende loke ta pasa den e Raad aki. Hasta tabatin un proposicion di Señor Maduro pa busca un lugar mas grandi pa tene nos reunionnan asina cu lo por a acomoda mas hende riba tribuna publico. Pero awe, cu nos ta tratando un punto cu ta masha impopular y cu ta lo contrario di loke a ser priminti na e pueblo, awe nos ta tene nos reunion den dia.

Net awe, cu nos ta tratando un proposicion pa hisa belasting, awe cu ta di suma importancia pa pueblo sabi pakiko mester di mas entrada pa Gobierno, pakiko tur obrero, tur trahador, henter nos comunidad, grandi y chikito y especialmente e chikito es decir esun di menos recursos, di menos entrada, mester bay paga mas inkomstenbelasting, awe nan no ta haya e chens pa presencia of scucha e reunion aki pasobra nan ta na trabao awor aki. Esaki ta un di e cambionan cu e Bestuurscollege aki, cu ta yama su mes Bestuurscollege di Cambio, a trece pa nos.
Pero henter e proposicion pa hisa belasting ta un cambio tambe, un cambio radical. Pasobra durante e campaña electoral fuerte cu tabatin e aña aki e partidanan cu ta forma Gobierno di Aruba awor aki a priminti e pueblo positivamente cu nan lo baha belasting. Nan lo a bin kita algun sorto di belasting y nan lo a bay baha otro sorto di belasting.
Y nos por corda masha bon ainda con na e oficina di Arubaanse Volks Partij aki nan cerca den Emmastraat e partida ey tabata collecta firma di hende cu a haya lay-off di Lago pa despues di eleccion e hendenan ey haya placa bek for di e belasting cu nan a paga, segun Arubaanse Volks Partij inhustamente riba nan lay-off-allowance.
Awor nos ta haya nos enfrenta cu un proposicion pa hisa belasting es decir cu si por pasa cu cualkier hende haya lay-off den e aña venidero y Dios warda cu esey no pasa anto en bes di menos belasting, locual a ser priminti na dje, ta mas belasting e ta bay paga.
Esaki ta inconsecuente, Señor Presidente, pero ya nos a costumbra caba cu e actonan inconsecuente, es decir contra di principio y contra di promesas cometi pa e Bestuurscollege aki. A worde priminti na pueblo cu despues di eleccion lo kita Werkverschaffing y tur trahador lo bay vast na Dienst Openbare Werken pasobra Werkverschaffing ta un departamento cu ta bao di dignidad di un trahador honrado. Y kiko a pasa? Werkverschaffing a worde extendi y con! Otro cambio......
A ser bisa cu despues di eleccion ta elimina e departamento di Informacion, esta Voorlichtingsdienst, pero e no a worde eliminá.
Y pa COLMO nan ta bay extende e departamento aki. Otro cambio, pero esaki ta un cambio pa un cambio.
Awor mi sabi, Señor Presidente, cu e cos-nan aki no tin di haber directamente cu e punto cu nos ta tratando pero sí nan ta demostra ki mentalidad e Bestuurscollege actual tin, si nan ta demostra e credibilidad of mihor bisa e falta di credibilidad di e Bestuurscollege actual y e partidanan cu ta forma e Gobierno actual. Y esey si tin di haber directamente cu e proposicion dilanti nos pasobra, Señor Presidente, ta riba palabra só di Bestuurscollege, p a l a b r a só, henter e proposicion aki pa hisa belasting ta basá. Ta riba palabra so nos mester kere cu Aruba tin mester di mas entrada y mi a caba di demostra claramente kiko e palabra di e Bestuurscollege actual bal. Ta pesey tabata necesario pa bisa e cosnan aki. Pasobra si tin mester di mas placa anto mester demostra, mester proba cu tin mester di mas placa, cu tin mester di mas entrada pa Gobierno. Y nos no tin ningun prueba, Señor Presidente, pero ningun prueba, at all, cu tin mester di mas entrada.
Dia cu e Bestuurscollege actual a sinta, dia promer di juli di e aña aki, nan a priminti cu nan lo a bin cu un rapport di e estado financiero di e territorio insular di Aruba. Te awe nos no a mira ningun rapport.
Pero nan ta bisa si cu situacion financiero di Aruba ta malo, cu Partido Patriotico Arubano a laga Aruba den mal estado, nan ta papia di baca flaco etc. pero te awe nan no a proba ningun momento cu esaki ta berdad. Ta palabra só atrobe, Señor Presidente.
Awe cu ta dia 21 di december, awe ainda nos no tin den nos man e begroting e presupuesto di Aruba pa e aña venidero, aunke ta pará den ley, e mes ley cu ta stipula cu e Bestuurscollege actual por a sinta, esta Eilandenregeling, cu e begroting mester ta entrega na Eilandsraad, es decir anto, na pueblo, promer cu dia promer di oktober.

Y maske den e ley no ta stipula ningun straf si Bestuurscollege no entrega e begroting promer cu dia promer di oktober, toch esaki ta un prueba di pa mi no usa e palabra mal gobernacion (wanbeheer), e ta un prueba cu e Bestuurscollege actual ta goberna contrario na e reglanan general di un bon gobernacion (in strijd met de algemene regelen van behoorlijk bestuur). Pasobra tur caminda di mundo e begroting ta ser entrega na e cuerpo legislativo na tempo. Na Holanda ta tur di dos diamars di september Gobierno ta entrega begroting na Staten General.

Awor si nos tabatin den nos poder e rapport di estado financiero di Aruba, si nos tabatin den nos man e presupuesto di e aña venidero, anto nos lo por a huzga si tabata necesario pa hisa belasting, si tabata necesario pa pidi e pueblo pa hala faha sera. Nos lo por a huzga si e hisamento di belasting aki tabata hustifica.

Pero, Señor Presidente, tin mas factores cu ta di importancia aki. Ora bo mira cu bo gastonan ta subi y bo entradanan no ta jega pa cubri e gastonan aki, bo no tin mester di core bay hisa belasting mes ora. Den economia tin un palabra, tin un modo di haci, cu nos conoce masha bon aki na Aruba pasobra nos a sintié aki y esey ta "Cost Control". Bo ta bay mira cu bo por baha bo gastonan. Bestuurscollege a purba di baha gastonan di Gobierno? Esaki nos no sabi, Señor Presidente, pasobra atrobe mi mester bisa cu nos no tin ningun prueba segun cual nos por huzga si esaki a ser haci of si esaki no a ser haci of si esaki no a ser haci na un manera correcto. Nos no por huzga at all, pasobra nos no tin begroting of cualkier otro prueba. Y den e caso di cost control aki ni palabra nos no tin, aunke nos no por worry cu palabranan pa via di loke mi a menciona caba. Pero si nos mester constata atrobe cu loke partidanan cu ta na Gobierno actualmente semper a bisa, esta, cu e Bestuurscollege-nan anterior tabata malgasta placa di pueblo, cu si nan ~~cohe mando nan lo drecha esey y cu nan, pa via di drechamento di e~~ supuesto malgastamento di placa nan lo bay baha belasting, atrobe ta basá riba engaño.

Señor Presidente, un otro factor ta e hecho cu, maske tabata necesario pa hisa belasting, maske tabata necesario pa Gobierno haya mas entrada y mi ta bolbe ripiti, mi no ta convenci cu esaki ta necesario, mi no por huzga esey, anto no tabata necesario pa hisa inkomstenbelasting. Gobierno Insular tin hopi otro moda pa haci su entrada mas grandi. Y tur e otro modanan aki tambe ta resulta den un hisamento di belasting, pero no den hisamento di inkomstenbelasting. Pasobra ora bo hisa inkomstenbelasting y esey ta loke e proposicion aki ta contene, ta tur hende cu ta paga inkomstenbelasting ta bay paga mas, tambe e chikitonan, esnan di menos entrada, esnan cu ya ta den hopi dificultad.

Pero Gobierno por hisa otro sorto di belasting cu ta bay cay riba e sector di nos comunidad cu pór paga esey y esun di menos recurso no ta ser perhudica. Pero atrobe, nos no por huzga.

Señor Presidente, mi ta haya e asunto aki masha serio. Mi ta haye masha serio pasobra ta worde pidi di mi, ta worde pidi di nos tur aki den pa vota pa algo, anto figura bo, pa vota pa hisa belasting, sin cu nos por huzga cu ta necesario pa haci esey. E cos aki parce un joke, aunke e tin nada di haber cu joke, al contrario. Ta pesey mi no lo por vota pa e cos aki, mi no lo por vota pa laga pueblo di Aruba paga mas belasting sin cu mi sabi definitivamente ta pakiko e placa extra aki lo worde usá.

Den su carta di contesta na Eilandsraad riba e preguntanan hací den huishoudelijke vergadering Bestuurscollege ta bisa cu e no sabi ainda cu presupuesto di Aruba pa e aña venidero lo ta balancea of no, si nos lo tin un sluitende begroting of no.

Señor Presidente, ta posibel anto cu hasta lo por resta placa riba begroting. No, Señor Presidente, e cos aki berdaderamente ta un joke e a para bira. No tin ningun seriedad den e proposicion aki. Y ta pesey lo ta imposibel pa mi, pa mi duna mi apoyo, pa mi duna mi voto pa loke e Bestuurscollege aki ta pidi.

Pero, Señor Presidente, e tiki prueba por escrito cu nos por a haya riba e proposicion aki ta bisa cu door di hisamento di inkomstenbelasting di Gobierno Central, Aruba ta bay haya f.170.000,-- mas pa aña.
Y door di e hisamento di winstbelasting di Gobierno Central Aruba lo bay haya f.1.079.385 mas pa aña.
Es decir en total f.1.239.385 mas pa aña.
Esey, segun Bestuurscollege no ta basta y ta pesey mester hisa e opcentennan riba inkomstenbelasting.
Pero, Señor Presidente, mi ta kere cu ta lubida nan mester a lubida cu Gobierno Central tambe a hisa accijnzen.
Gobierno Central a hisa accijnzen riba cigariya, riba bebida y riba gasolin. Di e accijzennan Gobierno di Aruba tambe ta haya su parti y mi no ta mira e parti aki incalcula den loke nan a pone den e carta aki.
Atrobe mi mester bisa cu e cos aki no a ser trata cu seriedad, Señor Presidente. Atrobe mi mester bisa cu nan ta pidi nos pa hisa belasting.
Nan ta pidi pueblo pa paga mas placa sin cu nos tin un prueba, siendo cu e cos aki a worde trata sin seriedad. Pesey, Señor Presidente, ta imposibel pa mi duna mi voto na e proposicion aki di Bestuurscollege.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER V.KOCK: Señor Presidente, promer cu mi cuminsa papia riba aumento di opcenten di inkomstenbelasting lo mi kier duna un inleiding chikito.
Tur hende sabi cu henter e entrada cu ta worde haya door di hisamento di opcenten ta completamente pa e eilandgebied.
Tur hende sabi tambe cu e heffing di inkomstenbelasting, e eilandgebied di Aruba ta haya 65% di e aumento total.
Den e proposicion di Land di promer di januari 1968 nos ta ripara cu tin, manera Señor Dennert a bisa, promer aumento di tariefanan di inkomstenbelasting. Esey kier meen cu e aumento total a subi cu 65%.
Bestuurscollege actual no a haci nada pa esaki. Entrada ta bin gratis.
E placa ta den poder di eilandgebied awor.
Di dos, e tariefa nobo di winstbelasting. Aki tambe nos eilandgebied a haya un suma bastante grandi. Awor mi tin un pregunta pa e diputado concerni. Door di e proposicion di Land Aruba lo haya bastante hopi entrada pa yena e caha. Pakiko hisamento di opcenten acerca cu 10%.
Tambe mi kier menciona cu door di e proposicion di belasting, pagamento di belasting pa Aruba a bira mas proporcional. Esey kier meen cu door di e proposicion di promer di januari 1968 tur hende ta paga belasting segun su fortalesa financiero. Pakiko awor hisa opcenten? Esaki ta kibra tur e plannan aki. E idea ta pa kita tur fuente di opcenten y cobra otro sorto di belasting. Pero esey por bin despues.
Mi kier puntra e diputado concerni lo siguiente. Cuanto e subimento di gasto ta pa onderwijs? Cuanto e subimento di gasto ta pa Sociale Zorg?
Mi ta spera di haya contesta riba e preguntanan ey. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, na promer lugar mi kier a uni mi na mi colega Dokter Dennert y puntra Bestuurscollege ta pakiko na un reunion asina importante pa pueblo e reunion aki ta worde teni mainta 10'or? Siendo cu nos sabi cu mayoria di pueblo cu ta interesa den loke ta pasa den Eilandsraad ta acudi nan mes aki pa tende con nan representantenan lo defende nan interes.
Sinembargo si nos weita awe mainta, Señor Presidente, no tin ni un quinta parti di e tribune publico yena manera ta costumbra ora tene reunionnan asina importante pa pueblo den e sala aki.
Tambe, Señor Presidente, mi kier expresa mi opinion cu den e punto di hisamento di opcenten mi no ta convenci, aunke mi tin di agrega cu ta dificil pa huzga, pa varios motibo, cu tin e necesidad urgente pa hisa e placanan di belasting cu 10% di opcenten.

10% di opcenten, Señor Presidente, kier meen un entrada directo extra pa nos isla, un aumento directo di 66% di e 15% di opcenten cu ya ta existi. Esaki ta dificil pa huzga, manera mi a bisa pa e motibo grandi, aunke e no ta e unico motibo, cu te awe nos no tin begroting, un presupuesto di aña 1968, pa por huzga si e aumento aki ta absolutamente necesario, sí of no. Pero di fuentenan fidedigno, manera prensa ta gusta usa e palabra aki, nos tin informacion cu e aña venidero lo worde extendi trabaonan cu lo surpasa e cantidad di personanan cu a traha anteriormente na cierto departamentonan di Gobierno. Entre otro mi tin entendi na Voorlichtingsdienst. (Departamento di Informacion) y tambe na Personeelszaken.
Mi kier a puntra Bestuurscollege of e diputadonan concerni specificamente si esaki ta necesario, pakiko e ta necesario y si en berdad e placanan aki lo mester t'ey haciendo e hisamento di opcenten absolutamente necesario y door di esey perhudica muy en especial e hendenan cu tin entrada menos y a la bes trece peso extra riba pueblo di Aruba. Te aki mi comentarionan den promer ronde, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, dilanti nos awe ta para un ordenansa pa halsa opcenten. E opcentennan aki ta directamente pa e uso di e isla di Aruba cual nos tur ta na haltura di e situacion financiero cu e Bestuurscollege nobo aki a haya.
Manera mi por a scucha Señor Dennert menciona, cu e situacion ta malo, en berdad, e situacion ta malo. E situacion ta malo pa motibo cu despues di 12 aña di un regimen di e gobernantenan di Partido Patriotico Arubano nan a laga Aruba cu un herencia totalmente debil, un herencia cu ta surpasa miljones y miljones cu tin cu worde paga door di pueblo.
Papiando di kitamento di belasting, Señor Presidente, e hisamento di belasting no ta cay bao competencia di e isla insular pero di e Gobierno Central. Hisamento di belasting a tuma lugar algun dia pasa na Corsow caminda nos por a weita cuanto placa mas e Gobierno Antiyano, Gobierno Central, mester a haya aden. Gobierno Central door di hisa belasting algun dia pasa riba inkomstenbelasting a trece aden hisando entrada riba cigariya, gasolin y bebida pa un total di f.7.535.000,--.
Di locual Gobierno Central ta haya di entrada di inkomstenbelasting f.1.155.000,--. Di cigariya Gobierno Central ta haya f.517.000,--.
Di gasolin Gobierno Central ta haya f.120.000,--.
Di bebida Gobierno Central ta haya f.330.000. Locual e mes un Gobierno Central cu ta establece na Corsow, Corsow tambe ta haya acerca di entrada di inkomstenbelasting f.1.400.000,--.
Di cigariya f.293.000,--, di gasolin f.700.000,--, di bebida f.130.000,-- locual ta un total di f.2.523.000,--.
Awor nos pober isla, manera semper e ta worde yama den e constelacion Antiyano, e isla cu economicamente ta fuerte ariba su mes, pero sinembargo tin cu mantene Corsow y otro islanan den Antillas. Loke a cay pa nos di tur e hisamento di belasting aki ta f.1.240.000.
Di cigariya nos a haya f.130.000,--, di gasolin f.290.000,-- y di bebida f.140.000,--, locual ta monta na f.1.800.000,--.
Mi ta kere cu e diputadonan concerni lo bin splica kiko a worde haci cu e placa aki, despues di mi discurso aki. Asina ta, nos ta weita cu e inhusticia, cu ta reina en cuanto e belasting den Antiyas, en cuanto Aruba su derecho, ta den Antillas y cu henter e constelacion Antiyano ta fictivo. Pesey nos ta haya nos awe obliga di bin cu e proposicion aki como ya den e tarifanan nobo prepara pa Gobierno Central nan a inclui caba e 25% den e tarifa nobo. No ta nos Gobierno ta den Gobierno Central pero Gobierno di Partido Patriotico Arubano. Ami ta representa un Gobierno di Arubaanse Volks Partij cual partido den pasado a bisa y a spierta e pueblo pa 12 aña largo tocante e situacion financiero di nos isla y e palabranan a sali berdad. Awe nos ta tende for di e mes bocanan di Partido Patriotico Arubano cu en berdad e situacion ta malo.

Nos por bay bek pa kitamento di belasting. Ken por kita belasting? Gobierno Central por kita belasting. Aki den partido di Arubaanse Volks Partij nos tin dos miembro di Staten y den comision nos tin dos miembro di Staten caminda varios biaha a worde treci padilanti den Staten pa kita gebruiksbelasting. Pesey debi na Partido Patriotico Arubano su Gobierno nunca ningun hende a paga tino pa kita gebruiksbelasting.
Riba lay-off-allowance tur hende, tur obrero, tur pueblo ta na haltura di locual ta e lay-off-allowance y kiko ta conteni den lay-off-allowance. Den varios tratamento di presupuesto den Staten den varios pregunta e presidente di nos fraccion, Señor Cornelis Albert Eman, q.e.p.d., a haci tur su esfuerso y te ainda e preguntanan no a worde contesta pa Gobierno Central, esta e lay-off-allowance. Asina ta si Partido Patriotico Arubano kier coopera cu Aruba y papiando di lay-off-allowance laga nan haci un esfuerso pa trece esaki na un ley mas husto. Pasobra e lay-off-allowance ta un inhusticia cometi na tur e trahadornan aki na Aruba. Esey ta debi na gobernacion di Gobierno Central. Ta Gobierno Central so por trece un cambio den lay-off-allowance. Asina ta mi no ta kere cu e comentarionan treci pa Señor Dennert y e otronan cu aki den ta e lugar apropiado pa papia di lay-off-allowance. Mi ta sugeri na e banda pariba, si nan kier nos ta coopera ki ora cu nan kier cu Corsow pa nan por haya un revision ariba e lay-off-allowance pa tur trahador asina por haya nan placa bek. Tambe mi ta haci un apelacion fuerte na Bestuurscollege pa busca modo di haci algun apelacion en cuanto e inhusticia cometi cu e trahadornan cu ta bay den lay-off-allowance.
Papiando di cost control nos por a ripara e gobernacion di Partido Patriotico Arubano den su cost control. Durante 12 aña belasting a worde hisa varios bes. Ariba number di auto, ariba gasolin, ariba entrada, ariba opcenten 15%. Tambe nos por a weita kiko e cost control a haci den e Gobierno di Partido Patriotico Arubano. Nos por weita e hydroponics cual a costa 4 miyon y te awe no a produci nada solamente debe.
Un herencia tristo pa historia, cu nos no mester papia riba djele.
Esaki nos ta yama wanbeheer. Esaki ta dirigentenan cu no ta conciente di nan responsabilidad. Esaki ta e hechonan cu ta papia pa nan mes.
Awe nos tin nos dilanti un ordenansa di 15% y nos a tende un otro comentario di Señor Kock pa hisa belasting na un otro modo.
Señor Kock kier meen hisa belasting na un otro modo door di hisa number di auto of door di cobra mas? No, Señor Presidente, nos no por hisa belasting na e manera ey. Nos ta hacie segun nos responsabilidad y segun e manera cu nos ta haya nos mes dilanti djele di e situacion aki ya cu e 25% opcenten ta traha caba y prepara caba den tarifa nobo pa Gobierno Central tur loke nos ta haci nos ta para dilanti un barrera caminda mester hisa belasting of nos ta worde cualifica como hendenan cu no por goberna nos isla. Pasobra ya caba nos ta conciente cu aña pasa tabatin un miyon di deficit y e biaha aki mi ta casi sigur caba cu e presupuesto no lo cubri su mes. Lo tin un deficit atrobe y basa ariba tur razonnan aki, basa ariba tur e hechonan aki mi kier lansa un mocion aki den awe pa nos asina por acerca Gobierno pa trece un particion di belasting mas husto pa Aruba. Anto e ora ey nos por papia di un belasting husto pa e isla di Aruba. No caminda cu Aruba cu su populacion di 59.000 hende y Corsow cu un populacion di 140.000 hende tin cu paga casi dobbel pa e populacion Curazoleño. Nos como 59.000 hende ta contribui 2 biaha en comparacion cu e populacion Curazoleño. Esey mi por a duna di mi cifranan cu mi a trece dilanti actualmente y esey ta cambionan pa programanan di Arubaanse Volks Partij hunto cu combinacion pa nos por ehecuta pa trece un Aruba mihor. Aki, Señor Presidente, cu permiso lo mi bay over na Holandes pa mi comenta ariba mi mocion pasobra un mocion mester worde entrega na Holandes.
Mijnheer de Voorzitter, reeds jaren wordt er allerwege geklaagd over een gebrek aan middelen bij de eilandelijke Overheid.

Deze klachten nemen de laatste jaren steeds toe daar door allerlei omstandigheden de uitgaven van de Overheid stijgen, zodat er meer middelen nodig zijn om aan deze stijging der uitgaven het hoofd te bieden.
Voor de eilandelijke Overheid zou het eenvoudig zijn om de belasting te verhogen en een groot aantal nieuwe heffingen te introduceren, waardoor de inkomsten van de Overheid mogelijk in voldoende mate zouden stijgen en om steeds toenemende kosten te kunnen bestrijden. Indien het Bestuurscollege een dergelijk voornemen zou koesteren zou ik genoodzaakt zijn mijn stem aan eventuele voorstellen dienaangaande te onthouden.
Ik ben namelijk van mening dat de belastingdruk op dit ogenblik al zo zwaar is dat niet langer uit de noodzaak tot verhoging dient te worden overgegaan. Het Bestuurscollege zal dus eerst moeten trachten de nodige middelen op andere wijzen te vinden voordat ik mijn medewerking aan de bezwaring van de belasting hier kan verlenen.
De aangewezen weg voor het Bestuurscollege om meer inkomsten voor het eilandgebied Aruba te verwerven lijkt mij om in overleg met de Landsregering tot stand te brengen een betere verdeling van de belastingopbrengsten, in dier voege dat Aruba over een aanzienlijk groter aandeel van bepaalde belastingen zal kunnen beschikken. Ik meen dat de noodzaak hiervan ook door het vorige Bestuurscollege is ingezien doch dat er zekere treinage in de door mij bepleitte nieuwe regeling zijn bij de Landsregering is opgenomen. Voor zover mij bekend heeft de Staten nog geen enkele positieve resultaat opgeleverd. De tijd staat niet stil, Mijnheer de Voorzitter. Wij kunnen niet lijdzaam blijven toezien dat het eilandgebied Aruba in financiele moeilijkheden komt doordat de Landsregering niet meewerkt aan een herverdeling van de belasting.
Het ogenblik is daarom, mijns inziens, thans aangebroken om opnieuw een beroep op de Landsregering te doen om in overleg met het Bestuurscollege tot een wenselijk verdeling over te gaan. Ik ben hiermede gekomen aan de kern van dit betoog dat ik heb samengevat in een motie die ik aan de Eilandsraad ter goedkeuring voorleg.
Ik hoop dat als de motie aangenomen wordt het Bestuurscollege met de nodige voortvarendheid deze zaak ter hand zal nemen en spoedig tot een gesprek zal komen met de Landsregering.
Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen ons geen tijdverlies permiteren.
Ik heb gezegd...
De motie luidt als volgt, Mijnheer de Voorzitter.

M O T I E

De Eilandsraad van het Eilandgebied Aruba, in openbare vergadering bijeen op heden 21 december 1967.

In aanmerking nemende:

dat reeds jaren gesproken wordt over de wenselijkheid om te komen tot een herverdeling van het belastinggebied tussen het Land en de Eilandgebieden;

dat door het vorige Bestuurscollege de Landsregering diverse malen benaderd is over deze aangelegenheid;

dat de Landsregering tot dusverre niet gunstig beschikt heeft op deze verzoeken noch ook heeft laten blijken, dat het voornemen bestaat een voor de Eilandgebieden gunstiger regeling te treffen;

dat de wenselijkheid van een herverdeling als hogeromschreven al jaren bestaat maar zich thans sterker dan ooit doet gevoelen;

dat toch het Eilandgebied Aruba al jaren met moeite tracht een sluitende begroting te krijgen en dat de begroting die nu aan de Eilandsraad zal worden aangeboden zeer waarschijnlijk een aanzienlijk tekort zal vertonen;

dat het Eilandgebied Aruba noodgedwongen de opcenten op de inkomstenbelasting zal moeten verhogen van 15% tot 25% waardoor alle belastingplichtigen in de toekomst meer zullen moeten betalen;

dat de basistarieven voor de inkomstenbelasting m.i.v. 1 januari 1968 niet onaanzienlijk zullen worden verhoogd terwijl daarnevens diverse andere heffingen zijn verhoogd, waardoor de kosten van levensonderhoud zullen stijgen;

dat het ondanks deze verhogingen waarschijnlijk niet mogelijk zal zijn een sluitende begroting aan de Eilandsraad te presenteren;

dat het, gezien de stijgende kosten van levensonderhoud en gezien de aanstaande stijging van de belastingdruk per 1 januari 1968, op dit ogenblik niet juist voorkomt om van de bevolking nog meer offers te vragen;

dat daarentegen aan de behoeften van het Eilandgebied tegemoet gekomen zou kunnen worden, indien de Landsregering bereid gevonden zou kunnen worden om de beschikbare belastinggelden billijker te verdelen, waardoor het Eilandgebied over de nodige fondsen zou kunnen beschikken om zijn taak naar behoren uit te voeren;

B E S L U I T

het Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba uit te nodigen de nodige stappen bij de Landsregering te doen, die ertoe kunnen leiden een regeling te bereiken, die aan het Eilandgebied Aruba een groter aandeel in de door de bevolking van Aruba opgebrachte belastinggelden garandeert;

en gaat over tot de orde van de dag.

Señor Presidente, esaki ta un mocion cual a worde treci pa nos aki den awe y nos ta spera cu e mocion aki lo tin resultadonan exitoso.
Mi ta spera cu nos tur aki den como representantenan di Aruba, incluyendo e grupo di Partido Patriotico Arubano cu awe ta haciendo un maniobra pa duna di kere cu na Aruba e Bestuurscollege ta hisa belasting.
Nos solamente ta bin cu opcenten y cu esey, Señor Presidente, mi ta kere a yega e momento caminda cu tur e grupo cu ta traha pa interes di Aruba mester usa su interes no na Aruba so haciendo politica, haciendo declaracionnan cu no tin base. E lugar cu nos por traha constructivamente, Señor Presidente, ta den e Gobierno Central caminda actualmente Aruba cu su 8 representante tin 5 den oposicion y Aruba no tin nada di bisa en cuanto belasting. En bista di esaki, Señor Presidente, lo mi kier bisa lo siguiente. Nos a cuminsa caba cu un accion di autonomia y nos ta spera pronto cu lo futuro cooperacion di tur ciudadano di Aruba - un y tur, di tur partida - cu nos por yega di enfrenta un futuro cu mas optimismo pa asina nos por haya nos igualdad, no solamente aki na Aruba sino tambe den henter Antillas nos mester haya e reconocimento y e derecho cu cada pueblo a lucha y a bringa pé. Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE VOORZITTER</u>: Wij zullen voortaan met de eerste ronde en na voltooiing van de eerste ronde zal de motie van de heer Yarzagaray aan de orde worden gesteld.

DE HEER J.A.C.AIDERS: Señor Presidente, pa haci un historia largo bira masha cortico solamente mi kier a comenta ariba locual Señor Yarzagaray a bisa awe mainta.
Señor Yarzagaray ta bisa y naturalmente ta defende e carta cu nan a manda pa e miembronan di Raad en cuanto e hisamento di e 10 opcenten di belasting. Esaki ta comprendibel, Señor Presidente, pero Señor Yarzagaray si mester pensa promer kiko e ta bisa aki den.
Señor Yarzagaray ta bisa cu nos tur sabi, mi ta supone cu e kier meen e miembronan di Raad, cu e situacion financiero di Aruba ta malo.
Señor Presidente, Señor Yarzagaray tampoco no sabi si e situacion financiero ta bon of malo, ni tampoco mi ta bisa e miembronan di Bestuurscollege, pasobra te dia di awe ningun hende no por a haya su dilanti e presupuesto pa nos huzga si e situacion ta bon of si e ta malo.
Tampoco nos por a huzga si e 10 opcenten cu mester worde halsa, tin base pa haciële awe mainta aki den, sí of no.
Señor Yarzagaray tambe a tende cu e 10% aki lo ser usá pa un of otro motibo. Señor Yarzagaray mes no sabi con e 10 opcenten aki, e f.570.000 lo worde usa den e presupuesto. Awe mainta nos a bolbe tende e amenasanan, e culpanan ariba Gobierno Central y cu ta Gobierno Central a calcula e 25 opcenten caba den e hisamento di belasting na Corsow.
Señor Presidente, no poco dia pasa tabata sinta aki den hendenan di banda di pabao cu tabata grita na voz halto cu Gobierno Central no tin nada di haber cu Gobierno di territorio insular di Aruba.
Asina ta, Señor Presidente, ni maske cu Gobierno Central a calcula e 25% ey como ke sea, Señor Presidente, Gobierno Insular di Aruba mester haci locual e ta haya ta bon. Ta asina a worde bisa y nos tambe a bay di acuerdo cu esey. Di otro banda ta comprendibel cu e 10 opcenten aki ta algo masha desagradable tanto pa pueblo Arubano como pa Gobierno mes pa diferente motibonan. Un di e motibonan mas principal ta cu durante di campaña, Señor Presidente, pueblo Arubano a haya di tende di casi tur representante di Arubaanse Volks Partij y mi ta pone enfasis ariba Arubaanse Volks Partij, e historia, cu Gobierno di territorio insular di Aruba, asina cu e cay den man di Arubaanse Volks Partij lo baha e belasting y hasta cu nan lo kita gebruiksbelasting.
Señor Presidente, awe promer mentira di campaña ta bira realidad, pasobra nan mes a trece aki den hisamento di 10 opcenten di belasting.
Señor Presidente, tin mas puntonan cu e opcentennan aki. Ta masha desagradabel, pa motibo, cu un emisora aki na Aruba un par di dia pasa a bisa solamente na radio cu e unico punto di agenda e atardi ey ta e extension di Telefoondienst. E persona ey sabi masha bon ta kende e ta y ta cual radio emisora.
Señor Presidente, Señor Yarzagaray a bin cu un mocion tocante di e repartimento di placa di belasting. No poco siman pasa, Señor Presidente, nos tur aki den a bay unanimamente di acuerdo cu un mocion pa forma un comision pa studia mas autonomia pa Aruba den cual tambe ta poní repartimento di e placanan di belasting. Mi a bisa unanimamente cu nos a bay di acuerdo es decir, cu nos no tabatin ningun hende cu a opone contra un tal mocion cual seguramente tabata na fabor di henter e pueblo Arubano.
Awe atrobe Señor Yarzagaray ta bin pa laga pasa como si fuera cu Gobierno Central tin e culpa den e hisamento di belasting aki.
E a bin cu un mocion na unda Bestuurscollege mester haci tur clase di esfuerso pa asina Gobierno Central bin na un recomparticion di belasting.
Señor Presidente, e comision cu a keda di ser forma ya ta basta leuw, segun bon fuente cu nan estudio. Asina ta cu ki bal la pena pa nos bay trata un mocion atrobe cu ni mira nos no a miré ainda. Nan ta kere cu ora cu nan trece un mocion manera cu e ta presenta, nos mester bay di acuerdo sí of nó.
Señor Presidente, hasta un voorstel ta algo dificil pa vota pro of contra, corda un mocion cu mester worde studia di antemano.

Pesey, Señor Presidente, mi ta spera cu di un of otro manera na promer lugar e mocion aki lo worde poni un banda for di awor caba pasobra cu locual ta para aden casi ta un ripiticion di locual tin den e mocion cu nos a trata algun siman pasa aki den dia cu e reunion aki a worde teni anochi y no den dia - esta e reunion di autonomia.
Señor Presidente, mi kier a haci solamente un pregunta na Bestuurscollege si acaso nan a pensa riba otro manera di haci e inkomen di Aruba mas favorabel na lugar di halsa un 10 opcenten en general. Si mi no ta kiboka tin diferente modo pa haci e inkomen mas grandi y no solamente e manera di inkomstenbelasting locual nos ta bisa na Holandes "wet van de minste weerstand". Aki nos ta mira un otro inconsecuencia cu esnan cu ta yama nan mes protector di e homber chikito y defensor di partido di pueblo. Señor Presidente, nos ta haya nos obliga di bisa cu aki tin un cierto inconsecuencia pasobra cu ya e hombernan chikito ta cay bao di e 10% y nan lo sinti e 10 opcenten mucho mas duro cu cualkier otro cu ta gana ariba, laga nos bisa, f.10.000, f.12.000 of f.16.000 pa aña.
Señor Presidente, mi ta spera cu di un of otro manera Bestuurscollege lo pensa bon promer y laga nos sabi na tempo pakiko e 10 opcenten aki ta worde usa di tal forma ora cu nos mira e presupuesto di aña 1968 anto nos lo bay delibera ariba djele cu un sintimento sano y hustifica.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, na promer instante lo mi kier a comenta algo tocante e transmision di e reunion tan importante aki, di locual a ser remarca pa mi compañero Señor Oduber cu e a worde teni mainta pa 10'or pa pueblo na haya tende e dicisionnan cu lo tuma lugar den e reunion aki. Tambe e a bisa cu 1/5 di e tribune ta yená.
Tal bes e no por conta bon. Segun mi ta mira e ta mas cu 1/3 parti, pero esey no ta e punto. E punto ta cu mi ta contento cu e reunion aki ta worde trasmiti door di un di e radio-emisoranan y pueblo por huzga pa su mes. Mi ta spera tambe cu e mes un sistema democratico lo ser obteni pa e sindicatonan tambe haci uso liber di radio y television.
Pesey mi kier pidi Señores Finck, Osbaldo Croes y Chance pa den Gobierno Central aboga pa plena libertad di expresion di opinion sindical dilanti radio y television. Señor Presidente, biniendo bek riba e punto di hisamento di belasting mi kier bisa lo siguiente.
Un pueblo cu ta buscando autonomia, cu ta buscando mas independencia lo mester ta dispuesto pa haci cierto sacrificio. Otro lugarnan ta haci sacrificionan mucho mas pisa. Tin guerra tur dia pa mas autonomia y pa mas independencia.
Mi ta sigur cu e pueblo lo no ta contra of lo no ta mal contento cu e hisamento di belasting si e belasting aki ta worde usa pa un bon doel y si e ta worde bon gastá. Esey ta keda na e Conseho aki pa dicidi pa e aña cu ta bin con e placa aki lo worde usá.
Señor Presidente, den algun reunion pasa nos a tende di banda di Partido Patriotico Arubano, di nos compañero Finck, cu Gobierno Central tabata asina bon di pidi Bestuurscollege pa hisa f.20,-- pa cada yiu pa e bonus pa fin di aña. E biaha aki nos no a tende cu Gobierno Central a pidi Bestuurscollege tambe pa hisa e opcenten. Segun mi nan mester ta consecuente. Aunke Gobierno Central a pidi Gobierno Insular pa hisa e opcenten di 15 pa 25 ta keda na Raad e Conseho aki pa dicidi si e ta worde hisa si of no y si ta necesario, si of no.
Señor Presidente, e hisamento di belasting aki, segun cu mi a tende di otro banda, ta cay masha hopi riba e homber chikito. Segun mi tin entendi e homber chikito mester bay paga hopi mas. Esey no ta berdad, Señor Presidente, pasobra e sistema di halsamento di belasting ta masha progresivo. Es decir cu e chikito cu ta gana poco ta paga menos den porciento cu e homber grandi cu ta gana hopi. E progresividad ta basta hopi aunke cu e por ser mehora.

Tambe nos mester ta conciente cu e impuesto aki cu ta ser poni ta bin completamente na beneficio di e territorio insular di Aruba. Ora cu mi bisa cu e belasting aki no ta cay asina hopi ariba e homber chikito ta pasobra mi tin motibonan. Mi tin prueba y lo mi kier mustra cu un obrero cu ta gana, digamos f.4.200 pa aña, cual ta un promedio di f.2,-- pa ora, e aumento cu e lo haya di e hisamento di opcenten aki lo ta un f.6,-- pa aña. Es decir f.0,12 pa siman, f.0,12 preto pa siman, Señor Presidente, pa un obrero cu ta gana f.2,-- pa ora esta f.4.200. Mi ta bay mas leuw, Señor Presidente. Pa un obrero cu ta gana f.2,50 pa ora, un total di f.5.200 pa aña ta paga f.10,-- pa aña. Es decir f.0,20 preto pa siman. Mi ta sigui un tiki mas leuw, Señor Presidente. Un obrero cu ta gana f.6.200, un promedio di f.3,-- pa ora ta paga f.16,-- mas, cual ta f.0,30 mas pa siman. Pakiko nos ta haya cu hisamento di belasting ta necesario? Na promer lugar nos tur sabi cu e ultimo añanan e gastonan di educacion a subi. E gasto pa educacion pa 1968 lo subi casi te f.1.000.000 e aña aki. Señor Presidente, riba gastonan pa educacion ta imposibel pa nos economisa. Nos tur sabi cu hopi school a worde traha y ta masha facil pa e contrapartidarionan por comprende cu e schoolnan so y e murayanan so no por siña nos hobennan. Kier meen nos mester bay gasta cent pa haci cu e schoolnan por habri. Esey ta costa bastante hopi placa. Mi ta supone cu di otro banda nan ta comprende cu educacion ta sigui subiendo.
Ta imposibel pa nos economisa riba educacion, Señor Presidente, pasobra si nos haci esey nos ta hiba nos pueblo den un atraso. Un pueblo cu no ta educa hamas por papia ni pensa riba mas autonomia. Tin hopi puestonan awor cu ta ser cubri pa hendenan cu no ta di aki. Ta nos speransa cu cualkier dia, aki 10 - 15 aña, nos mes hobennan cu a bin bek capacita ta tuma e puestonan aki over. Pesey nos mester haci tur sacrificio pa nos por educa nos pueblo. Segun mi tin entendi educacion lo costa f.1.000.000 mas birandò f.10.000.000 di e presupuesto, cual ta treinta y pico porciento di e presupuesto di e territorio insular. Pero sacrificio mester ser haci.
Tambe nos tin un atraso den interes di e fiansanan cu nos a haci for di Holanda y na diferente otro instancianan manera E.E.G., di cual den e ultimo añanan no a worde poni nada riba e presupuesto y cu awe ta cay como un peso duro pa e territorio insular pa cumpli cu su deber.
Señor Presidente, esakinan ta algun puntonan concreto pakiko nos ta contempla hisamento di impuesto. Di otro banda nos a tende cu e pueblo chikito ta bay paga pa esaki. Esaki ta e pantominanan politica y e payasada politica di e miembronan di otro banda. Mi kier bin bek y mustra realmente cu impuesto cual a ser hisa riba cigariya, gasolin y bebida a afecta mas ainda e homber chikito. Mi por bisa cu un paki di cigariya cual a subi cu f.0,15 y un obrero cu tin derecho pa huma un paki di cigariya pa dia lo tin cu paga f.o,15 mas pa dia. Esey lo bay costé pa siman f.1,05 riba cigariya so. Mientras tanto e 10 opcenten aki pa siman ta coste f.0,20. Señor Presidente, no tin nada mas cla cu esey. Solamente cigariya e trahador chikito ta sufri mas cu e 10 opcenten aki. Di gasolin, Señor Presidente, un obrero cu tin un auto y e tabata gasta f.3,-- pa siman anteriormente, cu e hisamento riba impuesto di gasolin cual tabata nada mas cu 30% e ultimo biaha aki. Señor Presidente, e ta paga f.1,-- mas pa siman. Ey ya den cigariya y gasolin ta suma f.2,--.Laga nos no papia di bebida. Laga nos no papia di tur e otro impuestonan cu a ser hisa den e 12 aña di gobernacion.
Señor Presidente, esey tabata e fachada politica y e payasada politica cual mi kier a meen. Mi kier a mustra anto cu e homber chikito ta paga relativamente menos. Señor Presidente, un di e grandinan cu ta gana f.40.000, Señor Presidente, tin cu paga casi f.670,-- mas pa aña.
Tal bes cu e banda aya (Partido Patriotico Arubano) ta defendiende interes capitalista. Pesey nan ta contra e hisamento di e opcenten aki.
Pasobra ta eseynan ta esunnan cu tin di paga mas relativamente.
Mi ta puntra mi mes si e banda aya nan consenshi no ta remorde.

Señor Presidente, sí mi kier sabi di Bestuurscollege si tambe a contempla otro medidanan fuera di e hisamento di belasting aki pa reduci gasto. Mi ta completamento di acuerdo cu gastonan mester ser reduci y nos no por continua cu gastamento di placa manera anteriormente a ser haci. Nos tin cu pidi pueblo pa haci cierto sacrificionan, pero riba tur pareuw.
A ser bisa di otro banda cu nos a priminti pueblo pa baha belasting. Nos partida hamas y nunca por papia di algo semehante.
Tocante e pagamento di impuesto riba lay-off allowance aunke cu esaki no ta cay bao competencia di territorio insular, toch mi kier a mustra e inhusticia cu tin cu esnan cu ta bay for di Aruba y no ta gasta nan placa aki na Aruba no ta paga belasting. Mi no ta bisa cu nos ta bay kita of trata di kita e belasting. Mi ta aboga pa esnan cu ta bay a lo menos paga mescos cu esnan cu ta keda aki. Esey mi ta haya un inhusticia.
Señor Presidente, a ser menciona door di mi compañero Dokter Dennert cu cierto cosnan a ser puntra den huishoudelijke vergadering ora cu e punto aki a bin padilanti. Señor Presidente, nan no a puntra ningun pregunta den e huishoudelijke vergadering. No ta interesa nan pa sabi pakiko e medida aki ta necesario. Esey, segun mi, ta falta di responsabilidad.
Señor Presidente, lo mi no bay mucho mas leuw pero si ta duel mi cu ya di awor caba di e banda aya nan ta mustra cu nan ta contra.
Nan ta contra pasobra cu tur e placa di impuesto aki ta bin pa Aruba. Dia cu tabata pa primi e homber chikito un poco mas y cu un parti grandi tabata bay pa Gobierno Central, e dia ey si e representantenan di otro banda tabata bati man. Awe nan ta contra nan mes lugar, Señor Presidente. Esey ta duel mi hopi, Señor Presidente. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, mi tabatin varios comentario tocante locual e miembronan di oposicion a menciona en cuanto e asunto aki pero ya cu mi a mira cu e caranan a cuminsa bira asina bleek mi no ta kere cu ta necesario pa bay den detayes.
Mi a ripara cu tur e miembronan di oposicion ta papia tocante hisamento di belasting. Esey no ta sucediendo awor aki. Ta e opcenten ta worde hisá.
Tambe e comentario a bin for di Señor Dolfi Oduber tocante extension di Servicio di Informacion di Gobierno. Te awe mainta cu mi a sali for di oficina nos tabata trahando cu un empleado menos cu bao Gobierno di Partido Patriotico Arubano. Tambe mi kier a agrega acerca cu mi ta absolutamente sigur cu e trabao eyden ta worde haci hopi decente.
Mi no ta kere cu mi mester bisa ta kiko mi kier meen pasobra nan mes ta comprende caba.
Señor Cobi Alders tambe a papia tocante e hisamento di belasting y cu e ta cay riba e homber chikito. No ta absolutamente necesario den mi opinion cu Gobierno Insular ta hisa opcenten. Tambe nan por bay na otro medida, por ehempel, kita empleado for di trabao.
Pero nos no ta considera esey algo favorabel pa nos pueblo. Asina ta pa esnan cu tin trabao si e opcenten ta cay asina chikito riba nan lo ta preferibel y mas acceptabel pa nos pueblo cu esaki worde haci.
Como cu e miembronan di oposicion, Señor Presidente, ta asina entusiasma tocante e asunto aki, kisas nos por mira nan vota en bloke na fabor di e herverdeling di belasting, ya cu awor aki tocante opcenten tur e placa ta keda aki.
Den e reunion di Eilandsraad di 17 di december 1959, 8 aña y cuantro dia pasa, un diputado di e mes un fraccion sinta na banda pariba (Partido Patriotico Arubano) a bisa cu e tempo, refiriendo na loke Arubaanse Volks Partij a haci den su Gobierno di 1951 te 1954, cu Arubaanse Volks Partij no a haci nada pero awor nan ta bin cu "Verbreding van de basis van de economie van Aruba".
Nan por a bin cu e verbreding masha bonita pero nan no a pagué.

Nos Gobierno ta pagando pé. Traha sin placa ta masha facil. Ami tambe por traha un hotel si Gobierno presta mi placa. Esey ta exactamente loke a worde haci den pasado. Awor nan por para gaba cu nan a "verbreed e economie". Pero ta kende ta pagando pé.
Nan a paga pé of ta nos ta paga pé?
Tambe ta masha straño con e mes un miembronan di oposicion awe ta ataka Gobierno Insular di hisamento di belasting. Di e mes un miembronan di oposicion tres di nan ta sinta den Staten na Corsow y nan a vota pa hisamento di belasting. Un punto lo mi kier a trece dilanti tocante e peso riba e homber chikito. Hisamento di belasting riba sigariya ta cay riba e homber chikito. Pasobra e hombernan grandi, manera varios di boso sin duda sabi, ta huma sigar. Nan no ta huma sigariya. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, het is vandaag de tweede keer dat de Eilandsraad bijeengeroepen is om het punt te behandelen ons toegezonden per oproepingsbrief door het Bestuurscollege tot verhoging van het aantal opcenten op de aanslagen in de inkomstenbelasting.
Mijnheer de Voorzitter, ik geloof niet dat ik op de verhoging zelf van de opcenten erg diep hoef in te gaan, gezien het feit dat de meeste leden, die het woord gevoerd hebben van deze kant reeds hierover gesproken hebben. Ik wil echter, Mijnheer de Voorzitter, een poging maken om het Bestuurscollege te wijzen op enkele tegenstrijdigheden aan de hand van de papieren die wij ontvangen hebben.
Mijnheer de Voorzitter, bij de aanbieding, de eerste aanbieding van het Bestuurscollege aan de Eilandsraad, staat ondermeer geschreven:
"In dit verband zijn erop gewezen dat de Nederlandse Regering bij de onderhandelingen met de Landsregering - (en daarmee wordt bedoeld natuurlijk de Landsregering van de Nederlandse Antillen) inzake de financiële hulp voor het verwezenlijken van het Meerjarenplan, waarvan is uitgegaan dat de belastingcapaciteit van de Nederlandse Antillen dient te worden uitgebreid". Dit staat dus geschreven in de aanbiedingsbrief van de Eilandsraad van dit Bestuurscollege".
De door het Land beoogde maatregelen, waaronder het rapport van de voormalige Staatssekretaris van Financiën, Dr. van der Bergen, uitgebracht op verzoek van de Landsregering (hiermee wordt bedoeld de Landsregering van de Nederlandse Antillen) ten grondslag ligt, moeten mede in dit verband worden gezien". Ik neem dus aan dat het Bestuurscollege dit heeft gezien. Zoals hiervoren reeds is vermeld werd in bedoeld rapport een verhoging van het aantal opcenten van de inkomstenbelasting van 15 tot 25% met name genoemd.Het Bestuurscollege meldt dit omdat zij dit hebben vernomen van de Landsregering - de Landsregering van de Nederlandse Antillen. "om vorenvermelde redenen achten wij (wij is het Bestuurscollege) thans verhoging op de opcenten op de hoofdsom van de inkomstenbelasting tot een aantal van 25 genoodzaakt".
Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege acht de opcentenverhoging van 15 tot 25 noodzakelijk omdat de Landsregering gezegd heeft, dat het moet gebeuren na onderhandeling met deze Landsregering en met de Nederlandse Regering. Dit zou dan, na tariefsherziening een meer opbrengst aan opcenten op de hoofdsom van de inkomstenbelasting betekenen van dit f.570.000.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil dus niet spreken over de gevolgen van de 10 opcenten. Ik wil alleen maar spreken over de oorzaak, de redenen en de argumenten waarom dit voorstel aan de Eilandsraad werd ingediend.
Ik wil het nogmaals herhalen, Mijnheer de Voorzitter, met eigen woorden. De Nederlandse Regering heeft een onderhoud met de Regering van de Nederlandse Antillen. De Landsregering schrijft aan het Bestuurscollege, Geacht Bestuurscollege" - en in mooie woorden zegt zij dat de positie van het Land verbeterd moet worden. Wij hebben gesproken met Nederland en U moet dat doen en het Bestuurscollege zegt:"Ja, wij doen het ook".

Mijnheer de Voorzitter, wij als leden van de Raad zijn gewillig medewerking te verlenen, ook al zou het meer dan tien opcenten zijn.
Maar hoe is de houding van het Bestuurscollege te verklaren, als het Bestuurscollege zegt, op een verzoek van leden van deze Raad om inzage van het rapport van Dr. van de Berg: "nee, de Landsregering zegt dat U geen inzage van het rapport krijgt. Maar, Mijnheer de Voorzitter, op dat rapport vraagt Uw Bestuurscollege om aan ons onze goedkeuring te hechten aan die 10 opcenten.
Mijnheer de Voorzitter, dit is een greep in de lucht en wij weten niet waarom. Wij zouden echter toch nog enigszins genoegen mee kunnen nemen wanneer het Bestuurscollege ons iets kon aanbieden om aan de hand daarvan dus mee te gaan met het Bestuurscollege.
Het Bestuurscollege zegt in haar Memorie van Antwoord: "Naar aanleiding van het verzoek om inzage van het rapport van Dr. H. van de Berg inzake belastingheffing in de Nederlandse Antillen delen wij U mede dat wij de Minister-President telegrafisch hebben verzocht bedoeld rapport ten behoeve van Uw Raad beschikbaar te stellen.
Hierop heeft de Minister-President ons op 13 december telegrafisch bericht dat het gevraagde rapport voor interne gebruik van de Regering gebruikt wordt en dat de Regering op grond daarvan geen vrijheid heeft om bedoeld rapport beschikbaar te stellen".

Het Bestuurscollege heeft daarmee genoegen genomen. Geen inzage van het rapport, maar toch voldoen aan het verzoek van de Regering om aan de hand van dat rapport opcenten te verhogen.
Mijnheer de Voorzitter, dit zijn onlogische tegenstrijdigheden, tot en met. Hetzelfde Bestuurscollege en de leden aan de overkant van wie wij nog een enkele minuten geleden gehoord hebben bij monde van de heer Maduro:"De Landsregering heeft hiermee niets te zeggen, wij zijn het die hier opcenten verhogen".
De heer Yarzagaray zei een half uur daarvoor: wij staan voor een "fait accompli" want de Landsregering zegt: "verhogen jongens".
Mijnheer de Voorzitter, het zijn door zulke tegenstrijdigheden in dit Bestuurscollege dat wij de gang niet meer kunnen volgen.
Mijnheer de Voorzitter, de stukken die wij gekregen hebben van het Bestuurscollege zijn allemaal op losse schroeven gesteld.
Wij weten heus niet meer waarom U 10 opcenten vraagt. Voor de goede orde mogen wij in dit verband nogmaals opmerken, dat de verhoging van het aantal opcenten op de aanslagen der inkomstenbelasting tot de bevoegdheid van het eilandgebied behoort en dat ons voorstel terzake een noodzakelijke verhoging van de eigen middelen beoogt.
Mijnheer, dat is een punt wat ik zo net bedoelde. U kunt niet aan ons inzage geven van het rapport van Dr. van de Bergen en dan zegt U, om het te verbloemen, dat het noodzakelijk is "verhoging van de eigen middelen".
Wat zijn de eigen middelen, Mijnheer de Voorzitter?
Ik hoor van de heren die het Bestuurscollege steunen dat Onderwijs één miljoen meer zal kosten in 1968.
Waar heeft de heer Maduro dat gekregen? Mijnheer de Voorzitter, dat is een mededeling, die hier helemaal niet terzake is.
Wij kunnen er geen gebruik van maken. Het Onderwijs zal in 1968 10 miljoen kosten. Dat zijn de woorden van de heer Maduro.
Dat zegt ons niets. Mijnheer de Voorzitter, waar heeft de heer Maduro dat vandaan gekregen?
De heer Yarzagaray heeft gezegd: "Wij zullen zeker een groot tekort hebben op de begroting van 1968. Wij weten daar niets van. Is dit misschien een systeem van het Bestuurscollege?
Is dit haar diplomatie? Is dit haar strategie?

Is dit haar parlementair gebruik om de heren die haar steunen even bij elkaar te roepen en te zeggen: "denk er aan jongens wij zullen één miljoen meer gaan betalen voor het Onderwijs, en dat zal 33% zijn en wij zullen een tekort op de begroting hebben van zoveel miljoen gulden? Mijnheer de Voorzitter, aan de hand daarvan geloof ik, dat wij nooit die motie kunnen aanvaarden, want als ik goed geluisterd heb staat er ook in, dat er waarschijnlijk een tekort zal komen op de begroting. Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen niet werken met bepalingen en beweringen die ons niet verstrekt worden door het Bestuurscollege.
Ik herhaal, Mijnheer de Voorzitter, dat dit Bestuurscollege klakkeloos overgenomen heeft het voorstel of het verzoek of de eis van de Landsregering. Dit kan de heer Maduro geenszins ontkennen en ook niemand van het Bestuurscollege, dat de Eilandsraad, de vertegenwoordigers van het volk hier, de inkomstenbelasting moeten gaan verhogen op gronden, die ons niet bekend zijn.
Wij weten niet waarom. Wanneer U op tijd, zoals het overal gebeurt, in de Nederlandse Antillen, de begroting had ingediend dan hadden wij een basis voor het rapport van de Bergen. Dan hadden wij misschien gezegd: laat het Bestuurscollege niet 10 opcenten maar laat het tot een maximum van 30 in plaats van 25 gaan. Dus wanneer wij zouden hebben kunnen zien dat dit noodzakelijk was, dan zou dit mogelijk zijn. Maar, Mijnheer de Voorzitter, wij zijn hiervan niet eens overtuigd. Wij weten niets waarover wij spreken om de eigen middelen te verhogen. Heeft U een tekort op de begroting?
Mijnheer de Voorzitter, het eilandgebied Curacao heeft op diezelfde datum het Bestuurscollege daar overgenomen van een andere partij.
Zij hebben kans gezien de begroting van 1967 te wijzigen en aan te nemen. en van 1968 op tijd in te dienen. Wij zitten hier, Mijnheer de Voorzitter - een schande voor Aruba - nog steeds zonder een begroting.
Mijnheer de Voorzitter, ik weet en U mag vermoeden waarom dat is.
Maar het is een schande voor Aruba, Aruba die 15 jaar lang haar begroting op tijd indiende, komt nu met een begroting misschien in januari of februari. Waarom, Mijnheer de Voorzitter. Dat zullen wij kenbaar maken wanneer wij weer een begroting hebben en deze begroting kunnen behandelen. Het zal misschien ook de laatste vergadering zijn van dit Bestuurscollege. Mijnheer de Voorzitter, de bevolking is moe van de mentaliteit van het Bestuurscollege. Terwijl er beloofd wordt dat er bezuinigd zal worden, worden nu in departementen, die zogenaamd afgeschaft zouden worden, meer en meer mensen benoemd in hoge posities.
Mijnheer de Voorzitter, wij hebben geenszins iets tegen benoeming, wat dan ook, maar laat ons het even als volksvertegenwoordiger weten op welke gronden deze wijzigingen gebeuren.
Mijnheer de Voorzitter, alhoewel ik niet spreek over zaken die de Landsregering en de Staten aangaan wil ik toch even een vergelijking treffen met de belastingverhogingen, die werden voorgesteld door de Landsregering en die door de Staten werden aangenomen.
Mijnheer de Voorzitter, als wij blijven bij de inkomstenbelasting dan was het met de verhoging van de inkomstenbelasting niets anders dan het rechttrekken van een zekere kromming die ontstaan was bij de progressiviteit van de belastbare inkomens.
De "kleine man", als ik dat woord mag gebruiken om dus in de trant van de heer Maduro te praten, heeft praktisch geen verhoging gehad bij de herziening van de inkomstenbelasting van de Staten enkele weken geleden. En, Mijnheer de Voorzitter, ook al zou dat het geval zijn dat de "kleine man" een kleine verhoging had gekregen, de Statenleden die toevallig hier in deze zaal zitten kunnen wel verklaren en als zij dat niet willen dan zijn er altijd bewijzen hiervoor, dat de Landsregering toegezegd heeft niet met de term "op kort termijn"te komen, maar een datum genoemd heeft, namelijk vóór 1 juli.

Dus dat in de eerste helft van 1968 een socialisering zou plaats vinden in belastingwetgeving. De Regering heeft toegezegd dat vanaf 1 januari 1968 het belastbaar inkomen dat nu op f.2.000 is gesteld verhoogd zal worden tot f.3.000.
Mijnheer de Voorzitter, dat zijn positieve toezeggingen van de heer Minister van Financiën enkele weken geleden op Curacao.
Mijnheer de Voorzitter, er kunnen veel mogelijkheden zijn voor aftrek van belastbaar inkomen, zoals onvoorziene uitgaven, ziekten en dergelijke. Er komt een algehele socialisering. Op die gronden hebben de Statenleden die de Landsregering steunen, wetende dat deze Landsregering haar woord steeds nakomt, deze verhoging aanvaard met de wetenschap en de zekerheid dat de "kleine man" niet de dupe is geworden, want die hebben praktisch geen verhoging gekregen. En bij hen die toch een kleine verhoging zouden hebben gekregen was dit weer te niet gedaan door het feit dat het belastbaar inkomen verhoogd was van f.2.000 tot f.3.000.
Maar, hier, Mijnheer de Voorzitter, is het 10%. En als de heer Maduro zegt dat het maar f.0,50 per maand is dat doet er niet toe.
Tien procent van de belasting van iedereen wordt verhoogd.
Of het nu f.0,50 is per maand, deze mijnheer of dit gezin kan deze f.0,50 wel gebruiken.
De heer Maduro kan niet beoordelen van iemand die f.40,-- of f.50,-- per week verdient of hij f.0,50 kan betalen of niet.
Dat kan alleen de persoon zelf. Deze man moet voor zijn vrouw en kinderen zorgen en hij kan beslissen of hij een dubbeltje per week kan missen of f0,50. Wanneer de andere personen die f.40.000 verdienen f.600 bij moeten betalen, Mijnheer de Voorzitter, dan juich ik het toe.
Zij kunnen het betalen. Maar ik wil U wel zeggen dat als U denkt dat wij die mensen verdedigen dan vergist U zich. Iemand die f.40.000 verdient kan makkelijker f.600 betalen dan dat iemand die f.300 verdient f.0,50 kan betalen. Ik geloof wel dat de heren dat kunnen inzien.
Mijnheer de Voorzitter, ik zal niet spreken over de Statenvergadering waar dit besproken is maar ik wil even ingaan daar waar de heer Werleman zegt in de Staten, dat de gevolgen van vele, zo niet al deze verhogingen zich zullen uitstrekken tot aan de "kleine man" toe. Iedereen kan dit voelen in zijn portemonnaie.
Mijnheer de Voorzitter, dat zijn de woorden van de heer Werleman geweest.
De heer Arends en de heer Yarzagaray hebben gesproken in dezelfde trant.
Zij hebben allen tegen deze verhoging gestemd, Mijnheer de Voorzitter.
Op zichzelve kan ik niet zeggen of het goed is of niet maar het is wel raar dat dezelfde frakties die daar vertegenwoordigd zijn nu deze 10% verhoging komen verdedigen.
Zoals ik gezegd heb, Mijnheer de Voorzitter, of zoals enkele leden van deze fraktie medegedeeld hebben of hebben laten blijken zal onze fraktie nooit en te nimmer stemmen voor dit voorstel omdat wij niet in het vooruitzicht hebben, dat er hier een verbetering kan komen.
Ten tweede weten wij niet waarop deze verhoging gebaseerd is.
Wij weten niet aan de hand waarvan wij deze opcenten moeten gaan verhogen tot 25%.
Misschien kan het Bestuurscollege ons, als zij aan de beurt is, mededelen aan de hand waarvan deze verhoging gerechtvaardigd is.
Misschien kunnen wij alsnog onze zienswijze wijzigen. Maar voorlopig geven wij geen toestemming voor verhoging van de belastingen, als wij niet weten waarom deze verhoging gevraagd wordt.
Mijnheer de Voorzitter, misschien zal het nodig zijn dat ik in de tweede ronde nog het een en andere zal willen vragen. Maar ik wil nu een vraag stellen aan het Bestuurscollege.
Kan het Bestuurscollege en de Raad in zijn geheel een voorstel indienen - in de vorm van een motie - aan de Landsregering voor afschaffing van de gebruiksbelasting.

Dus om dit vandaag te zenden aan de Landsregering en zeggen dat het eilandgebied Aruba vraagt om de gebruiksbelasting af te schaffen. Mijnheer de Voorzitter, ik doe dit verzoek ernstig en serieus namens deze fraktie. Dus dat wij aan de Landsregering een brief schrijven waarin wij laten weten dat wij voorstellen om de gebruiksbelasting af te schaffen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, en coneccion cu hisamento di 10 opcenten di inkomstenbelasting mi kier reserva palabra pa segundo ronde. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, mi tambe ta desea di reserva palabra pa segundo ronde. Masha danki.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, aki nos ta haci un yamamento na pueblo di Aruba. Alerta!
A yega momento cu nos ta weita - tur caminda di mundo tin, - cobarde y traidornan. Poco dia pasa den Staten 3 di e miembronan di otro banda a dicidi pa nan hisa belasting. Nan tur a bay unanimamente den Staten y awe nan ta bin aki den pasobra tin cuenta di 10 opcenten.
Esnan ta defende e trahadornan tanto asina. Pakiko den Staten e dianan ey nan no a defende nan? Of podiser den Staten nan ta lubida riba nan? Pero awe cu nos ta riba isla di Aruba, anos principalmente sinta e banda aki y e diputadonan cu nan sanger ta di Aruba nan ta sinti pa nan pueblo. A yega e momento cu nos ta den un situacion cu nos ta haya nos forsa pa nos bin cu hisamento di 10 opcenten. Pero e dia cu nan a vota den Staten, dia cu nan a bay eens pa hisa belasting nan no a corda ningun momento riba e pueblo di Aruba cu Aruba ta pone tanto cent den Landskas. Cuanto ta bin bek? Un parti chikito. E dia si nan no a corda ariba e pueblo. Awe cu e placa aki si ta keda riba Aruba nan ta contra djele. Ta contra yiu di pueblo nan ta.
Refiriendo na palabranan di Señor Finck cu a bisa cu e ta kere cu lo ta un di e ultimo reunionnan pa e Bestuurscollege aki, di unda e a sali pa bin bisa cinco yiu di pueblo cu esaki lo ta nan ultimo reunion. Nos kier mustra nan cu e Gobierno aki ta keda y e ta keda pa hopi aña tambe pasobra ta yiu di pueblo nan ta.
Mi a cumins a bisa cu tin traidornan. Na otro paisnan nan no ta papia solamente. Ora cu hende ta haci asina cu un pueblo ta contra di muraya nan ta pone nan.
Señor Dennert a papia awor ey tocante asunto di begroting y cu ley ta bisa cu begroting mester ta cla na luna di oktober. Si mi no ta kiboka ley tambe ta bisa cu un dokter di Gobierno no por ta miembro di Eilandsraad.

DE VOORZITTER: Mijnheer Leo, wilt U zich tot het onderwerp beperken.

DE HEER D.I.LEO: Awor, pueblo di Aruba, bosonan por scucha anto ta kende nan ta boso representantenan. A yega e momento cu bosonan sabi kiko nan ta haci pa bosonan. Ora cu nan ta tras di boso di lomba nan ta dal boso y awe cu a yega e momento pa nos bin cu algo pa nos pueblo, nan ta bay contra djele. Den di dos ronde lo mi kier usa mas palabranan pasobra cu ya mi compañeronan, Señor Maduro y e otronan a papia hopi y pesey lo mi kier tene mi, te den di dos ronde. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, awe mainta nos a bin pa trata den e reunion aki hisamento di inkomstenbelasting.
Den e diferente discursonan cu mi a scucha awe mainta involuntariamente mi a pensa riba un proverbio na Spaño: "Abrir la boca no es hablar".

Promer cu mi papia tocante e hisamento di belasting, Señor Presidente, mi kier menciona algo en cuanto e trasmision aki como cu Señor Maduro tambe a menciona algo di e trasmision door di radio.
E fraccion di Partido Patriotico Arubano kier expresa su satisfaccion awe mainta en cuanto e hecho cu awe sí e reunion di Eilandsraad ta worde trasmiti despues cu pa caprichonan di bobedad permiso a worde nenga Dialuna pasa. Awe sí nos por tene reunion aki y trasmitiële a la bes. Esey en cuanto e trasmision di e reunion aki, Señor Presidente.
Tambe un punto chikito en cuanto e remarca di mi colega Efraim de Kort. E a bisa awor ey cu e no ta trata di hisamento di belasting sino di hisamento di opcenten. Ayera nochi na television tambe mi por a tendele haci enfasis trata di laga pasa pa pueblo por bay pensa di kere cu no ta trata di hisamento di belasting sino hisamento di opcenten.
Pero esey ta hisamento di belasting.
Tur esakinan ta mustra cu e partido of partidonan cu ta sostene e Gobierno y e Bestuurscollege di Aruba lo tin miedo pa pueblo sabi precies ta kiko nan a presenta na Raad y kiko nos ta tratando awe mainta.
Pasobra den tur nan anuncionan nan a trata di tene pueblo inocente di e acto y di e asunto aki. Primeramente e reunion di Dialuna a worde yama 2'or di atardi na unda cu anteriormente juist e hendenan aki semper a bisa cu reunionnan publico di Eilandsraad mester worde teni anochi. Nan mester worde teni na ora cu e pueblo por haya tende mas hopi posibel tocante e reunionnan ey y Dialuna nan a bin cu e proposicion di tene e reunion 2'or di atardi. Ora a worde pidi pa trasmiti e reunion ey di Dialuna den dia, nan a bin cu un excuus pa no a permiti e radio emisora ey trasmitiële e dia ey. Y awe cu e reunion a worde yama atrobe, Señor Presidente, e a worde yama 10'or di mainta.
Un otro radio emisora aki na Aruba a anuncia e reunion aki y a menciona e agenda bisando cu e reunion aki lo trata solamente e asunto di extension di e net di telefoon y e no a menciona ningun momento e punto di hisamento di belasting.......

<u>DE VOORZITTER:</u> Mijnheer Croes, dat punt is al naar voren gebracht. Ik wil U verzoeken niet in herhaling te treden anders komen wij nooit klaar.

<u>DE HEER O.CROES:</u> Señor Presidente, despensa mi pero no ta mi intencion di bisa atrobe loke otronan a bisa caba. Pero mi a pensa cu ta necesario pa menciona e punto ey.
Señor Presidente, e hisamento aki ta bay resulta mas o menos un regalo di Pasco. Pero un regalo di Pasco no ta conveni pasobra cu hopi di esnan cu a vota pa e partidonan aki cu ta na poder awor na Aruba ariba promesanan di kita diferente sorto di belasting y di rebaha diferente sorto di belasting, awe e promer proyecto cu realmente a ser presenta door di e Bestuurscollege aki, ta un proyecto di hisamento di belasting.
Señor Presidente, ta berdad cu tur Gobierno di mundo, cu tur Gobierno serio y Gobierno trahador por encontrele durante su gobernacion cu puntonan desagradabel cu e mester tuma pasobra cu e ta goberna.
Por ehempel net awor aki den e tempo aki nos por a lesa y tende cu e Gobierno di Inglaterra a haye masha obliga di devalua su moneda.
Nos por a lesa tambe cu e Gobierno di Merca tambe tin intencion di aumenta 10 opcenten ariba belasting aya. Pero, Señor Presidente, bo mester por convence bo Cuerpo Legislativo, bo mester por demostrele cu prueba, cu e hisamento cu bo ta propone riba belasting ta algo hustica, ta algo cu en berdad ta necesario. Ta duel mi di bisa awe mainta, Señor Presidente, pero esaki no a worde presenta na nos como miembronan di Eilandsraad.Manera mi colega Finck a bisa awor ey esey no a worde presenta ainda na e Raad aki.
Pesey ta imposibel pa nos huzga si esey ta imposibel si of no.

Awor ey mi por a tende un di e miembronan bisa cu den e reunion di comision nos fraccion no a puntra nada en cuanto informacionnan necesario pa e necesidad aki.
Señor Presidente, e proposicion aki a bin di e Bestuurscollege na nos. Segun e manera di weita e asunto aki Bestuurscollege ta responsabel y nan mester por a duna nos e proposicion aki bon documenta, locual cu nan no a haci.
Señor Presidente, esey ta mustra anto cu e proposicion aki no ta bon prepara. Nos no sabi pakiko exactamente e aumento aki, cu ta bin suma na f.570.000, lo ta necesario. Y manera cu un di mi coleganan di e fraccion aki a bisa lo ta imposibel pa nos vota pa e aumento aki.
Mi tin cu menciona e parti di e aumento di e diferente aumentonan di belastingnan cu a worde atendi y accepta den Staten di Antillas, Señor Presidente. Ta berdad cu e aumentonan ey a tuma lugar. Juist esey mes ta un di e puntonan, pa mi anto, di comprende asina cu juist pesey mes cu e ahustamento di e diferente belastingnan aki pa Antillas cu Aruba tambe ta toca parti di djele cu ta duna Aruba en su totalidad, manera mi colega Señor Yarzagaray a bisa awor ey, f.1.800.000 caba di aumento riba su entrada. Anto awor cu Bestuurscollege ta presenta nos un otro proposicion pa mas belasting y den e caso aki 10 opcenten, sin ningun argumento, sin ningun prueba, nos mester bisa pakiko esey mas acerca?
Señor Presidente, e diferente argumentonan cu nos por a tende awe mainta den e Raad aki ta cu e 10 opcenten aki lo no bay pisa mucho riba e homber chikito, pues riba e obreronan, riba e trahadornan ariba e hendenan cu tin entradanan minimo. Señor Presidente, un obrero cu ta gana digamos f.50,-- pa siman, si su placa worde aumenta cu f0,25 mas pa siman esey ta pisa mas hopi pele cu un capitalista cu ta gana f.40.000,-- pa aña bay paga f.600,-- mas pa belasting pa aña.
Señor Presidente, e persona ey cu ta gana su f.40.000,-- pa aña si e mester bay paga f.2.000 mas ariba esaki, na mi parecer e por wantele mas facil cu un homber cu ta gana f.45,-- of f.50,-- pa siman mester bay paga f.0,50 mas pa siman ariba su belasting.
Señor Presidente, nos a tende di traidornan pero laga nos laga esey un banda. Nos no ta bay den detayes di esey. Pero hecho ta cu e diferente ahustamentonan di e diferente belastingnan a tuma lugar y cu Aruba en su totalidad ta haya f.1.800.000 mas ariba e belastingnan en lo futuro.
En bista cu nos no a worde presenta cu un argumento sano en cuanto e proposicion aki di Bestuurscollege, en bista cu contrario na programa di e partidonan cu ta na mando awor aki na Aruba - mi ta weita por ehempel programa di Partido Revolutionario di Obrero na unda e ta bisa cu e ta scirbi den su economia general pa combati mal uso di e vehiculonan di Gobierno y rebaha di sueldo di diputado, hisa productividad di eficiencia di e aparato gubernamental - en bista di tur esnan net robes di tur esakinan a socede awe mainta.
Tambe mi kier bisa na un otro manera, no na manera cu e otro oradornan cu a precede mi a bisa pa haya entrada na un otro manera, esta pa reduci gastonan.
Reduci gastonan, por ehempel Señor Presidente, di cu si bo tin un auto bon bo ta pone un banda pa bo cumpra un auto nobo innecesariamente cu air-conditioning. Mi no ta weita e motibo pa esey. Asina tin hopi puntonan door di cual por reduci e gastonan sin cu mester di a bay over na e proposicion aki. En bista di esey, Señor Presidente, y tambe muy en especial cu ainda Bestuurscollege no a presenta na Raad e presupuesto di Aruba pa e aña 1968, na unda lo por tabata posibel cu e Raad aki lo por a huzga cu e aumentonan aki ta necesario, nos tin cu bisa cu ta duel nos pero e fraccion aki di Partido Patriotico Arubano lo no por vota pa e proposicion di Bestuurscollege.
Señor Presidente, mi kier a laga te aki pa e promer ronde. Si ta necesario den e segundo ronde lo mi bin cu mas puntonan por ehempel en cuanto 12 aña di gobernacion.

Si ta necesario lo mi bin bek cunele den segundo ronde. Por lo pronto masha danki, Señor Presidente.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, lo mi reserva mi mes pa den segundo ronde pa bin cu mi comentarionan.

DE HEER D.TROMP: Señor Presidente, ami tambe lo kier ser corto y afilia na loke mi coleganan di e banda aki ya a expresa promer cu mi. Permiti mi tambe, Señor Presidente, pa expresa mi alegria cu e reunion aki ta worde trasmiti pa asina nos pueblo por tende y por ta na haltura y por huzga pa su mes ta kiko ta worde trata aki den y kende ta esnan cu mester representa nan aki den, kiko nan ta bisa y kiko nan ta haci.

DE VOORZITTER: Mijnheer Tromp, ik geloof dat dit punt reeds zeer uitvoerig is besproken vandaag. Ik zal het willen laten rusten.

DE HEER D.TROMP: Señor Presidente, pa no cay den repiticion, manera mi a bisa caba lo mi ser corto y manera a worde bisa caba, na diferente ocasion, di e miembronan di e banda ey, cu nan ta trata di tira culpa riba Gobierno Central y hasta a worde bisa cu tin un mocion.
Señor Presidente, nos a bin hunto awe pa trata un proposicion di Bestuurscollege cual ta bisa cu nos mester vota pa hisa opcenten riba inkomstenbelasting te na 25. Aunke cu nan kier cambia e bista bisando cu ta Gobierno Central ta esunnan cu ta hisando belasting, aunke nan kier bin cu un mocion pa cambia e atencion di pueblo riba loke ta worde trata, Señor Presidente, den e carta cu Bestuurscollege a manda e miembronan di Raad ta para netamente lo siguiente.
"Een van de bevoegdheden van het eilandgebied is het heffen van opcenten op de hoofdsom van de inkomstenbelasting". Esey ta nifica cu aumento di opcenten riba inkomstenbelasting ta pertenece na competencia di territorio insular. Pesey, Señor Presidente, manera mi a tende diferente biaha ultimamente cu no ta Gobierno Central ta bisa, cu no ta Bestuurscollege ta bisa pero cu ta Raad ta dicidi, loke a worde comproba tambe den e ultimo reunion unda nos a trata e punto di bonus di Pasco pa cierto categoria di empleadonan di Gobierno unda cu Bestuurscollege a bin cu e proposicion pa duna caca yiu f.5,-- y Raad a dicidi pa nos hisele te f.6,--.
Asina tambe, Señor Presidente, mi kier pa awe Raad dicidi pa nos no hisa inkomstenbelasting te na 25 opcenten. Te aki, Señor Presidente, pa di promer ronde.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, claramente cu e proposicion cu ta worde trata den Raad awe no ta agradabel pa e partidonan di Gobierno. Pero e responsabilidad di representante di pueblo tambe mester surpasa e dificultad aki. Y mirando nos deber nos ta obliga pa haci esey, especialmente en bista di e situacion financiero cu nos ta den, locual lo mi aclarea un poco mas despues y mi ta kere cu tur cu kier Aruba bon, mester yuda pa nos haya mas entrada den un forma of otro y ademas tambe reduci gasto.
Señor Presidente, na promer lugar mi mester bisa cu tin hopi oradornan cu a haci e asunto aki bira, manera nan ta bisa na Papiamento, "haci un pieuw bira un baca".
Esaki ta trata di un aumento di 1/2 miyon florin, compara cu un poco tempo pasa cu e aumento di 71/2 miyon florin. Dies cuatro bes mas tanto Señor Presidente. E entrada di e belasting aki tur ta bay na beneficio di e pueblo di Aruba. Esey tur hende lo sabi. Nos sabi cu e entrada di e 71/2 miyon florin cual a ser vota den Gobierno Central no ta asina.

DE VOORZITTER: Mijnheer Werleman, deze zelfde argument is al drie keer naar voren gebracht vandaag. Ik geloof niet dat wij er meer opschieten als iedereen hetzelfde herhaalt.
Dus als U nieuwe gezichtspunten hebt, komt U dan mee naar voren want anders wordt het een vergadering van herhaling alleen.

DE HEER A.WERLEMAN: Dit is een verband, Mijnheer de Voorzitter.
Het is in verband met een zekere argument. Anders kan ik wel hier blijven zitten, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Dit argument is al drie keer naar voren gebracht.

DE HEER A.WERLEMAN: Ja, maar ik breng dit toch in verband met een ander argument?
Señor Presidente, berdaderamente e 71/2 miyon no ta di compara cu e 1/2 miyon cu a worde hisa awor. Di e entrada di e placa ey ta 1.8 so Aruba a haya. Esey ta conoci caba y manera Señor Presidente a bisa e no kier pa nos ripitié.
Oposicion ta bisa cu e 1.8 ey ta bastante caba y pakiko nos tin cu hisa belasting. Mi kier refresca nan memoria, Señor Presidente, cu esaki ta necesario en bista cu e begroting di 1967 ya caba tabatin un tekort di un miyon riba dje di cual Bestuurscollege no a mustra unda e placa ta bin.
Ademas durante e mes aña aki promer cu Bestuurscollege bieuw a baha, Bestuurscollege a trece varios proposicionnan pa servicio, pa mas gastonan, pa mas facilidadnan cu a monta mas cu 700.000 florin riba e begroting aki pa cual tampoco Bestuurscollege no a mustra ningun forma di unda e entrada, dus e placa lo bin pa cubrié.
Ey caba nos tin anto como mas cu f.1.700.000 di gasto extra cual tambe ta sigui pa e begroting di 1968.
Mi no ta calcula cu e Bestuurscollege bieuw di Partido Patriotico Arubano su hendenan lo ta desea pa nos manda e hendenan cas cu nan tuma entretanto den e aña 1967 aki pa cual nan a pidi mas credito of cu nan kier pa nos desmantela of kibra e facilidadnan of stopnan, locual nan a duna. Mi no ta kere cu nan lo kier esey.
Dus mayoria di e gastonan aki ta sigui tambe. Ademas ta bin acerca e aumento normal di tur aña. Ta algo cu nos no por stop. Ex-diputado di Enseñansa, Señor Oduber sabi esey masha bon. Nos no por stop e gastonan di educacion cu ta aumentando. Tambe bo no por stop e gastonan social, di onderstand, di kaarchi liber di medico y tur eseynan. Tampoco e asunto di desempleo. Nos no por stop e gastonan aki di subi. Ey nos ta mira anto cu muy probablemente y Bestuurscollege bieuw mester sabi esey, aña 1968 tambe lo mester mustra un tekort. Esey tur hende cu un tiki sinti por miré. Mi no ta kere cu ningun hende por nenga esey. Pues e necesidad t'ey, pa aumenta e entradanan un poco mas, den e caso aki cu 1/2 miyon florin, cual seguramente lo no bay cubri tur e gastonan cu nos mester.
Señor Presidente, mi ta sigur cu lo mester bin mas aumento ainda y den e sentido aki mi kier sugeri na Bestuurscollege pa busca otro medionan. Di banda di oposicion mi a tende cu nan a sugeri esey. Segun mi nan a sugeri pa hisa autobelasting. Nos no ta na fabor di esey. Pero si nos ta na fabor pa den futuro Bestuurscollege studia e varios servicionan y facilidadnan cu ta worde duna actualmente, por bisa, liber y pa cual na otro paisnan - kisas na Corsow tambe - nan a introduci un cierto cobransa chikito pa compensa pa e servicionan. Tambe tin hopi servicionan riba cual ya pueblo ta paga pa nan, cu e prijsnan a worde stipula aña pasa, di cual e costo y e gastonan a subi actualmente hopi mas. Dus loke nos ta pidi ta solamente pa trece prijsnan di acuerdo cu e prijs y nivel di actualidad.

Cu esey seguramente nos por haya poco mas entrada.
Tambe, Señor Presidente, esaki ta algo cu Bestuurscollege mester trata riba dje, ademas tambe pa controla gasto.
Esaki ta algo seguramente no asina facil. Den pasado Bestuurscollege bieuw tampoco no a logra mucho den esaki aunke mi ta kere cu un biaha nan a trede un proposicion pa corta e begroting te un cierto percentage.
Esey tampoco nan no a logra.
Señor Presidente, nos tur sabi cu henter e entrada aki ta bin pa Aruba y ta pesey mi ta kere cu e ta bin den bon man y cu e necesidadnan pa mas entrada seguramente t'ey. Mi ta spera cu henter e Raad aki por comprende e situacion cu Aruba ta aden. Especialmente Bestuurscollege bieuw sabi con e situacion ta. Mas despues lo mi bin cu un poco mas detaya pa refresca nan memoria en cuanto organisacion.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, uit de Memorie van Antwoord van het Bestuurscollege kunnen wij vandaag weinig beoordelen of deze verhoging van de opcenten nodig is of niet.
Want in een aanbiedingsbrief zegt het Bestuurscollege, "zoals hiervoren reeds is vermeld wordt in bedoeld rapport", sprekende over het rapport van van de Bergen,"een verhoging van een aantal opcenten op de inkomstenbelasting van 15 tot 25 met name genoemd". Terwijl in de Memorie van Antwoord wordt gezegd dat het voorstel terzake......

DE VOORZITTER: Mijnheer Chance, ik weet niet of ik het goed begrepen heb, maar gaat U hetzelfde zeggen wat de heer Finck al gezegd heeft?

DE HEER L.A.I.CHANCE: Nee, Mijnheer de Voorzitter, ik ben helemaal eens met wat de heer Finck heeft gezegd en ik heb mijn eigen gezichtspunten die ik naar voren wens te brengen, Mijnheer de Voorzitter, als U mij dat gunt.

DE VOORZITTER: Ik gun U dat zeker, als U met nieuwe gezichtspunten komt.

DE HEER L.A.I.CHANCE: "terzake een noodzakelijke verhoging van de eigen middelen beoogt".
Mijnheer de Voorzitter, voordat wij tot een beoordeling overgaan van dit voorstel van het Bestuurscollege, of wij het al dan niet kunnen aannemen, wil ik graag het volgende naar voren brengen.
Misschien is deze verhoging op de opcenten nodig. Misschien zal er 10% nodig zijn, misschien is er meer nodig; misschien wel tot het hoogste bedrag van 30%.
Misschien zelfs een wijziging in de Eilandenregeling.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen dit vandaag niet beoordelen.
Wij kunnen dit alleen beoordelen wanneer wij een aangeboden begroting voor het jaar 1968 of een wijziging van de begroting 1967 hebben.
Dan kunnen wij nagaan of 10 opcenten of meer of minder noodzakelijk is.
In verband hiermede, Mijnheer de Voorzitter, wil ik drie vragen stellen.
Als het Bestuurscollege het nodig acht mij hierop te antwoorden, zou ik gaarne deze antwoorden willen krijgen. Mocht het Bestuurscollege beoordelen dat het niet terzake is om deze vragen te beantwoorden, dan zal ik wachten en deze vragen te zijner tijd herhalen.
Categorisch wil ik aan het Bestuurscollege vragen of zij ons kan mededelen wanneer het Bestuurscollege denkt om de begroting voor 1968 aan de Eilandsraad aan te bieden - in plaats van iedere dag in de kranten stukken te lezen dat het Bestuurscollege druk bezig is aan de samenstelling van een begroting.
Ook wil ik het Bestuurscollege vragen of het in de bedoeling ligt andere belastingen te gaan verhogen onder andere autobelasting.

Ook of het in de bedoeling van het Bestuurscollege ligt om weer schoolgelden te gaan invoeren?
Ook wil ik het Bestuurscollege vragen, gezien de mening, die wij hier gedeeld hebben verschillende keren, vooral met de vroegere oppositie, dus het tegenwoordige Bestuurscollege en mijn persoon, over afschaffing van de onnodige diensten van het eilandgebied, onder andere de Voorlichtingsdienst. De huidige gedeputeerde van deze dienst weet zeker, dat wij hierover verschillende keren onze mening hebben kenbaar gemaakt en wij zijn het altijd eens geweest dat deze dienst afgeschaft moest worden. Graag zou ik van het Bestuurscollege willen vernemen of haar mening hierover hetzelfde is of, als deze mening nu veranderd is, zij ons enig idee kan geven wat de verhoogde uitgaven voor het komende jaar zullen zijn.
Voorts, Mijnheer de Voorzitter, werden door andere leden naar voren gebracht dat bij de Staten is aangenomen een voorstel tot het verhogen van bepaalde belastingen. Natuurlijk zijn destijds deze voorstellen aangenomen, maar deze voorstellen waren aangenomen in de Staten bij de uitdrukkelijke toezegging van de Minister van Financiën, de heer Jossy Tromp, dat de belastinggrens van f.2.000,-- op f.3.000,-- gebracht zou worden om zodoende de zogenaamde "kleine man" tegemoet te komen. Dus ik wil het Bestuurscollege vragen of zij vandaag ook bereid is dezelfde toezegging te doen, zodat de opcenten niet geheven zullen worden op inkomens onder de f.3.000,--, na 1 januari 1968.
Mijnheer de Voorzitter, er wordt gezegd, door de heer Maduro vooral, dat de "kleine man" hieraan niet veel schade zal lijden.
Mijnheer de Voorzitter, dit kan alleen de "kleine man" beoordelen.
Ook, Mijnheer de Voorzitter, steun ik het voorstel van de heer Finck, dat wij vandaag een motie, als het nodig is, aannemen of dat de Raad althans haar mening duidelijk laat kennen, dat wij voorstander zijn van de afschaffing van gebruiksbelasting en dit ter kennis van de Landsregering te brengen zodat de Landsregering de nodige stappen kan nemen om dit teweeg te brengen.
Ook, Mijnheer de Voorzitter, wil ik zeggen, dat wij als het nodig is, - als het Bestuurscollege het ons duidelijk kan maken wat de uitgaven van 1968 zullen zijn - in een betere positie kunnen zijn om onze mening hierover te vormen. Anders is het zeer moeilijk voor ons vandaag om een beslissing te nemen om zomaar klakkeloos opcenten te verhogen en een druk op de bevolking te brengen zonder dat wij weten of dit noodzakelijk is, ja of nee. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Thans zal het Bestuurscollege overgaan tot de beantwoording. Het woord is thans aan de heer gedeputeerde Lacle, gedeputeerde van Financiën.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, promer cu mi cuminsa contesta e diferente oradornan di awe mainta mi tambe kier expresa mi satisfaccion cu e pueblo di Aruba a haya oportunidad di sinta na cas y scucha e debatenan cu ta tumando lugar especialmente en coneccion cu e hisamento di e porciento ariba porciento di inkomstenbelasting.
Laga nos yamele anto hisamento di inkomstenbelasting.
Laga nos yama e baca na nomber cu e merece.
Mi a scucha cu atencion e palabranan di Señor Finck especialmente como cu e tabata un di e oradornan cu enfaticamente y categoricamente a bisa cu su fraccion lo vota en contra e proposicion di Gobierno pa hisa e 10%. Naturalmente den su capacidad di lider di fraccion di oposicion hustamente mi a spera esey. Pero mi ta sigur cu despues cu e a caba di tende e motibonan pa cual Gobierno ta propone e aumento di belasting y cu é hunto cu e otro miembronan sinta na e banda aki, lo bay di acuerdo cu e proposicion pa hisa belasting.

Lo mi contesta e miembronan aki no uno pa uno sino lo contestanan por conhunto y si en caso mi por a lubida di contesta algun pregunta di nan mi ta pidi nan di haci referencia na esey den e segundo ronde.
Señor Osbaldo Croes, entre otro, a bisa cu awe e homber chikito a haya su regalo di Pasco. Ta berdad den un sentido. Pero Señor Osbaldo Croes kisas no sabi cu e homber chikito ya pa varios luna caba ta hayando su regalo di Pasco. Nos a aumenta e cantidad di trahadornan di Werkverschaffing especialmente pa nan por celebra Pasco feliz.
Pesey hopi hende extra a worde tuma durante e ultimo lunanan aki.
Pero esey no kier meen, cu e cantidad adicional, cu a worde tuma den Werkverschaffing den curso di aña 1967, nan lo keda. Nos ta mira e futuro di 1968 y 1969 cu masha optimismo. Nos sabi di varios proyecto cu lo cuminsa na aña 1968 y cu lo sigui den aña 1969 y tambe proyectonan cu lo cuminsa na ana 1969 y cu lo continua pa aña 1970 y probablemente te aña 1971.
Señor Finck a delibera - mi mester bisa concienzudamente - riba e diferente cartanan cu e miembronan di Raad a haya e coneccion cu e hisamento di opcenten. Hisamento di belasting, indiscutiblemente, ta un cos desagradabel pa un pueblo. Pero, permiti mi referi na palabranan di Señor Osbaldo Croes kende mes a bisa cu na Merca nan tambe a hisa belasting. Si un pais grandi manera Merca, ora e ta hayele den un impasse financiera ta hisa belasting anto pakiko un lugar chikito manera nos ora cu nos ta haya nos den un impasse financiera tambe no por hisa belasting? Cu e homber chikito ta bay sufri di e hisamento di opcenten aki, esey, den un sentido, no ta berdad. E hisamento di e 10 opcenten aki, e 10% lo no afecta un persona cu tin un entrada di menos cu f.4.000.
E 10% cu ta worde hisa aki no ta afecta e persona ey. E ta keda igual cu e 15% cu ta existiendo actualmente.
Mi ta contento tambe di a tende di Señor Finck cu na juli di otro aña si mi no ta ekiboka, Gobierno ta pensa di socialisa e belasting.
Mi no tin un idea ainda con, pero lo mi apoya esey y si ta posibel lo mi apoya tambe un revision di pagamento di belasting cu asina ey e homber chikito y tambe e homber mediano lo no tin tanto peso riba dje.
Como diputado di Finansa, naturalmente mi tin di bisa cu belasting pa e homber chikito ta depende riba kiko nos ta yama un salario chikito.
Si un persona cu un cierto entrada por paga belasting anto mi ta considera esey, socialmente papia, husto, pasobra e ora ey e persona ey ta sintiele como un ciudadano responsabel. E ta sintiële cu e tambe, a pesar di su entrada no ta manera esunnan cu hopi entrada, ta contribui na economia di e pais y na economia di e comunidad den cual e ta biba.
Pa bin exactamente ariba e motibo pa cual nos ta propone pa hisa belasting cu 10% mi kier a menciona un rato e motibo pa cual e begroting no a worde traha ainda of no a worde presenta na Raad, cual ta un di e puntonan mas importante di discusion awe mainta.
Señor Finck den su capacidad di lider di fraccion di partido di oposicion a manda algun tempo pasa preguntanan por escrito na Bestuurscollege di e Gobierno actual puntrando ta pakiko e begroting no a worde presenta na tempo, esta dia 1 di oktober.
Señor Finck a haya e contestanan ey.....

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, een punt van orde.
Ik geloof dat de vraag en de antwoorden geen punt van bespreking mogen zijn in de vergadering.

DE VOORZITTER: Ja, maar misschien zullen zij wel verband houden met deze zaken.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Finck a haya e preguntanan ey detayadamente. Kier decir anto cu su fraccion ta al corriente di e motibo pa cual e begroting no a worde presenta na tempo.
E begroting no a worde presenta na tempo pa motibo cu tempo cu e Gobierno actual a subi na mando tabatin y te ainda tin un escases di empleadonan especialisa den trahamento di begroting. Cu e Gobierno pasa a haciële deliberadamente esey mi no por bisa na e momento aki.
Pero ora cu nos a subi, tabatin un escases di empleadonan specialisa den trahamento di begroting. Un mester a bay cu vakantie cu ya ta varios aña caba cu su vakantie tabata worde pospone y tambe tabatin hende malo y pesey e no por bin cla na tempo.
Tambe en coneccion cu e schoolnan nobo di E.E.G. e begroting di e departamento di Enseñansa a bin aden masha laat. Varios otro departamentonan cu tabatin cambionan na e ultimo momento a causa cu nan tambe no por a manda e begroting na tempo.
Hisamento di 10 opcenten, manera a worde bisa aki den, ta Land a proponele. Pesey mi no por bisa cu pasobra ta Land a bin cunele nos ta hisele. Si Land no a bin cunele tambe nos lo a hisa e 10 opcentennan en bista di e situacion financiera.
Pa aña 1968 interes mester worde nota riba placanan cu Gobierno a fiya pa diferente proyectonan. Ta husto pa cualkier Gobierno, mirando e situacion economica di su pais, busca placa pa fia di cualkier otro pais pa ensancha su economia. Pero naturalmente riba placa fia bo mester paga interes. Otro aña nos tin di paga interes di f.4.000.000, dus f.4.000.000 mester worde paga na interes.
Departamento di Enseñansa, manera varios orador a bisa caba a subi cu mas o menos f.900.000. Placa disponibel pa destinacion social tambe ta subi pa otro aña cu mas o menos 1/2 miyon florin.
Ora cu e begroting ta worde presenta na Raad, cual nos ta spera lo bin na fin di januari of principio di februari, e ora ey e personanan di oposicion sigur sigur lo haya un idea exacto di locual ta sosediendo actualmente pa hisa e opcenten pa cubri gastonan.
Tabatin proposicionnan pa hisa otro clase di belasting.
Bestuurscollege no ta contempla esey. Nos ta contempla hisamento di opcenten actualmente pa yuda cubri gastonan adicional cu a bin acerca. Tambe nos ta contempla di hiba un politica di cost control, manera mi colega Dokter Dennert a bisa awor ey. Cu esey, segun e curso di e añanan ta bay procediendo, nos lo hiba cuenta y nos lo pone hendenan y diputadonan tambe sirbi como "watch-dogs" pa tene e gastonan abao mas tanto cu ta posibel.
Señor Presidente, eseynan tabata mi contestanan na Raad den promer ronde riba hisamento di opcenten. Si tin algun pregunta cu mi a lubida, cu mucho gusto lo mi contestanan den segundo ronde.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, permiti mi dirigi palabra awe mainta como miembro di Raad y no den mi calidad como diputado. Mi tambe kier expresa mi satisfaccion na e pueblo cu awe nan a haya e oportunidad pa scucha e reunion aki.

DE VOORZITTER: Mijnheer Croes, dit is al door vijf sprekers naar voren gebracht. Denkt U, dat het nodig is om het nog eens te herhalen?

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Jawel, Mijnheer de Voorzitter, want ik geloof dat alle andere leden dat persoonlijk hebben gedaan en niet namens de hele Raad.
Mi ta spera cu pronto un di e emisoranan por bin cu nan peticion pa nos por trasmiti tur e reunionnan di Eilandsraad pa pueblo por huzga ta kendenan ta su berdadero defensornan.

Pakiko e reunion aki a worde poni mainta? Na promer lugar nos ta haya cu den e dianan di fiesta aki pueblo tin hopi cos di haci y su anochinan ta valioso pa preparacionnan. Pesey nos a tene e reunion aki den oranan di mainta y haciële posibel cu toch nan por sigui e reunion aki pa via di radio. Pero e personanan cu tabata remarca pakiko e a worde trasmiti mainta, aki mi tin e notulennan di 1959 unda un reunion a worde teni mainta 9'or - dia 17 di december 1959. Algun puntonan di agenda tabata no solamente aumento di opcenten pero te hasta aumento di belasting pa numbernan di auto y introduccion di belasting pa cacho. Den dicho reunion Señor Finck a bisa - mi ta bay lesa un parti chikito di loke Señor Finck a bisa: "Mijnheer de Voorzitter, wanneer het getij keert verzet men de bakens. Wil men echter deze bakens niet verzetten dan moet men andere krachten aanwenden om het getij niet te doen keren". Mijnheer de Voorzitter, nu wil ik de heer Finck zeggen, dat zij toen al gemerkt hebben dat het getij zich heeft gekeerd. In die tijd waren er veel meer mensen werkzaam bij de Lago. Tegenwoordig zijn er maar 1.700 werknemers bij de Lago. En nu, Mijnheer de Voorzitter, wil ik de heer Finck op het hart drukken, dat zij het getij hebben doen keren door de regens van promoties vóór de verkiezingen en door andere maatregelen. Daarom moeten wij vandaag de bakens gaan verzetten. Den e mesun reunion cu tabata trata di hisamento di opcenten Señor Chance a bisa: "Dit voorstel en de bedragen die hierdoor opgebracht zullen worden in zichzelf en de doeleinden, waarvoor ze zullen worden gebruikt, zijn zeer toe te juichen, namelijk, ze worden gebruikt om schoolgeld af te schaffen en voor de Werkverschaffing".

Señor Presidente, den e dicho reunion a worde trata pa aumento di 15 opcenten. Den e reunion aki nos ta trata pa un aumento di solamente 10 opcenten. Manera cu varios oradornan a trece padilanti, e mesun personanan aki ta inconsecuente. Den Staten poco dia pasa nan a vota pa hisamento di accijnzen. Mi no ta bay den detayes cuanto e pueblo chikito mester paga acerca pa bebida y pa sigariya, pero si lo mi kier trece padilanti con nan a aumenta gasolin. Gasolin cu antes tabata f.0,48 pa galon na 1960, e partidonan cu tin mayoria actualmente den Gobierno Central - esta Partido Patriotico Arubano y Democratische Partij a aumenta gasolin te cu e a bira f.0,64 pa galon. Na augustus di e aña aki, poco luna pasa, nan a bolbe aumenta accijnzen y gasolin a subi te f.0,75 pa galon. Pa e aumentonan aki ta tres miembro di Staten a vota vóór. E miembronan ta Señores Chance, Finck y Osbaldo Croes.

Cu e personanan aki a vota voor nos ta comprende, Señor Presidente. Nan ta defendiendo nan hendenan di otro isla. Mayoria di e placa aki ta worde usa pa yuda Isla Ariba y Bonaire y te hasta mayoria di e resto di placa ta worde inverti na Corsow. Ta con nos por spera cu Señores Finck y Chance por bay vota e aumento di belasting.

Awe si nan ta bay vota contra pasobra e opcenten aki ta solamente pa Aruba e ta. Tur e f.570.000 cu ta worde haya door di e opcenten aki ta keda henteramente pa nos pueblo Arubano. Awe si e personanan aki ta bay vota contra. Fuera di esey, Señor Presidente, un pueblo cu ta bringando pa mas decentralisacion, pa mas autonomia lo ta dispuesto pa haci sacrificio. Manera Señor Maduro a trece padilanti, ta solamente f.0,12 te f.0,20 pa siman e homber chikito lo bay paga extra pa respalda e Gobierno cu lo bay bringa pa mas autonomia. Pero e personanan contra e aumentonan aki ta hendenan cu den Staten si ta vota pa aumentonan barbaro y pa placanan cu no ta worde usa pa nos pueblo. Si e hendenan aki ta consecuente pakiko nan ta pone peso riba e pueblo?

Señor Presidente, na un otro banda nan ta hisa nan presentiegelden den Staten. Nan ta hisa representatiekosten di ministronan.

Ta nifica anto cu e sueldo di e ministronan no ta suficiente grandi pa nan paga e belasting, pa nan paga gasolin y pa nan paga e aumento di bebida y sigariya?

Na aña 1958 e mesun partidanan cu ta grita cu nan ta sali na defensa di e pueblo,, pakiko luna pasa nan no a sali na defensa di e pueblo y vota contra den Staten y vota vóór awe?
Na aña 1958 nan a aumenta belastingnan y na e mesun momento sueldonan y salarionan barbaro di e ministronan a bay halto.
Señor Presidente, lo mi kier menciona algun medidanan cu e mesun hendenan ey a aumenta durante tempo cu nan tabata den Gobierno. Na 1960 nan tabatin aumento di accijnzen riba bebida. Un bijzonder invoerrecht riba gasolin, omzetbelasting riba cerbes, cu ta prepara na Antillas. Invoerrecht riba sigariya (tabaksartikelen).
Invoerrecht riba champaña y biña.
Invoerrecht riba cerbes y un aumento riba e zegelrecht.
Tur eseynan tabata aumentonan of introduccionnan door di e Partido Patriotico Arubano, tempo cu nan tabata na poder. Ainda mi no ta cla, Señor Presidente. Mi kier agrega cu na tur e aumentonan ey 65% ta bay pa Land. Solamente 35% ta bin pa Aruba. Dia 30 di juni 1959 nan a aumenta e ganancia e fectivo pa baril, esta baril di azeta cu Lago ta bende y exporta. Nan a aumenta esey di f.0,95 te f.1,25.
Despues di 5 aña cu esey a caduca nan a aumenta winstbelasting.
Awor mi ta bay sigui cu aumentonan cu e territorio insular a introduci of a aumenta tempo cu Partido Patriotico Arubano tabata na mando.
E lista largo cu mi a caba di lesa tabata loke nan a haci door di Gobierno Central. Na aña 1960 nan a pone 15 opcenten riba aanslagen di inkomstenbelasting. Dies-cinco opcenten riba aanslagen di winstbelasting. Nan a aumenta, manera mi a caba di bisa, number di auto, dus belasting riba motorrijtuigen. Antes e tabata f.40,-- pa autonan, f.15,-- pa boto y f.20,-- pa bicicleta. Nan a aumente te f.65,-- pa autonan normal. Trucknan ta paga f.100,--, optrekkers f.200,-- motorcicleta f.25,-- y botonan di motor f.20,--.
Tur esey ta loke Partido Patriotico Arubano, tempo cu nan tabata den Gobierno y nan tabatin e Gobierno Insular, a aumenta.
Pero, Señor Presidente, ainda mi no ta cla. Nan a introduci of aumenta Precario-besluit Aruba. Nan a introduci belasting pa cacho, manera mi a bisa caba. Nan a introduci leges-besluit Aruba, leges-besluit Burgerlijke Stand, leges-besluit Gezondheidsdienst, leges-besluit Veterinaire-Dienst, leges-besluit Verkeer, retributie-besluit Dienst Openbare Werken, retributie-besluit Gezondheidsdienst, retributie-besluit Veterinaire Dienst, retributie-besluit Brandweer, tambe, sleepboot-tarieven-verordening, retributie-besluit Haven- en Loodsdienst.
E lista largo aki a pasa na 1960. Mi a caba di bisa awor ey loke nan a haci na aña 1958. Tambe, Señor Presidente, dia promer di februari 1966 nan a aumenta e loodstarieven y door di Land na aña 1967 e kadastrale metingen a subi triple. Antes un hende tabata paga solamente f.40,-- pa midi su tereno. Awor e mester paga f.120,--.
Señor Presidente, awor e personanan aki ta bin vota contra un simpel 10 opcenten pa nos pueblo Arubano. Pakiko e tempo cu Lago tabatin su gloria nan a aumenta y a introduci tanto belasting? Awe cu nos ta bringando pa haya medidanan pa yuda nos hendenan pakiko awe nan ta bin den cuero di carne bisando cu nan ta sali den defensa di pueblo y toch vota contra e aumento aki?
Señor Presidente, permiti mi awor contesta dos pregunta chikito den mi calidad di diputado di Enseñansa.
Cu Onderwijs a aumenta ta e consecuencia di tur e schoolnan nobo di E.E.G. cu nos a haya regalo. Pero materialnan cu mester bin den e schoolnan tur ta worde carga riba e presupuesto di nos territorio insular. Solamente na e schoolnan di E.E.G, ya tin un aumento di como f.400.000 pa aña. E otro aumentonan, manera e diputado di Enseñansa anterior por sabi, ta consecuencia di e medidanan, por ehempel e opheffing di e discriminatie di e uitgezonden krachten cu e onderwijzernan cu a haya nan akte aki na Aruba.

Cu Personeelszaken ta worde extendi mi por bisa, no.
E no ta worde extendi. Solamente un persona lo worde emplea na Personeelszaken na lugar di Señor Boekhoudt cu a haya un studieopdracht y ya caba ta studiando na Holanda. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, despues di a scucha palabranan elocuente den e Raad aki awe mainta mi por bin na e conclusion di loke a worde bisa awe mainta pa e diferente miembronan, cada un na su manera. Nos pueblo di Aruba ta conciente di e tarea cu nos tin nos dilanti. Dificil, por cierto, Señor Presidente.
Manera a worde aboga pa diferente oradornan nos tabatin un tempo di gloria tempo cu Lago tabata den su gloria. Awe cu dolor Lago tin apenas 2.000 hende. E entrada, como consecuencia, Señor Presidente, a reduci hopi. Nos por aumenta nos ingreso nacional door di aumenta belasting, manera aki e hisamento di opcenten cu 10% mas. Esey no kier nifica ningun momento cu nos ta cla y cu esey lo por cubri tur salidanan y tur gastonan di e territorio insular. Nos por nenga di hisa belasting pero nos tin cu tuma como consecuencia entonces otro medidanan.
Bo no por mantene un grupo di hende na trabao sin tene cuenta si bo tin placa pa paga nan. Den un famiya mes, Señor Presidente, pa haciële mas facil di comprende, si bo tin yiunan, segun nan ta bay creciendo, bo gastonan ta subi. Si bo entrada no tene paso cu bo gastonan ta yega un momento cu bo ta haci debe. Esey ta comprendibel. A menos cu nos ta aumenta nos ingreso of mengua nos gastonan nos no ta keda cla. Mi no ta kere cu di parti di oposicion nan no kier sugeri mes manda hende cas. Tur loke por a worde haci pa haci e gastonan menos a worde haci.
Si nos no bin cu un proposicion awe mainta ta pasobra cu tur momento nos por hustifica esey. A worde menciona cu ainda e presupuesto di 1968 no a worde presenta na Raad pa aprobacion. E motibonan pakiko e no a worde entrega ainda ta hopi complica. Mi no ta bay den detayes di esey. Dia di e tratamento di presupuesto lo keda cla pa un y tur pakiko e no a worde entrega na tempo.
Mi no kier bay den ripiticion tampoco pero casi esey lo ta necesario. Si nos a scucha bon e palabranan di Señor Finck y algun otro di e oradornan anto nos lo ta convenci, ni maske cuanto nos busca nan argumento of ki bon argumento nos trece padilanti aki, un hecho ta cu tech nan lo no vota pa nos hisa e impuesto. Asina ta mi ta haya cu ta casi malgastamento di energia pa papia cu un hende cu a haci su mes sordo pa argumento y cu a bin cu un mente ya caba geset pa "esey nos ta haci y esaya no".
Señor Presidente, mi ta na fabor si mester haci sacrificio pa busca otro medidanan di entrada. Nos tur sabi cu belasting no ta un cos cu ta cay nos tur di bon agrado. Pero si e belasting cu nos ta cobra ta worde inverti pa e mes un pueblo di cual nos ta cobrele y cu nan ta haye bek den otro forma anto, Señor Presidente, mi ta bisa, laga nos haci e sacrificio. Si ta necesario, manera Señor Werleman a bisa, busca otro medidanan y fuentenan di entrada tambe. Nos no por bin hunga politiek di avestruz, hinca cabes den tera y bisa cu tur cos ta bon pa Aruba y no cobra belasting. Podiser oposicion ta hunga politiek pa saca ganashi politico y neglisha e deber sagrado poni riba nos schouder pa e mes un pueblo aki.
Señor Presidente, esey ta loke mi tabatin di bisa en corto.
Tocante e remarca di Señor Osbaldo Croes en cuanto e Sedan cual a worde cumpra mi mester bisa cu en berdad mi a haya un auto dia mi a bira diputado. Mi a haya un auto mescos cu un cabay potros. E no ta core. E ta para na caminda. Si nan kier nan por tume bek. Mi no tin mester di dje. Mi tin dos auto na cas. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e motibo pakiko mi ta cana hopi bay pafor y bin bek paden ta pasobra na un distancia mi ta tende un cariyon ta toca "paz na tera pa tur hende di bon boluntad". Contrario di esey ta loke ta sosediendo aki den door di cierto hendenan cu kier hunga un comedia politico sabiendo mihor. Apenas algun siman pasa nan tabata defende na Corsow, unda cu nan ta kere cu pueblo di Aruba no ta mira, un igual proposicion cual nan ta repudia awe.
Señor Presidente, aunke ta sombra di loke un tempo tabata Partido Patriotico Arubano ta sintá na banda di pariba, toch lo mi por a spera cu loke nan ta yama nan "elderly statesman", Señor Finck por a bisa nan, cu na hopi ocasion den pasado nan cu a carga responsabilidad di Gobierno a actua na un manera responsabel. Pero e sombra di Partido Patriotico Arubano, loke a resta despues di e morto, tempran por cierto, di nan difunto lider, Señor Juancho Irausquin, no ta capas ni pa tuma sugerencia di nan "elderly statesman".
Señor Presidente, si tabata un partida cu nunca a carga responsabilidad di Gobierno a bin duna e show aki den awe mainta lo mi por a comprende. Pero ta hendenan cu durante 12 aña largo, manera nan mes ta proclama tur caminda, a goberna Aruba y a carga responsabilidad pa Gobierno Central.
Señor Presidente, mi ta contento y awe mi mester cay un tiki den ripiticion cu henter pueblo di Aruba por mira e Gobierno aki na trabao y por sinta na nan cas haciendo nan ocupacionnan di dianan di Pasco y toch tende representantenan di pueblo di tur dos banda expresa nan mes.
Door di e accion aki nos a demostra, despues di dialuna tras di merdia ora nos a impone respet aki na Aruba, cu nos ta dispuesto pa respeta e derecho di pueblo. Nos a pospone e reunion importantisimo aki pa awe pueblo por tende tur cos. Pueblo por tende acusacionnan cu ta worde haci, acusacionnan sin fondo, por cierto. Pero tambe entre otro e defensanan bon funda y bon argumenta. Mi trabao ta hopi suave. Gracias na mi coleganan, principalmente e diputado di Finansas, mi colega Caspar Lacle y su suplente, Señor Betico Croes kendenan a presenta mayoria di cifranan, aliviando asina mi trabao. Pero ta keda mi toch, Señor Presidente pa declara aki den cu tur Gobierno responsabel mester tin medio pa traha cuné. Y tur hende cu asumi puesto di Gobierno y cu no ta gaña pueblo y cu no tin miedo di nan responsabilidad, cu ta hombernan capas pa carga e responsabilidadnan, cu nan a tuma, ta bin de bes en cuando cu medidanan pa aumenta entrada di Gobierno. E delaster cent cu Gobierno saca ta bin di pueblo pasobra ta pueblo ta sostene Gobierno. Pueblo tá Gobierno. E salarionan cu nos ta paga awe, Señor Presidente, na diferente di e miembronan di oposicion no por tabata posibel pa nos paga nan si no tabatin belasting. E aumentonan cu ta worde pidi door di empleadonan di Gobierno no ta posibel pa nos paga nan segun e empleadonan ta merece nan, si no tin belasting.
E necesidad grandi cu nos a encontra den pueblo, e desempleo tremendo cu nos a discubri dia promer di juli, nos no por a alivia e necesidad di e hendenan aki, si no tabata pa belasting.
E necesidad di otro fuente door di hendenan cu no por percura pa nan mes, cual nos ta recompensa nan of nos a recompensa nan ayera cu un siman extra di onderstand, no lo por tabata posibel si nos no tin belasting. Y e mes un cuido social aki ta contesta pregunta di un di e distinguido oradornan di e banda ey, otro aña lo costa nos f.700.000 mas hopi. Esaki ta solamente un aspecto di nos gobernacion.
Educacion lo costa nos mas o menos un miyon florin mas hopi, manera un otro diputado a contesta caba. Y segun añanan ta progresa, nos gastonan ta sigui aumenta.
Na aña 1951 ora nos a haya autonomia nos begroting tabata suma f.14.000.000. Otro aña nos ta spera cu e lo suma f.31.000.000. Lo por ta posibel pa Gobierno paga e presupuesto aki pa cubri tur e gastonan y tur e debernan y e responsabilidadnan cu tin?

Si succesivamente no ta bay tin un aumento di impuesto e pueblo tin su Gobierno. E pueblo kier cierto servicionan y e pueblo ta paga pa haya e servicionan. Si no por paga anto no por tin posibilidad pa e haya e servicionan aki.
Un aspecto nobo cu no a worde comenta hopi riba dje awe mainta ta e aspecto di e programa di desaroyo economico cu ayudo di Holanda.
Pues e efecto cu esey tin ariba nos situacion financiero.
En berdad nos ta haya cierto ayudo di Holanda pa proyectonan.
Nos ta haya nan den tres forma. Nos ta haya nan como regalo, un regalo mi mester comenta cu Gobierno pasa tabata masha masha slow hasta pa accepta. Nos ta haya nan den forma di prestamo suave riba condicionnan facil y nos ta haya nan como prestamo normal. Pero esun cu presta mester paga interes y mester paga capital bek. E Gobierno pasa a presta. Nós mester paga. Solamente algun dia pasa nos a haya nos enfrenta cu un cobransa di f.2.400.000 cual nos mester a paga den termino di dos - tres dia. E exigencianan tabata pa pague al instante pero nos a pague den dos tres dia como cu tabatin un weekend largo adentro.
E suma aki ta cubri obligacionnan di e Gobierno pasa pa cual e Gobierno no a haci percuracion y cual nos mester haci.
Pa e ultimo kwartaal di e aña aki nos mester bolbe paga un suma grandi cual Gobierno pasa no a haci calculacion.
Gustosamente nos ta accepta tur compromiso cu a worde haci den pasado. Nos palabra di cabayero ta asina bon cu nos ta honra te hasta compromisonan cu den hopi caso ta detrimental pa Aruba.
Cuanto cu nos por cambia nan nos lo trata. Ademas, Señor Presidente, un pueblo tin su dignidad. Algun siman pasa nos a topa aki den y nos a discuti ampliamente tocante e deseo di pueblo Arubano pa tin mas autonomia, mas derecho di dicidi su mes asuntonan. Esey ta implica naturalmente mas responsabilidad tambe. Pa enfrenta e responsabilidadnan aki nos ta comprende cu nos mester tin mas fuente di entrada pa nos por haci e gastonan mas grandi cu ta bay cu un autonomia mas grandi.
Si nos pueblo ta desea autonomia anto no tin cuestion cu nos pueblo ta desea di paga e consecuencianan tambe. Nos pueblo no ta pensa manera varios exponentenan di Partido Patriotico Arubano awe mainta, entre otro, Señor Dennert, Señor Osbaldo Croes y hasta Señor Virgilio Kock. Señor Kock a bisa cu ya Gobierno Central a hisa belasting caba, asina e no ta mira e necesidad di hisa belasting.
Señor Presidente, si Gobierno Central a hisa belasting, mi ta ripiti loke varios bes a worde bisa den e sala aki, ta e asunto cu e a hisa belasting. Esey ta pa su cuenta. E belasting cu Gobierno Central a hisa ta pé y nos ta haya un parti di e belasting ey.
E proposicion cu nos ta trata awe mainta ta opcent riba e belasting cu Gobierno Central a hisa caba ta puramente pa beneficio di pueblo di Aruba. E delaster cent di e belasting aki ta pa beneficio di Aruba.
Y aki mi kier constata atrobe e fout di Partido Patriotico Arubano cu ora tin cos estrictamente pa Aruba nan ta contra. Ora cu nan por compartié cu otro, e ora si nan ta na fabor. Nan no ta considera cu nos ta un pueblo responsabel cu ta determina nos mes asunto. Nan ta bin bisa cu Gobierno Central a hisa belasting caba. Esey no ta importa nos. Segun ley nos tin derecho riba cierto parti di e belasting cu e a hisa y nos lo tumele te ora cu nos haci e herverdeling pa cual Señor Yarzagaray a presenta un mocion awe mainta.
Esaki en breve, Señor Presidente, ta mi comentarionan en general tocante e hisamento di opcenten awe mainta. Ta keda mi ainda pa rectifica un cos. Como Arubiano, Señor Presidente, mi kier extende un felicitacion na pueblo di Aruba, pasobra nos ta cumpliendo awor seis luna den gobernacion, contrario na esperansa falso cu Señor Finck a duna su hendenan na principio. Y manera ta mustra nos lo t'ey pa hopi tempo.
Un periodo y mas periodo.

Y seguramente si Señor Finck su fraccion ta contribui pa trasmiti reunionnan manera esaki na radio anto Señor Finck ta bin den e sala aki y ta bisa cu ta un "schande" pa Aruba cu nos ta sinta aki y un presupuesto no a worde presenta y nos no a haci esaki y esaya.
Señor Presidente, un schande ta pa Arubianonan cu ta Señor Finck mester bin bisa esaki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, como miembro di e Conseho aki mi ta supone cu ami ta e ultimo persona cu lo dirigi palabra como diputado awe merdia.
Dilanti nos tin un proposicion pa hisa 10% riba e opcenten.
Como resultado di nos proposicion na e miembronan di Raad y como consecuencia cu e reunion aki ta worde trasmiti via un di e radio-emisoranan local, masha lenga di e miembronan di oposicion a los protestando contra proposicion di Bestuurscollege.
Den nan discursonan varios di e representantenan di Partido Patriotico Arubano a bisa cu nan no por huzga ariba e proposicion di Bestuurscollege.
Varios di nan a duna comentario extensamente cu nan no por huzga pa razon cu e presupuesto di 1968 te ainda no a worde presenta na Raad.
Pero en bista di e comentarionan di e representantenan di partido di Gobierno, en bista di e comentarionan di e diputadonan mi ta kere cu suficiente informacion a worde duna na Raad awe mainta y awe tardi cu e miembronan di Partido Patriotico Arubano, despues di a ricibi contestanan concreto y especialmente e cifranan y e contestanan adecuado di e diputado di Finansas di territorio insular di Aruba, mi ta keda convenci cu e representantenan di Partido Patriotico Arubano lo comprende y lo realisa e punto di bista di Gobierno y mi ta kere cu informacion duna na nan lo ta suficiente pa na segundo ronde nan lo accepta e idea di e proposicion di Bestuurscollege.
Mi ta supone cu den promer ronde nan no por a huzga.
Pero si nan por huzga, a lo menos mi ta kere cu nan por huzga, den segundo ronde nan huzgamento lo ta mihor y lo nan bay di acuerdo cu proposicion di Bestuurscollege en bista di e informacionnan adecuado y concreto cu nos a duna awe mainta na Eilandsraad di Aruba.
Señor Presidente, mi ta di acuerdo cu hopi palabranan bisá awe mainta door di representantenan di partidonan di Gobierno. Mi ta completamente di acuerdo cu e mocion cu nos colega y partidario, Señor Casimiro Yarzagaray a presenta awe mainta y cu sin duda e lo worde accepta pa e mayoria di e miembronan di Raad.
Un punto importante mi kier a ripiti, Señor Presidente, ta cu un pueblo cu ta buscando mas autonomia y un Gobierno responsabel cu ta trata na encamina su pueblo ariba un caminda bon, un pueblo cu poco dia pasa a vota aki den pa nombra un comision pa studia posibilidad pa Aruba haya mas autonomia den e constelacion Antiyano, mi ta kere cu e Gobierno cu ta goberna mester sabi su responsabilidad.
Mi ta completamente di acuerdo cu e palabranan di Señor Wijki Maduro dirigi na Raad awe mainta en coneccion cu esaki pasobra un pueblo responsabel, un pueblo cu ta busca progreso pa su mes naturalmente mester tin medionan pa cumpli cu su debernan gubernamental.
Esaki ta un di e puntonan na unda e Gobierno ta trata di trece medionan pa cubri gastonan y aumentonan cu ta necesario bao di un Gobierno.
Manera Bo sabi, Señor Presidente, cada aña gastonan corriente di e territorio insular di Aruba ta subi.
Varios di e oradornan a menciona cu e gastonan a subi ariba cuido social. E diputado di Finansas y e diputado di Educacion a menciona e gastonan cu a subi en bista di e schoolnan di E.E.G. cu nos a haya regalo y cu varios di e gastonan ta cay riba Gobierno Insular di Aruba.

Varios hende a menciona varios gastonan cu ta subiendo y cu mester busca medionan pa cubri gastonan corriente insular. Gastonan cu, segun Materiële Ambtenarenrecht, un ambtenaar tin derecho di sueldo pa cierto tempo. Eseynan ta gastonan cu nos mester cumpli cu nan y nos mester busca medionan pa cubri gastonan cu mester worde cubri. Naturalmente ora e presupuesto worde presenta varios di e miembronan lo confirma nos palabranan di awe. Den su discurso awe mainta, Señor Presidente, mi colega Señor Dennert a bisa cu nos no a duna ningun clase di comentario riba resultado di e reunion di comision. Pero mi kier participa Señor Dennert y lo demas cu a haci comentario cu Gobierno di Aruba lo por a duna contesta segun nan a haci pregunta. Pero den e reunion di comision na unda e proposicion di Bestuurscollege aki a worde trata, solamente un persona di su partido a comenta y esey tabata lo siguiente.
Señor Finck, como presidente di fraccion di Partido Patriotico Arubano den e Conseho aki a bisa cu: nos comentario ariba proposicion di Bestuurscollege lo nos dunele den publico ora cu e proposicion aki worde presenta atrobe. Es decir cu e momento cu e miembronan di Raad mester a haci pregunta y nan lo mester a haya contesta ta den un reunion di comision. Pero den reunion di comision tur e representantenan di Partido Patriotico Arubano, incluyendo mi colega Dennert, no a haci ningun solo pregunta. Awe ta asombra mi masha tanto con Señor Dennert a exigi di e Gobierno Insular un contesta riba pregunta cu nan no a haci. Nan a haya oportunidad pa haciële pero nan no a haciële.
Dokter Dolfi Oduber a puntra pakiko e reunion aki a worde teni den oranan di dia. Nos naturalmente a dicidi di tene den oranan di dia pa motibo di e dianan di fiesta aki y nos ta kere cu e pueblo di Aruba y naturalmente e miembronan di Raad, lo kier a haya e anochi liber pa nan haci nan compranan di Pasco, mescos cu tur hende na Aruba ta haciendo actualmente. Esey ta un di e razonnan pakiko nos a pone e reunion aki den oranan di mainta. Pero mi kier puntra Señor Oduber, pakiko durante e tempo cu e tabata diputado, durante cu su partido a goberna 12 aña largo, pakiko Señor Oduber e tempo ey no a propone na su Gobierno pa tene reunionnan importante of pa trata casonan impopular durante oranan di anochi? Nunca nan no a haciële pasobra tur e reunionnan cu a worde teni den pasado pa pasa proposicionnan impopular a worde teni den oranan di mainta. Ta straña mi awe con Señor Oduber ta lanta den e Raad aki y ta puntra pakiko nos ta tene reunionnan aki den oranan di mainta. Esaki ta un sorpresa grandi pa mi. Tempo cu Partido Patriotico Arubano tabata goberna, tempo cu Señor Oduber tabata diputado, e no tabatin interes alguno pa tene reunion pa pasa leynan impopular durante oranan di anochi sino den oranan di mainta, na oranan cu e hendenan no por asisti y no por scucha e palabranan di e oradornan di Raad. Tambe Señor Oduber y Señor Chance a haci e pregunta cu tin e posibilidad pa elimina e departamento di Servicio di Informacion di Gobierno di Aruba. Den pasado ami cu Señor Chance e tempo ey, por cierto e tempo ey Señor Chance tabata completamente contra e persona di e hefe di Voorlichtingsdienst y ta pa tal razon e tambe a bin cu proposicion den pasado pa elimina e departamento aki. Nos fraccion, na varios instancia na tratamento di presupuesto a coopera cune y berdaderamente a vota pa elimina e departamento aki. E motibo pakiko e proposicion aki a bin den pasado pa elimina Voorlichtingsdienst ta, pasobra segun nos partido e tempo aya y segun Senor Leo Chance e tempo ey tambe, nos tur tabata di opinion cu e departamento aki no tabata funciona bon y cu e hefe di e departamento aki no tabata haci su trabao debidamente manera e tabata worde paga pe. Esey ta e razon pakiko den pasado Arubaanse Volks Partij hunto cu Señor Chance a vota pa elimina e departamento aki. Pero den tratamento di begroting di aña 1968 lo nos presenta documentonan cu nos a haya den archivo como prueba ta kiko ta e razonnan cu nos kier a elimina e departamento aki den pasado. Esey lo bin un sorpresa no solamente pa Señor Chance y Señor Oduber y su partido pero pa henter e pueblo di Aruba cu lo bay scucha e reunion aki tambe.

Naturalmente dia cu nos a tuma over dia promer di juli 1967 nos a studia e posibilidad di diferente forma di intrega un departamento den di otro. Pero Bestuurscollege di Aruba a haya cu awor nos tin oportunidad pa drecha e departamento aki debidamente. Pa tal razon nos a pone un hoben na cabes di e departamento aki y e hoben aki, segun nos opinion, ta presta masha tanto bon y mi ta spera cu den futuro e hoben aki cu su staff lo haci un bon trabao pa Aruba y pa e Gobierno cu ta sinta actualmente.
Tocante hisamento di belasting mi tabata sabi cu berdaderamente e Gobierno Central durante nan gobernacion a hisa varios belasting.
Pero a sorpresa mi asina tanto di tende for di boca di Betico Croes, mi ta kere cu e a studia pa haya e informacionnan aki, cuanto tipo di belasting Gobierno Central a pone riba lomba di e pueblo Antiyano.
Awe mainta pueblo di Aruba por a tende e cantidad di belastingnan aki cu mes un partida cu awe ta grita den Raad aki como defensor di pueblo di Aruba a vota den Staten di Antillas na varios ocasion y pa varios clase di belasting cu nan a subi. Mi ta contento cu awe mainta mi colega Betico Croes por a menciona tur e belastingnan aki asina pueblo por realisa ta ki clase di partido tin den oposicion actualmente.
Awe mainta Señor Finck a bisa cu pueblo di Aruba ta cansa di e mentalidad di Bestuurscollege. Mi ta kere cu Señor Finck ta completamente fout cu e expresion aki di awe mainta. Alcontrario di loke Señor Finck ta bisa pueblo di Aruba ta alegre y ta contento cu un cambio di Gobierno y pueblo di Aruba a mira durante e corto tempo cambionan na interes general di Aruba. Especialmente nos por menciona cu nos a emplea masha cantidad di hende den Werkverschaffing na unda cu toch awe e hendenan ey por haci compras di Navidad. Toch e hendenan ey por pasa un Pasco contento.
Si e otro partida a keda na mando casi sigur e hendenan ey awe lo no por a cumpra nada pa Pasco. Pero awe tur e hendenan ey ta contento y nan ta alegre en bista di e cambio di Gobierno cual a tuma lugar cu nan por a haya poco placa pa cumpra algo pa Pasco pa nan familianan.
Papiando di regalo di Pasco, manera Señor Osbaldo Croes a menciona, Vice-presidente di Staten di Antillas y awor tambe miembro di Eilandsraad di Aruba, sintá na banda drechi di mi aki cu e 10% opcenten aki lo ta un regalo di Pasco pa pueblo di Aruba.
No, Señor Osbaldo Croes. Gobierno di Staten di Antillas ta esun cu ta duna e regalo di Pasco mas pisá. Ta nan a hisa belasting asina pisá.
Of ta cu Señor Osbaldo Croes ta jaloers cu ta nan so por tin derecho pa hisa belasting?
Señor Presidente, mi ta casi sigur cu den e segundo ronde aki varios miembronan di Raad lo bolbe dirigi palabra y nan lo comenta ariba e observacionnan di e miembronan di Bestuurscollege.Den e segundo turno, Señor Presidente, si e miembronan di oposicion no bay di acuerdo cu e proposicion di Bestuurscollege y si e miembronan di oposicion bolbe lansa atakenan politica riba Gobierno Insular lo mi reserva mi voz pa den segundo ronde anto e ora ey mi ta contesta e miembronan politicamente tambe y a la bes tambe contestanan concreto riba loke nan lo lansa na Gobierno di Aruba.
Mi ta reserva mi opinion politica mas bien pa e segundo ronde.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: De vergadering wordt nu geschorst ten behoeve van de lunch en zal heropend worden om drie uur.

De Voorzitter schorst de vergadering om 1.30 n.m.

De Voorzitter heropent de vergadering om 03.10 n.m.

DE VOORZITTER: Alvorens verder te gaan wil ik een beroep doen op de leden om in de tweede ronde zoveel mogelijk te vermijden dat herhaald wordt wat door andere sprekers reeds gesteld is.
Ik zie namelijk niet in waarom, indien een spreker of een lid van een bepaalde fraktie reeds met bepaalde argumenten of punten is gekomen het dan nodig is, dat een ander lid van dezelfde partij dan weer met dezelfde punten en dezelfde argumenten komt. Dit is dus een lauter verzoek van mij omdat ik namelijk wil trachten de vergadering zo zakelijk en efficient mogelijk te houden zonder dat de frakties en de leden het recht wordt ontnomen het woord te voeren.
Dan wil ik nog het volgende naar voren brengen. Het is mij gebleken dat in de eerste ronde twee vragen niet beantwoord werden.
De vraag van de heer Finck, namelijk of het Bestuurscollege bereid is een voorstel te doen aan de Landsregering om de gebruiksbelasting op te heffen. Ook een vraag van de heer Chance of het Bestuurscollege voornemens is volgend jaar nog andere belastingen te verhogen.
Ik wil de heer gedeputeerde van Financiën alsnog verzoeken deze twee onbeantwoorde vragen te beantwoorden.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, masha danki pa e recordatorio tocante e preguntanan aki.
E pregunta di Señor Finck cu si Bestuurscollege lo tuma na consideracion pa acerca Gobierno Central cu e proposicion pa kita gebruiksbelasting.
Mi kier bisa Señor Finck cu no solo gebruiksbelasting sino tambe pa reduci otro sorto di belasting tambe.
En cuanto e preguntanan di Señor Chance cu si Gobierno ta pensa di bin cu otro belastingen pa aña 1968. Mi kier participa Señor Chance cu no. Tampoco nos no ta considera hisamento di schoolgelden pa otro aña.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere vragen die niet beantwoord zijn in de eerste ronde?

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik heb onder andere gevraagd of volgend jaar bij de begroting extra krachten verwacht zouden kunnen worden bij de afdeling Personeelszaken en de Voorlichtingsdienst.
Het antwoord betreffende Personeelszaken heb ik gekregen maar dat van de Voorlichtingsdienst meen ik van niet.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Tin posibilidad cu lo nos haci empleadonan di Voorlichtingsdienst mas hopi. Te ainda no ta conoci cuanto pero probablemente e lo bira mas hopi cu e tabata anteriormente.
Actualmente nos ta traha cu un empleado menos di loke e tabata anteriormente. Probablemente lo bira pareuw of uno mas.

DE VOORZITTER: Dan wilde ik de Raad voorstellen om eerst de hoofdzaak af te handelen, dus de tweede ronde te behandelen ten aanzien van het agendapunt. Ik bedoel hiermee dat ik wil voorstellen om dan de motie van de heer Yarzagaray aan de orde te stellen nadat dus de hoofdzaak is afgehandeld. Gaat de Raad daarmee akkoord?

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, wij zouden graag een afschrift van de motie krijgen.

DE VOORZITTER: Mijnheer Yarzagaray, hebt U afschriften van de motie.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ik had ook een vraag in de eerste ronde gesteld, misschien is het niet begrepen als vraag, maar in verband met de compilatie die het Bestuurscollege gegeven heeft over de inkomst dat dus rijker zal worden en de verhogingen van de inkomstenbelasting en van de winstbelasting. Ik heb dus op deze lijst niet kunnen vinden de verhoging van de accijnzen, dus delen van de accijnzen, die ook aan het eilandgebied Aruba zouden toekomen. Misschien is dat verwerkt hierin, maar het is mij niet duidelijk gebleken.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, pa contesta e pregunta di mi colega Dokter Dennert kende a puntra cuanto mas o menos entrada adicional lo ta na accijnzen. Mi kier participa Dokter Dennert cu accijnzen riba alcohol, cerbes y cigariya tur eseynan ta monta na mas o menos f.790.000 adicional.

DE VOORZITTER: Thans gaan wij over tot de tweede ronde.

DE HEER H.R.DENNERT: Señor Presidente, mi ta masha contento cu e contesta cu mi a caba di haya awor di e diputado di Finansas pasobra mi por conclui di esey cu e entrada adicional cu Aruba lo haya di e hisamento di belasting di e impuesto di accijnzen cu Landsregering a haci no lo ta f.1.200.000, sino casi 2 miyon florin y e opcentennan cu nos ta tratando awor aki cu ta monta na f.570.000 lo haci cu Aruba lo haya un entrada extra no di f.1.800.000 manera ta para aki riba sino di f.2.500.000.
Señor Presidente, mi ta masha contento cu mi por ta completamente di acuerdo cu loke Señor Wijkie Maduro a bisa awe mainta y tambe loke e diputado a bisa. Señor Wijki Maduro a bisa cu pueblo lo no ta contra di paga belasting si pueblo sabi con e placa aki lo worde gasta.
Señor Lacle a bisa cu ora begroting worde presenta na Raad nos lo por huzga. Señor Presidente, esaki ta e punto cardinal di nos oposicion contra e hisamento di belasting aki. Nos a bisa varios biaha cu nos no tin ningun prueba, nos no tin nada dilanti nos pa huzga cu ta necesario pa hisa e belasting aki of no. Mi a caba di tende tambe cu hasta tin mas placa cu Aruba lo haya, mas ainda cu e 10 opcentennan aki lo trece. Asina cu podiser si a ser lubida di pone loke nos a bay haya di accijnzen riba e calculacion podiser cu esey ta mucho mas cu f.570.000 y podiser lo ta posibel pa nos no bay hisa e 10 opcenten aki.
Señor Presidente, no ta pueblo so of Señor Maduro of Señor Lacle pero ami tambe. Mi lo tabata completamente di acuerdo pa hisa belasting.
Mi lo tabata completamente di acuerdo pa tuma un medida cu por ta impopular den bista di pueblo si mi tabatin cualkier prueba of si mi tabatin algo pa mi huzga algo si e placa aki cu nos ta pidi extra di pueblo lo tabata necesario si of no. E argumento cu nos a usa awe mainta, e argumento central aki, no por a ser contradeci ningun momento door di e señornan di e Gobierno awor aki. A worde bisa masha cos cu gastonan ta subi. Berdaderamente gastonan a subi pero entradanan no a subi?
No por worde bisa cu entradanan a baha. Y mas tanto cu entradanan a subi cu nos sabi pasobra como Gobierno Central a haye obliga pa hisa belasting entradanan di Aruba tambe a subi door di esey y como Bestuurscollege no por a duna prueba te awor aki cu un begroting cu nan entradanan ta baha of cu berdaderamente door di cierto gastonan y especialmente specifica kiko e gastonan ta, cuanto nan ta y cu e gastonan a subi pa por hisa belasting, Señor Presidente, te ainda ta duel mi di bisa cu mi no ta convenci cu e hisamento di belasting aki ta necesario.
Mi no por ta convenci, Señor Presidente, pa e motibonan cu mi a bisa caba.
Hopi hende aki den Raad a bisa cu Partido Patriotico Arubano si a hisa belasting den su tempo y te awor aki recientemente den Land e representantenan di Partido Patriotico den Staten a vota voor pa hisa belasting

y e tres miembronan di Staten cu aki den tambe ta representa Partido Patriotico Arubano den Eilandsraad tambe a vota vóór.
Señor Presidente, mi no ta aki pa defende e miembronan di Staten aki, pero mi por comprende cu ora nan a vota voor pa hisa belasting den Land nan tabatin den nan poder un begroting di Land.
Nan tabatin tambe e toezegging di Land cu cierto cambionan, socialisacion di belastingnan lo bin. Awor, Señor Presidente, nos no tin nada den nos man. Nos no tin nada "at all" pa duna nos aanleiding pa forma opinion kiko lo bay haci cu e placa aki na Aruba. Pesey mi no ta kere cu e señornan aki tabatin tanto smaak pa hisa belasting den Land.
Nan a haya nan obliga di hacië pasobra nan tabatin e prueba. Nan tabatin e demostracion por escrito cu esaki tabata necesario.
Si nos mester bisa cu aya si nan a vota vóór y aki contra, mi por bisa tambe cu e otro miembronan di Staten di e partida Arubaanse Volks Partij cu ta presente aki den awor aki a vota contra aya y aki nan a vota vóór.
Esey no ta un argumento, Señor Presidente.
Si e argumento mester worde usá cu aki nan ta contra pa hisa belasting y na Corsow sí den Staten nan ta vóór pa hisa belasting y tambe pa nan hisa presentiegeld di e Statenleden, Señor Presidente, anto mi ta bisa cu Señores Arends y Yarzagaray kendenan ta miembronan di Staten no a vota contra di hisamento di presentiegeld di e Statenleden.
Mi ta kere cu hasta nan a haci un initiatief pa haci esey tambe.
Asina ta esey tambe por ta un argumento cu nos por usa aki nan.
Señor Presidente, a ser bisa y e ta un mal interpretacion, cu den huishoudelijke vergadering ami, of mi partida, no a haci ningun pregunta.
Señor Presidente, esey ta berdad.
Señor Maduro a bisa esey y Señor Dominico Croes tambe a bisa esey.
Señor Presidente, esey ta berdad. Ta nos derecho di haci pregunta ora cu nos kier. Y mi por declara aki nan cu Señor Wijki Maduro tampoco no a haci ningun pregunta den huishoudelijke vergadering.
Pero, Señor Presidente, mi no ta papia riba contestanan cu ami a haya di e preguntanan cu ami lo a haci. Pero mi a papia di un contesta cu Bestuurscollege a duna riba un pregunta cu a ser haci.
E pregunta si e begroting ta balansa of no a ser haci pa Señor Apolonio Werleman y e contesta cu e a haya den e carta di Bestuurscollege no ta un contesta adecuado pasobra Bestuurscollege ta bisa den e carta ey cu e no sabi ainda si e begroting ta balansa of no.
Asina ta mi ta kere cu esaki ta un mal interpretacion di nan parti.
A worde puntra, Señor Presidente, ken ta paga pa e debenan cu Aruba tin hací den ramo di e plan di 10 aña. A ser bisa: Nos ta paga, boso a fia.
Señor Presidente, esaki no ta berdad. Ta Gobierno di Aruba ta paga y ta Gobierno di Aruba a fia. Mas aleuw ainda, dia cu e placa aki mester a worde fía e partidanan cu awe ta forma Gobierno Insular tambe a vota vóór pa fía e placanan aki. Cu nan mester worde paga bek ta comprensibel y mi ta contento cu worde declara cu nan lo worde paga bek debidamente.
Esey lo ta masha bon pa nomber di Aruba y pa Gobierno di Aruba den exterior. Señor Presidente, mi a keda masha contento di a tende di diputado Casper Lacle cu e ta mira e aña 1968 cu masha optimismo. Mi ta spera di mi curazon cu esaki lo ta berdad pasobra ora cos bay bon pa Aruba cos ta bay bon pa nos tur.
Mijnheer de Voorzitter, gun mij een enkele woord te richten in het Nederlands in verband met de motie die de heer Yarzagaray heeft gemeend in te moeten dienen. Ik heb deze motie niet gezien. Hij heeft hem wel voorgelezen en uit hetgeen dat ik kan opmaken in deze motie is deze, volgens mij, totaal overbodig. Enige tijd geleden hebben wij gestemd om een commissie in het leven te roepen, door U te benoemen, die deze dingen, die in deze motie die nu ingediend is, helemaal zou bespreken en bestuderen. In de overweging van de motie waarbij deze commissie is ingesteld is ook gezegd dat een herverdeling van de belastingen noodzakelijk is.

Deze overweging hebben wij ook ondersteund. Dus ik vind het totaal overbodig om nu weer een motie te gaan behandelen waarbij herverdeling van de belasting in het geding is. Ik vraag mij af, Mijnheer de Voorzitter, waarom deze motie nu ingediend moet worden. Ik vraag mij ook af, Mijnheer de Voorzitter, of dit niet weer een van de bekende politieke afleidingsmanoeuvres is.
Men mag beoordelen zoals men wil, men heeft hier dus politiek gedreven en men is hier misschien hard tegen elkaar geweest, maar het is slechts en zoals gewoonlijk, de heer Max Croes geweest die weer hier een persoonlijke aanval heeft menen te moeten lanseren.
Mijnheer de Voorzitter, het wordt de gewoonte in deze Raad dat telkens de heer Max Croes persoonlijke aanvallen op raadsleden hier moet doen. Hij heeft dat menen te moeten doen op de heer Oduber in de vergadering waar wij de kerstbonus behandelden. Hij heeft dat gedaan door de afkomst van de heer Oduber in het geding te brengen. Hij heeft dat menen te moeten doen deze week maandag ten opzichte van de heer Kock en vandaag, Mijnheer de Voorzitter, heeft hij dat menen te moeten doen tegenover de heer Finck, fraktievoorzitter van de Partido Patriotico Arubano. Mijnheer de Voorzitter, de heer Finck is, volgens de wet, gekozen door de bevolking. De heer Finck zit niet in de Raad als Surinamer of als neger of als blanke of als katholiek of als protestant.
Hij zit hier in de Raad als Nederlander gekozen volgens de wet.
En het is het recht van de heer Finck, wanneer hij meent dat het Bestuurscollege niet goed handelt, om te zeggen dat het een schande voor Aruba is dat dit Bestuurscollege zo slecht handelt. Hij heeft daarmee niemand benadeeld. Hij heeft daarmee niemand persoonlijk aangevallen. Maar het is wel een schande, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Max Croes, die in deze Raad zit bij de gratie van anderen - want de heer Finck is iemand die gekozen is door eigen stemmen en de heer Max Croes, als lijstaanvoerder van een lijst, heeft dit aantal stemmen niet kunnen halen - moet zeggen dat het net de heer Finck moet zijn die gezegd heeft dat het een schande is voor Aruba een Bestuurscollege te hebben die slecht regeert.
Mijnheer de Voorzitter, ik vind dit beneden alle peilen, want als de heer Finck dat zegt, dan zegt hij dit niet in persoonlijke zin. Hij zegt het in een algemene politieke zin. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER V.KOCK: Señor Presidente, oposicion no kier meen di kibra tur argumento di e Gobierno. Tin biaha ta bon pa oposicion haci poco sugerencia. Pesey mi ta contento cu diputado Lacle a contesta mi preguntanan. Solamente mi kier puntra cu si e opcentenverhoging ta proporciona. Si e contesta ta nó mi kier sugeri si no ta mihor pa kita e opcentenverhoging por completo y traha un otro tariefstelling. Pasobra mi por vota voor pa tur sorto di aumento di belasting si tur hende ta paga segun su fortalesa financiero.
Awor mi ta obliga di contesta Señor Max Croes kende awe mainta a ataka mi personal pa e di tres biaha caba.
Señor Max Croes a menciona en cuanto e cuenta di e hisamento di belasting door di Land cu te hasta Virgilio Kock a menciona esey. Mi kier bisa Señor Max Croes cu mi ta orguyoso cu como representante di pueblo mi por bisa kiko mi ta haya ta bon maske Señor Max Croes ta gusta of laga.
Awor mi kier dirigi poco palabra na e Bestuurscollege. Casi tur e miembronan di e actual Gobierno Insular ta critica fuertemente e cambio y adapcion di belasting di Gobierno Central. Mi kier duna e personanan aki un sugerencia. Nos lo apoya si ta bon haci y si ta posibel nos lo pidi Gobierno Central pa anula y kita e belasting aki pa Aruba. Anto mi kier weita si nan lo bolbe hisa belasting aki na Aruba pa e casi 2 miyon florin cu Gobierno Insular lo haya di e revision di belasting di Gobierno Central. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, voor de goede orde wil ik beginnen U persoonlijk een vraag te stellen.
Is het geoorloofd, dat een raadslid na de heren gedeputeerden het woord kan voeren. Ik heb gemerkt in de eerste ronde, nadat de betrokken gedeputeerde van Financiën het woord gevoerd heeft, het geacht lid gedeputeerde Betico Croes het woord als raadslid gevoerd heeft.
Onze fraktie heeft er niets op tegen, alleen zou ik graag van U willen weten of dit een normale gang van zaken zou kunnen zijn geweest.

DE VOORZITTER: Wil U daar nu antwoord op hebben of straks?
Ik zal U moeten antwoorden. Het was nog steeds de eerste ronde.
De gedeputeerde Croes heeft mij gevraagd om te spreken als raadslid en als gedeputeerde. Ik heb hem toen de gelegenheid gegeven om toen hij aan de beurt kwam om in beide functies te beantwoorden achter elkaar. De eerste ronde was nog niet afgelopen, dus hij kon nog steeds spreken zowel als lid danwel als gedeputeerde.

DE HEER G.A.ODUBER: Dat is juist de kern van de vraag, Mijnheer de Voorzitter. Als de heer Betico Croes als gedeputeerde gesproken zou hebben dan was de beurt voor het College om te antwoorden. Maar hij sprak dus als raadslid nadat de betrokken gedeputeerde Casper Lacle al gesproken had als College-lid.

DE VOORZITTER: Ik zie geen bezwaar zolang dat het in de eerste ronde is. Ik geloof niet dat er enig artikel is dat zich daar tegen verzet.

DE HEER G.A.ODUBER: Voor de goede gang van zaken wilde ik dat even weten, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U.
Señor Presidente, di tur loke a worde menciona den promer ronde di parti di e personanan cu ta apoya e Gobierno actual y di parti di nos apreciable College mi no por a yega na formulacionnan concreto pa cambia mi opinion riba e necesidad di subi e opcenten pa nos territorio insular di Aruba. Varios miembronan a bisa cu Departamento di Educacion ta bay costa un miyon mas y e aspectonan social lo hiba mas gastonan e aña venidero. Varios otro departamentonan, manera mi a caba di tende di Señor Guzman Croes, un di nan, specificamente, Voorlichtingsdienst lo haya mas hende acerca. Esaki tin un toke di ironia cune, Señor Presidente, pasobra un 6 - 8 luna pasa durante campaña politica nan lo a bisa cu tan pronto cu e actual Gobierno ta na mando anto lo por saca e placanan di Voorlichtingsdienst cu ta worde elimina y usa pa departamentonan concreto y bon pa futuro di Aruba, manera Departamento di Educacion y servicionan social. Sinembargo, Señor Presidente, un pregunta specifico mi tin pa diputado Lacle cu den promer ronde a menciona cu ningun di e personanan cu tin un entrada menos di f.4.000 pa aña lo worde afecta door di e opcentennan aki.
Gustosamente lo mi kier haya mas detayes riba e asunto aki pasobra segun mi cu e opcenten aki ta worde tira riba lomba di tur esnan mas chikito cu ta pagando inkomstenbelasting.
Ademas, Señor Presidente, diputado Betico Croes a lesa como un sugerencia di pakiko e reunion aki a worde teni mainta, notulen di un openbare vergadering di 17 di december di 1959.
Cu esaki e kier a proba anto cu e reunion di 1959 a worde teni 9'or di mainta y pesey no tin motibo pa nan no a tene e reunion tan importante aki pa tur nos pueblo 10'or di mainta. Mi kier a recorda Señor Betico Croes cu esaki tabata trata di un reunion di begrotingsbehandeling cu den añanan semper a worde teni henter dia y si tabata necesario henter anochi tambe.
Diputado Betico Croes a lesa e opcenten cu den e tempo ey e partido cu e fraccion di mi ta representa cu tabata den Gobierno a trece, pero

Señor Betico Croes no a lesa di e reunion caminda conhuntamente subimento di e opcenten aki pueblo por a gosa di school y educacion liber.
Señor Betico Croes no a lesa e notulennan di e reunionnan caminda prijs di awa a worde baha pa tur pueblo por gosa di djele.
Asina mi por sigui largo tempo, Señor Presidente, cu e notulennan cu tin un sonante concreto, cu tin un tono di progresividad den nan.
Sinembargo varios di e oradornan di e otro banda di e mesa y di nos College ta haya bon di referi na notulennan como si fuera nan kier bisa "boso a hacié y nos tambe mester sigui cu e mesun paso".
Si ta asina, Señor Presidente, mi ta contento cu nan tabatin un guia asina bon den e ultimo 12 añanan aki y mi ta spera cu tur nan esfuerso tambe lo worde hiba cu e mes un espirito cu nos a purba y logra di desaroya e economia y progreso di Aruba.
Señor Presidente, manera mi a bisa un rato promer no tabatin un sonido concreto den e defensa di e partidarionan di Gobierno pa nos mester hisa opcenten. Pasobra, manera diputado Lacle a bisa un rato promer cu tweede ronde a cuminsa, e totalnan di cerbes, accijnzen, etc, a monta na un f.790.000 di entrada extra cu Gobierno Insular lo gosa di dje otro aña. Fuera di esey e tarifa revisa den e inkomstenbelasting ta trece f.130.000 extra pa Gobierno Insular. Ademas tin e opcentennan, 10%, cu Gobierno ta tratando di subi awor aki no inclui.
Asina mes riba winstbelasting so Gobierno Insular lo gosa e aña entrante di f.877.000. E totalnan aki di casi f.2.000.000 ta montante extra cu e Gobierno Insular lo haya compara cu e entradanan di e aña aki.
Pesey, Señor Presidente, maske a worde referi cu aña pasa tabatin un miyon te kort riba e begroting y cu algun gasto di algun departamento mester a subi mi tin comprension completo pesey.
Sinembargo cu e mesun energia y cu e mesun concretisacion di busca na ki departamento entradanan of e gastonan a subi, tambe cu e mes un esfuersonan, mi ta sigur cu Bestuurscollege por a studia na unda por controla e gastonan y na unda por manifesta un eficiencia mas grandi ainda di loke a worde yega né den ultimo 12 añanan.
Mi ta bisa un eficiencia mas grandi, Señor Presidente, pasobra semper den trabaonan di Gobierno ta nan responsabilidad pa nan busca y zorg pa haya un manera mas adecuado pa gasta e placa di belasting.
Diputado Max Croes a referi awor ey cu nos a haya e situacion di tal forma, cu "nos no por gasta esaki" y cu "nos mester gasta esaya".
Señor Presidente, aki den Raadszaal no tin "nos". Placa cu drenta pa Gobierno Insular ta placa di pueblo y e placa di pueblo aki mester worde usa na beneficio di pueblo.
Señor Presidente, den algun comentario cu tabatin nos a tende algo di loke ta spera nos di e begroting di aña 1968.
Mi no kier adelanta mi pa comenta riba dje pero aparentemente ta dos cos ta sigur di e begroting di 1968. E dos cos ta cu e begroting lo tin un tekort y tambe lo e tin, por lo menos temporalmente, un "de Kort".
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, cu atencion mi a scucha awe varios representantenan den e conseho aki dirigi palabra y haci maniobranan masha straño. Ta tristo pa bisa cu mi por a nota cu algun di nan tabata positivo y algun di nan tabata negativo. Ta comprendibel cu e maniobra di e wega ta worde hunga como si fuera ta nos ta hisa belasting. Esey no ta pasa mas pasobra e berdad semper ta sobrevivi. Maske cuanto engaño tin, e berdad semper ta bin na cla. Pa defensa, manera a worde tendi den e sala aki awe, nos no a haya ningun defensa riba e halsamento di belasting den e Gobierno Central. Mi no ta kere cu e Bestuurscollege tampoco a haya e motibonan netamente pakiko e belasting den su totalidad mester a worde halsa. E belasting aki tabatin un cierto relacion cu un experto Dr. van den Berg.

Mi persona como miembro di e parlamento Antiyano tabatin e oportunidad di a weita kiko ta e sugerencianan den e rapport di van den Berg. Tampoco mi no a tende di ningun instancianan di autoridadnan di Antiyas cu e hisamento di belasting den Antillas cual a tuma lugar algun siman pasa por tabatin conseho of sugerencianan di e Raad cual a worde yama den bida na Corsow - esta e Sociale Economische Raad - cual Raad ta representa diferente gruponan di obrero, comerciante y gobernantenan y pa nan trece padilanti nan motibonan pakiko esakinan mester a worde haci. Esey no tabatin defensa. Esaki ta pasobra Gobierno Central a haya cu ta bon y nan a hisa belasting. Nan a priminti cu ta dia promer di juli 1968 nan lo bin cu un cambio completamente nobo den e sistema di belasting.

Den nos programa di Partido di Pueblo Arubano cual mi ta kere cu e otro colega di mi lo bin cunele nos no a priminti nunca un base di baha belasting. Nos a splica detayadamente cu nos no ta esunnan cu ta vóór pa un belasting progresista, un belasting caminda diferente gastonan, diferente cosnan lo worde tuma bao di consideracion.

Den Staten di Antillas mi a vota contra belasting pa cierto motibonan cu ami personalmente y mi fraccion, ta bao di e impresion cu e reparticion di belasting no ta husto y tambe cu nan no tabatin suficiente razon cu por a convence mi pa vota pa hisamento di belasting den Staten.

Aki den Eilandsraad, algo cu ta concerni nos isla di Aruba, nos kier vota pa un simpel suma di f.570.000 cu ta bay pa bienestar di Aruba, pa e cuido social y pa e situacion economico y financiero cu nos ta aden actualmente, mi ta haya cu mi mester contribui na mi isla door di pone esun, cu ta den mester pa weita pa mañan door di e placa aki algo por worde haci di djele. Si nos bay bek den estadistica di Antillas - esaki ta e ultimo estadistica cu nan a saca for di e nationale rekening 1957 - 1965 - nos ta weita un pronosticacion di futuro prepara door di e mesun gobernantenan caminda cu nan ta bisa cu na aña 1965 den henter Antillas tabatin 50.000 hende trahando y 15.000 ta sin trabao. E suma total na aña 1965 tabata 23%. Y nan ta haci un pronosticacion. Nan ta haci un calculacion pa aña 1970 caminda cu mas o menos 20% di e populacion Antiyano lo ta desemplea. Esey tambe ta inclui Aruba detayadamente den e jaarverslag di 1966 caminda cu Aruba tin tres mil y pico hende sin trabao, no hibando un estadistica correcto. Cu otro palabra, aki no ta politica, Señor Presidente, aki ta un responsabilidad di cada representante di asumi su responsabilidad debidamente.

E representante cu tin miedo di haci un decision cu ta desfavorabel tin ora no por sirbi su pueblo dignamente di acuerdo cu su consenshi y su honor. Un representante cu ta busca modo di gaña manera tabata den pasado nunca por logra algo, pasobra e berdad semper ta yega na claridad y e ora ey e berdad ta masha amarga y e ora ey ta un catastrofe pa un pueblo worde guia bao di mentira. Nos intencion como Bestuurscollege nobo aki ta di trece prueba padilanti manera mi a menciona awor ey, ariba e situacion economico di Antillas pa nos por weita Aruba inclui den e situacion aki caminda cu nos ta mara den un constelacion Antiyano sin cu nos tabatin e derecho di a accepta e constelacion aki libremente y democraticamente. Esey ta e motibo cu historia ta ripiti cu awe mi a bolbe trece mi mocion y manera mi a tende di banda pariba e mocion ta overbodig. Señor Presidente, e mocion no ta overbodig. E mocion aki ta un urgencia economico pa nos isla. E mocion aki tin hopi di haci cu e futuro di Aruba. E mocion aki tin hopi di haci cu e aspectonan economico di nos isla. E mocion aki ta pa nos bolbe acerca y cuminsa papia ariba partimento di belasting den constelacion Antiyano caminda cu den pasado semper tabatin desacuerdo con pa parti e placa di Aruba y Corsow.

Esey ta un mocion cu nos por fin por yega, no correctamente, pero nos por logra algo manera den pasado, tempo cu e Eilandenregeling a bin cu e rapport Plans caminda cu nan a dicidi di duna e Regering di Gobierno Central 65% Corsow tin cu contribui y Aruba 35%.

Esaki ta basa riba estadistica di e habitantenan di cada isla.
Na aña 1956 den P.B. 113 nan a bolbe haci cambio caminda cu nan a incluisa e 35% pa Corsow y pa Aruba. Awe nos ta puntra nos mes kende ta esunnan cu ta sali mas perhudica den henter e constelacion Antiyano? Aruba. Y ken por demostra awe cu Aruba ta perhudica den henter e constelacion cu e halsamento di belasting? Aruba. Aruba actualmente no ta den representacion di e Gobierno Central manera e ta parece. Den Staten nos ta 8 den oposicion cual di e ocho, cinco ta pertenece na e grupo aki cu awe tin cu dicidi pa e futuro di Aruba.
Tocante e comentario di e presentiegeld pa Staten, ta kiko 7 miembro den oposicion por haci contra 15 en bista di cualkier cambio cu por bin na vigor. Aunke sea cu nos ta mustra nan nos deseonan y nos ta defende e deseonan di Aruba aya den, weitando Aruba su situacion ta bay atras dia pa dia y mirando cu Gobierno Central ta clasificando su mes financieramente dia pa dia y Aruba economicamente ta bay atras door cu e ta pertenece den un constalacion asina aki, caminda cu nos no ta haya loke ta debi na nos. Pesey nos a bin cu un mocion urgente pa cuminsa trata caba riba e aspectonan economico pa asina trece e cambionan cu ta necesario si mañan nos mester di ayudonan financiero.
Papiando di ayudo financiero, Señor Presidente, e responsabilidad di nos ta un Gobierno caminda nos por bisa: den e meerjarenplan e suma a subi pa f.75.000.000 di debes cu Aruba tin. Esaki mester worde paga aña pa aña y pa esaki mester placa pa pone riba reserva pa asina nos por cumpli cu nos debernan y nos areglonan cu a worde haci den pasado.
En cuanto e comentario di Señor Max Croes tocante e asunto di belasting mi kier puntra e diputadonan di ki forma den ultimo temponan aki placa mester a worde paga na Land, ki areglo tabatin y con e comportamento entre Gobierno Central y e Gobierno Insular di Aruba tabatin en bista di e pagamento di placa. Mi kier sabi tambe, Señor Presidente, cuanto e suma ta en total. Cu esaki mi ta bisa cu mi lo apoya pa trece opcentennan aki na vigor aunke sea cu e ta un suma miserabel di f.570.000 compara cu f.5.725.000 cu ta keda na Corsow.
Pesey mi no ta weita pakiko nos tin cu haci tanto maniobra politica pa busca modo di gaña pueblo.
Nos tin un responsabilidad grandi di educa nos pueblo y pa bisa nos pueblo e berdad riba e situacionnan y no buscando politica pa sconde di djele. Politica ta e base fundamental di cada nacion pa establece su mes Gobierno. Y si e base fundamental di cada nacion pa establece su mes Gobierno den politica ta corrumpi e Gobierno automaticamente lo subi corrumpi. Masha danki.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, mi kier a referi un momento solamente riba locual diputado Guzman Croes y diputado Betico Croes a bisa tocante e motibonan cu e reunion aki ta worde teni den dia. Te ainda e argumentonan cu nan a trece dilanti no por satisfase mi persona. Nan ta keda masha asombra cu nos ta lamenta y reacciona ariba e hecho aki. Señor Presidente, nunca nos a yega di bisa cu nos no lo tene reunion publico den dia. Den un pamfleta partido di Arubaanse Volks Partij a bisa cu nan lo no tene ningun clase di reunion di e Conseho aki den dia, por cierto pa dos motibo. Na promer lugar pasobra nan ta di opinion cu e Gobierno no mester saca placa pa e ambtenaarnan kendenan ta miembronan di Raad pasobra e ambtenaarnan mester ta na nan trabao na e momento ey y no den dia sinta den Raad.
Pa di dos, Señor Presidente, den e pamfleta ta scirbi tambe un di e motibonan cu pueblo Arubano mester ta na haltura di locual ta pasa.
Esey so mi kier a comenta cu esaki ta bisa den un pamfleta di Arubaanse Volks Partij.
Hopi cos a worde bisa tocante di Gobierno Central cu e placa di belasting ta worde reparti na mala forma.

Señor Presidente, esaki a worde papia caba den un reunion, no pa autonomia, sino pa mas autonomia, cual ta algo distinto y nos a bin na un acuerdo cu un mocion despues cu Señor Presidente a schors e reunion.
Y oposicion y partidonan di Gobierno a yega y pone algun puntonan ariba e agenda pa e comision cu lo bin existi traha riba djele cual tambe ta concerni e reparticion di e placanan di belasting entre e territorionan insular cu Gobierno Central. Pesey mi no ta mira ningun motibo of ningun argumento fundamental pa trece e mocion di Señor Yarzagaray awe tardi aki den una bes cu ya caba casi tur e puntonan cu ta poni den e mocion aki ta inclui den e mocion cu nos tabatin dia di e reunion pa mas autonomia. Señor Presidente, na Señor de Kort mi mester bisele cu e mester rectifica aki rato locual e a bisa awe mainta cu mi persona lo por a bisa pa haci e fondo financiero di e territorio insular di Aruba mas grandi, un di e motibonan of argumentonan lo ta pa kita mas hende.
Señor Presidente, Señor de Kort no ta e persona pa mira kiko ami kier meen. E mester huzga loke ami ta bisa. Ningun momento esaki no a worde bisa, ni sugeri, ni insinua. Asina ta, Señor Presidente, mi ta spera cu Señor de Kort lo rectifica esaki na debida forma. Señor Presidente, mi kier a sugeri na Bestuurscollege y na e compañeronan di otro banda pa mi mihor nos cuminsa pa mira kiko e comision cu lo worde forma pa haya mas autonomia lo haci. Y tambe ora cu e presupuesto di e territorio insular di Aruba worde entrega na miembronan di Raad, pa e ora ey nos por mira con e 10 opcenten aki di e total di belasting ta worde usa.
Señor Presidente, mi ta spera cu di un of otro forma nos lo yega na un conclusion sano y cu den di dos ronde Bestuurscollege den su contestanan lo contesta e Raad aki na debida forma si acaso nan ta kere cu nan por convence. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, no tin mas sordo cu esun cu no kier tende ni mas ciego cu esun cu no kier mira.
Na promer lugar, Señor Presidente, lo mi kier a hala atencion di mi compañero Señor Finck y permiti mi haciële na Holandes, pasobra aparentemente Señor Finck no a comprende mi palabranan bon na Papiamento. Por ta despues di tanto aña ainda e no ta papia Papiamento. Pero lo mi trata di splikele na e Holandes malo cu mi por papia.
De heer Finck heeft gezegd, dat de veranderingen die zijn aangebracht in de inkomstenbelasting niet drukken op de kleine man. Ik heb nooit naar voren gebracht, dat de veranderingen in de inkomstenbelasting op de kleine man zouden drukken. Ik heb met zoveel woorden in het Papiaments gezegd dat een arbeider die ongeveer f.2,50 per uur verdient, een totaal van ongeveer f.5.200 per jaar, f.10,-- meer per jaar zal betalen aan opcenten hetgeen neerkomt op ongeveer f.0,20 per week, meer. Ik heb verder ook een vergelijking getrokken met de accijnzen die verhoogd zijn op sigaretten dat dit dezelfde arbeider die een pak sigaretten per dag rookt f.0,15 meer per dag zal kosten, dus f.1,05 per week. Diezelfde arbeider, die een wagen heeft en gemiddeld f.3,-- per week aan benzine verbruikt, met de 30% verhoging op de benzine prijs komt dat op ongeveer f.1,-- per week. Dus samen komt het op f.2,05 per week voor deze arbeider.
Als ik deze f.2,05 vergelijk alleen maar met de laatste verhogingen van accijnzen of sigaretten of benzine - niet sprekende over de andere verhogingen - dan wil ik graag weten van de heer Finck of f.2,05 minder is dan f.0,20.
Señor Presidente, a ser papia door di Señor Dennert tocante wanbeheer, mal-administracion. Lo mi ta masha corto. Aki mi tin e verslag di Algemene Rekenkamer. Ta mustra aki nan den e atraso di cobramento di huur di cas di Gobierno tempo cu partido Patriotico Arubano a tuma mando na aña 1955 tabatin un atraso den e cobramento di huur di f.440,--.
Na fin di 1966 tabatin un atraso total di f.167.134,81.
Esey nos ta yama wanbeheer.
Señor Presidente, mi ta bay un tiki mas leuw tocante wanbeheer.

Pa ultimo di aña 1966 tabatin atraso den cobramento di awa f.1.088.000.
Señor Presidente, esey ta wanbeheer.
Señor Osbaldo Croes a bisa cu e programa di Partido Revolutionario di Obrero a implica cu lo reduci gasto. Mi ta di acuerdo cu esey. Na su debido tempo ora cu yega na tratamento di presupuesto seguramento nos lo tene cuenta cu reducimento di gasto. Nos tur mester haci sacrificio pa reduci gastonan. No solamente e diputadonan, sino tambe e miembronan di e Conseho aki mester ta dispuesto si yega e momento pa baha e presentiegeld.
Tambe, segun mi, mester bin un acuerdo riba e buitenlands verlof, aunke esaki ta un Landsaangelegenheid, pero esey ta algo cu a bin for di e tempo colonial. Y na e momento aki financieramente ta duro pa economia carguele. Di nos banda nos ta dispuesto pa haci sacrificio.
Tocante kitamento di gebruiksbelasting, manera mi compañero Finck a trece padilanti, nos ta completamente di acuerdo cu esey. Segun nos esey ta un inhusticia cu ta socede awor aki y mi kier sugeri cu esey lo bin hunto cu e socialisering di e belasting-stelsel y cu na su debida tempo esey lo worde tuma na cuenta. Nos ta completamente di acuerdo cune.
Pero un cos si nos no mester lubida, Señor Presidente.
Si un banda bo ta kita belasting di otro banda lo bo mester poné riba esnan cu por cargué mihor.
Señor Presidente, Señor Kock a puntra si e hisamento di opcenten ta proporcional y cu si Bestuurscollege a tuma paso pa laga esnan cu por, paga segun nan fortalesa. Mi kier bisa Señor Kock cu mi ta spera cu lo bin mas kader aki den pa nos tur comprende cu inkomstenbelasting ta worde hisa di acuerdo cu cierto progresividad caba y cu e reglanan di progresividad eynan no ta na competencia di e Raad aki pa cambia, sino na competencia di Landsregering. Asina ta cu di acuerdo cu e reglanan di progresividad tin cada un cu ta paga segun nan fortalesa.
Señor Presidente, Partido Patriotico Arubano no ta di acuerdo pa hisa belasting. Por ta cu na cualkier tempo cu nan bolbe bin na mando nan ta baha e belasting atrobe. Pero nan no mester kita e 10 opcenten aki so sino e 15 tambe. Lo mi bay di acuerdo cu nan si nan por mustra di unda por bin e placa pa paga e gastonan. Lo mi kier a sugeri nan y por ta masha bon, cu e Gobierno Central ta tuma solamente e Departamento di Educacion cu su lasten en lusten - y e ora ey nos no mester kita solamente 10 opcenten sino tambe e 15 opcenten. Ey nos lo tin 10 miyon cu nos por usa pa otro medionan. Pero lastimamente mi no por presenta esey den Staten, pasobra mi no t'ey.
Permiti mi, Señor Presidente, pa rectifica algo cu Señor Dennert a bisa en bista cu mi tampoco no a puntra nada den huishoudelijke vergadering. Pero si mi mira caba cu aña pasa den e presupuesto tabatin un deficit di un miyon y cu e gastonan ta aumentando - na Holandes nan ta bisa: "dat voel je met je klompen aan" - cu mester bin un aumento.
Señor Presidente, por ultimo lo mi kier a puntra Señor Presidente como Presidente di e Conseho aki, di acuerdo cu articulo 69 di e Reglamento Insular di Antillas Holandes, kiko ta e voz consehero cu Señor Presidente mes personal lo tin pa duna na e Conseho aki tocante e hisamento di e opcenten aki.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, ya no ta necesario pa nos trata di convence oposicion di nos punto di bista tocante e asunto di aumento di opcenten. Nan a pone den nan cabes di ora cu nan a drenta aki den pa bay contra y ta contra nan ta keda, no obstante e explicacionnan cu e diputadonan concerni a duna en cuanto e hisamento di opcenten.
Si, Señor Presidente, lo mi kier a contesta e dos atakenan personal ariba mi persona. Pa cuminsa parse cu Señor Cobie Alders no a comprende mi. Mi no a bise cu nos ta kita hende for di trabao. Tampoco mi no a bise cu e a bisa pa nos kita hende.

Mi a puntre si ta e medida ey e kier pa tuma. Pasobra parse cu mientras nos ta traha pa pone e hendenan cu ta sin trabao na trabao nan ta bin pa limita e entrada di Gobierno. Si e personanan na trabao awor aki, cu por worde kita, tabata no-Arubiano, lo no tabatin nada contra. Pero tur e no-Arubianonan den Gobierno ta den vaste dienst.
Señor Dolfi Oduber atrobe, manera costumber a papia tocante Voorlichtingsdienst. Arubaanse Volks Partij a propaganda pa elimina Voorlichtingsdienst. Arubaanse Volks Partij a propaganda pa elimina tur departamento cu ta pasa abuso aden. Mi no ta comprende con cosnan asina por pasa den un departamento di Gobierno. Cartanan di Bestuur di Partido Patriotico Arubano pa e miembronan, pamfletas di Partido Patriotico Arubano y de todo. Esey ta loke no ta bon. Tin hopi mas, Señor Presidente, pero mi ta kere cu ta mas mihor pa mi tene nan pa ora nos yega na e begroting.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, zij die goed hebben geluisterd naar hetgeen ik gezegd heb in de eerste ronde verwachten niets anders van mij dat ik heel kort zal zijn, omdat ik reeds principieel gezegd heb waarom onze partij deze opcenten niet kan goedkeuren. Ik ben, in tegenstelling tot vele leden, niet ingegaan op de consecuenties die deze verhoging met zich zal mee brengen.
Ik heb alleen gezegd dat deze partij de verhoging niet kan aanvaarden omdat wij niet weten waarop deze gebaseerd zijn.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil niet dieper ingaan op hetgeen hier voorgelezen is van de notulen van vorige vergaderingen. Ik ben blij echter, dat een lid van het bestuur dit gedaan heeft omdat voor ons de deur open gemaakt is om straks bij de behandeling van de begroting de notulen naar voren te brengen en voor te lezen wat er toen verteld en behandeld werd. Ik wil slechts een ding zeggen en dit in het bijzonder van de heer gedeputeerde van Financiën.
Hij heeft gezegd als straks de heer Finck hoort en luistert naar de argumenten, de gronden waarop deze verhoging gebaseerd is dat hij misschien dit wel zou aanvaarden. Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij erg maar in de 16 jaren waarin ik lid ben van deze Raad heb ik nog nooit op persoonlijke mededelingen hier meegedaan aan de verhoging van de belasting. Of het nu valt op Bestuurscollege A of Bestuurscollege B, een verhoging die gaat tot de laagst betaalde persoon op Aruba moeten wij weten waarom. Als ik nu hoor zo ergens in de lucht van 1, 2 of 3 leden dat het is omdat de schoolgelden verhoogd zullen worden of dat de kosten van het onderwijs verhoogd zullen worden, of waar de gedeputeerde van Financiën zegt, "het aantal arbeiders bij de Werkverschaffing is verhoogd".
Mijnheer de Voorzitter, al drie maanden wacht deze fraktie op antwoord van het Bestuurscollege. U zegt hier dat het aantal arbeiders bij de Werkverschaffing is verhoogd. Kunt U mij ook zeggen hoeveel arbeiders er ontslagen zijn in dezelfde tijd? Waarom moet deze fraktie feitelijk drie maanden wachten voordat wij antwoord krijgen, terwijl men hier gebruik wil maken om te zeggen dat het aantal arbeiders verhoogd is?
Mijnheer de Voorzitter, de Partido Patriotico Arubano is altijd voorstander geweest van de Werkverschaffing. Dus wij bekritiseren niet dat het aantal verhoogd wordt. Wij bekritiseren echter wel dat mensen naar huis gestuurd worden terwijl anderen in dièzelfde funktie benoemd worden.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben de heren gedeputeerden dankbaar voor de reacties op hetgeen gezegd is door de leden van onze frakties en hetgeen ik gezegd heb zonet van de gedeputeerde van Financiën geldt uiteraard ook voor de andere gedeputeerden dat wij vroeger inderdaad meegewerkt hebben aan verhogingen van belastingen, van verschillende soorten belastingen, maar, Mijnheer de Voorzitter, aan de hand van officiele stukken van het Bestuurscollege.

En dat hebben wij niet van de papieren die wij van U ontvangen hebben en zoals ik gezegd heb in de eerste ronde: ze zijn allemaal tegenstrijdige berichtgevingen, tegenstrijdige verklaringen. De ene zegt wij doen het op eigen houtje. De andere zegt dat de Landsregering met Nederland geconfereerd heeft. De andere zegt dat de Landsregering het geëist heeft.
De andere zegt dat de Landsregering het heeft gesuggereerd.
Mijnheer de Voorzitter, wij weten niet waarom. Ik geloof nu wel dat het nodig is voor de begroting. Ik heb horen fluisteren dat de begroting sluit met het voordelig saldo van 3 miljoen gulden. Kunt U mij kwalijk nemen? U zegt 3 miljoen nadelig en ik zeg 3 miljoen voordelig. U kunt niet zeggen dat mijn beweringen fout zijn, omdat ik dan zou kunnen zeggen dat Uw beweringen fout zijn. Volgens mij ziet de zaak er zo rooskleurig uit dat wij straks in februari of maart als men de begroting aanbiedt aan ons, een voordelig saldo van drie miljoen gulden zullen zien.
Daarom kunnen wij niet meedoen aan deze 10% verhoging. Waarom is het nodig?
Mijnheer de Voorzitter, ik zou er niet op ingaan maar ter voorkoming dat men de heer gedeputeerde Max Croes verkeerd zou begrijpen wil ik alleen dit zeggen. Ik heb de overtuiging dat de heer Croes niet bedoeld heeft hetgeen hij gezegd heeft en wat vele mensen eruit gelezen hebben of begrepen hebben. Ik heb met de heer Croes vele, vele prettige dagen doorgebracht, niet alleen als politici maar ook in andere verbanden.
Wij hebben samen gereisd naar de Bovenwinden en wij hebben gezellige dagen gehad, ook op Curacao. En ik ken de heer Max Croes niet anders dan een degelijk mens. Mijnheer de Voorzitter, niet dat mijn woorden zo bijzonder veel gewicht in de schaal leggen maar ik geloof wel dat de heer Croes hierover niet ontevreden kan zijn als ik zeg dat ik hem reeds jaren ken als een heel degelijk mens. Dus ik geloof dat de speling van de woorden de heer Croes een beetje parten heeft gespeeld, want ik geloof niet dat de heer Croes kan zeggen dat het een schande is voor Aruba als ik hier iets zou zeggen in de Eilandsraad.
Als laatste punt wil ik dit zeggen. Ik heb kunnen begrijpen van de heer gedeputeerde van Financiën dat het huidige Bestuurscollege geen voorstander is voor afschaffing van de gebruiksbelasting.
De heer Maduro heeft gezegd, dat het misschien samen gekoppeld wordt aan socialisering. Mijnheer de Voorzitter, socialisering heeft niets te maken met gebruiksbelasting. De Landsregering is bereid, als U niet langer prijs stelt op de inkomsten, om de gebruiksbelasting af te schaffen. En ik geloof niet dat het Eilandgebied Curacao hier bezwaar tegen heeft. Laten wij beginnen om het goede voorbeeld te geven. Ik nodig U uit heren. Kunt U mij zeggen in de tweede ronde dat U er voorstander van bent dat wij een brief schrijven of dat U een brief schrijft aan de Landsregering met het verzoek om de gebruiksbelasting af te schaffen; zo niet dan zal ik zelf met een kleine motie komen, die ik pas opgesteld heb - het is een beetje slecht opgesteld want wij hebben heelaas niet een tikkamer - en dit aan de Raad voorleggen. Het is een motie waarin wij de Landsregering uitnodigen - die uiteindelijk niets te vertellen heeft in onze zaken - dat zij dus de gebruiksbelasting afschaffen omdat het Eilandgebied Aruba niet verder belang stelt in de inkomsten van de gebruiksbelasting. Het is een zuiver Arubaans inkomen en er gaat geen cent bij de Landsregering. Dus laten wij de Landsregering vragen om het af te schaffen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE HEER C.B.BOEKHOUDT:</u> Señor Presidente, mi kier tuma e oportunidad aki pa delibera ariba e motibonan primordial di e hisamento di belasting aki. Gobierno ta un instrumento cu pueblo a crea y belasting ta e fuente pa e Gobierno funciona y traha na un manera sistematico. Belasting ta parti un persona su interes of rikesa cu e ta contribui pa ley pa mantenecion di e sociedad cu e ta biba aden.

Mas grandi e sociedad ta mas grandi e gastonan ta y bo mester sacrifica pa paga mas belasting si e ta necesario. Mi ta sigur cu nos pueblo sabi di cumpli cu nan obligacion y nan no lo tuma e hisamento di e 10 opcenten aki cu un actitud negativo, manera e miembronan di otro banda ta pretende. Pa informacion di tur presente y especialmente pa e miembronan di otro banda lo mi kier bay ariba algun di e reglanan di belasting.
Un belasting mester ta "fair". Esnan cu por paga mas tin cu paga mas. Esnan cu ta beneficia mas di e servicionan di Gobierno mester ta esnan cu ta paga mas di belasting. Pa esey inkomstenbelasting ta distribui di tal manera tambe y no manera Señor Finck a tribi di bisa cu e chikitonan lo mester paga mas. Un belasting mester ta conveniente.
Belasting mester worde cobra ora hende por paga belasting.
Inkomstenbelasting mester worde kita for di e check di pago of for di e envelop di pago. Belasting di compras of sales-tax, caso di gasolin, ora cu esaki worde cumpra e no ta cay den nos autorisacion pero lo ta hustifica pa bo tuma un estudio si por laga dunadornan di trabao paga belasting. Ta socede cu contratistanan ta emplea cierto hendenan pa un periodo di tres luna of seis luna y e hendenan aki no ta paga belasting. Si e dunadornan di trabao tin suficiente responsabilidad nan mester trata di cobra belasting. Y si por bin un ley clase di loonbelasting aki anto esey lo ta algo beneficioso pa pueblo di Aruba.
Un belasting mester ta "cheap" pa colecta, Señor Presidente.
Gobierno no mester tin mucho gastonan halto pa cobramento di belasting. Esey ta kibra e espirito di pagamento di belasting. Ariba e gastonan aki mi ta spera cu Bestuurscollege lo studia un manera pa reduci nan.
Un belasting mester ta sigur. Un pagador di belasting ta zorg pa paga si e mester paga. Pa e motibo aki belasting ya establecí ta worde paga gustosamente pasobra e ciudadanonan sabi cu nan tin cu paga nan belasting. Pero si haci loke Gobierno anterior a yega di haci - tira tur sorto di belasting diripiente riba pueblo, manera diputado Betico Croes a menciona eseynan ta e belastingnan cu ta primi pueblo. E total belasting, Señor Presidente, mester ta suficiente pa paga e gastonan cu Gobierno tin. Gobierno ta haci servicio pa pueblo y pa e motibo ey Gobierno mester di suficiente fondo pa cubri e gastonan aki nan y e belasting ta un manera pa yuda den e caso aki.
Señor Finck a comenta largo riba e rapport van den Berg, segun mi, pa sconde e hecho cu e Gobierno anterior a distribi finansas di pueblo y a laga un debe grandi atras. Mi ta sigur cu Señor Finck ta na haltura di e telegram di Gobierno Central cu a pidi e Gobierno Insular di Aruba pa haya mas cu dos y mey miyon florin den un corto periodo.
Esakinan ta debenan cu Gobierno di Partido Patriotico Arubano a laga atras. Pa e motibonan cu mi a caba di menciona, Señor Presidente, nos ta haya nos obliga, pa yuda economia di Aruba, di hisa e 10 opcenten aki riba e inkomstenbelasting. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, mi kier haci algun remarca riba e palabranan di Señor Dennert. Señor Dennert a bisa cu awe ta un dia di tristesa pa Aruba. Mi kier bisa Señor Dennert cu e tristesa aki ta reinando hopi dia caba. Hopi aña e a reina. Y, Señor Dennert, mi ta masha masha gradecido na bo, pasobra awe bo a declara publicamente cu Partido Patriotico Arubano a hisa belasting riba e pueblo. Bo a declara cu Partido Patriotico Arubano a hisa belasting riba cigariya, riba bebida y tambe riba gasolin.
Un biaha mas, Señor Dennert, masha danki, pasobra awor pueblo sabi ta ken a hisa belasting riba nan.
Señor Dennert ta sigui bisa cu - mi ta ripiti - e dia awe ta tristo pa poblacion di Aruba. Ta berdad cu tin un parti di tristesa den dje, Señor Dennert, pasobra den bo palabranan mi a deduci cu bo kier kita Werkverschaffing.

Bo kier manda tur e pober hendenan cu ta ganando dos, tres cent pa mantene nan yiunan y nan familianan na cas. Pesey ta bon cu pueblo por a tende for di bo mes boca, Señor Dennert.
Señor Dennert a bisa tambe cu e no por bay riba palabra so pero e mester di prueba. E aumento di belasting aki, Señor Dennert, un parti di dje lo worde usa pa paga e segundo dokter na Openbare Gezondheidsdienst.
Mi ta kere cu Señor Dennert sabi kende e dokter aki ta. Ta e mesun dokter kende a bandona e pueblo di Savaneta......

DE VOORZITTER: Mijnheer Arends, ik verzoek U om niet persoonlijk te worden.

DE HEER A.M.ARENDS: Pueblo di Savaneta tabatin un dokter y despues di poco tempo e a perde asistencia medica. Esun cu mester a yuda nan a laga nan pa e por bin sconde su curpa den Gobierno.
Señor Dennert a bisa cu e no tin nada den su man pero mi ta kere cu tur fin di luna si su man ta yen.

DE VOORZITTER: Mijnheer Arends, U wordt nu wel heel erg persoonlijk.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Dennert ta sigui bisa cu e begroting ta laat. Ta berdad cu e begroting ta laat. E motibo di esaki ta pasobra cu e situacion financiero, den cual e Bestuurscollege nobo a haya Gobierno, tabata deplorabel, e tabata un chaos completo.
Señor Dennert a bisa cu nan a priminti un rapport di e situacion den cual e Gobierno aki a worde haya despues di 12 aña di mal gobernacion. E a bisa cu te ainda e no a haya e rapport.
Señor Presidente, lo ta dificil pa den 6 luna bo por traha un rapport riba gobernacion di 12 aña largo.
Mencionando e begroting, un di e puntonan cardinal pa cual e ta laat ta pa motibo cu ora cu instruccion a worde duna pa nan cuminsa cu un rapport di e situacion financiero di e isla aki, varios cos a worde discubri.
Ora cu e Bestuurscollege a worde informa di tur esaki nan, e a duna orde pa haci un investigacion masha profundo pa asina nos por trece na claridad tur e mal gobernacionnan di e 12 ultimo añanan.
Señor Oduber a papia tocante tenemento di e reunion mainta en bes di anochi, pero ya esey a worde contesta.
Señor Oduber tampoco no por comprende pakiko 10% di e opcenten mester worde hisa. Ta straña mi di tende esaki for di Señor Oduber.
Mi no ta kere cu e por lubida asina liher ariba tur e promocionnan cu a worde haci durante e ultimo simannan di juni, sea ta pa amigo of pa esunnan cu a yuda nan traha durante campaña.
Kiko Señor Oduber kier pa nos haci cu e hendenan aki?
Mandanan bek den e posicion cu nan tabatin e dianan ey, baha nan salario of manda nan cas?
Señor Finck ta bisa cu ta un schande cu e begroting ta laat.
Señor Finck, en berdad e begroting ta laat pero mi por garantisa bo cu e begroting di e biaha aki lo ta un begroting reëel.
Lo e no ta un begroting manera a worde entrega durante e ultimo añanan
No ta tur biaha e begrotingnan tabata completo.
Señor Finck tambe a bisa cu e no ta convenci cu e 10% di e opcenten mester worde hisa, pa motibo cu ya door di hisamento di diferente belastingnan door di Land, Eiland su parti tambe ta basta grandi. Ta berdad cu Eiland su parti tambe ta basta grandi door di e diferente belastingnan cu a worde hisá door di Land. Pa nos haci un resumen chikito di dje, basa riba informacionnan cu a worde opteni for di Land, nos ta haya cu na direkte belasting territorio insular di Aruba lo haya f.1,240.000, na accijnzen riba alcohol f.140.000, riba cigariya f.130.000 y gasolin f.250.000 cu un total di f.1.800.000 y si nos agrega riba dje e 10 opcentenan cu ta alrededor di f.570.000 nos lo yega na un total di f.2.370.000.

Awor ey ora mi a menciona cu e begroting lo bin reëel mi a menciona esaki pasobra den un siman, manera un di e otro miembronan a trece padilanti, un suma grandi mester a bay Land. Un total a worde paga na Land di casi f.2.400.000. Esey tabata interesnan cu mester a worde pagá na aña 1966 y e promer lunanan di aña 1967, un total di casi f.2.400.000. Si nos agrega acerca e interes cu mester worde paga pa e ultimo cuartal di e aña aki - un suma alrededor di f.300.000 - nos ta yega na un suma di f.2.538.000. E sumanan aki no a parece riba e begrotingnan di 1966 y 1967 den nan totalidad. Pero di un suma di f.2.538.000 a parece den e dos begrotingnan - esta esun di 1966 y 1967 - unicamente f.100.000. Asina ta cu e total cu nos lo haya awor aki di tur e belastingnan cu lo subi, ainda no ta yega pa cubri ni e interesnan cu mester worde paga. Tocante Señor Finck su proposicion pa aboli gebruiksbelasting mi ta masha agradecido na Señor Finck pasobra esey ta un di e puntonan den e programa di eleccion di Arubaanse Volks Partij. E ta riba pagina 10, y e punto aki mas cu un biaha den pasado difunto Señor Cornelis Albert Eman a trece esaki den Staten. Aña tras aña e a haci e proposicion aki. Y mi sabi cu basa riba e proposicion di Señor Eman na Staten, lands-regering a yega di scirbi y combersa cu Bestuurscollege si nan lo tabata dispuesto pa aboli esaki completamente. Ta straña mi cu Señor Finck tin asina gana di kitele.
Pakiko e tempo ey e no a haciële? Nos tambe ta di acuerdo pa kité. Si Señor Finck por garantisa nos cu Landsregering ta kité nos lo bay di acuerdo cune y despues ta keda mescos.
Nos a pidié pa hopi aña caba. Mi ta masha contento cu Señor Finck a lesa nos programa di accion bon y cu bo tambe ta bay coopera cu nos.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, mi ta spera cu den futuro ora cu tin reunion di Eilandsraad e miembronan lo papia cosnan concreto na bienestar di Aruba. Si nos bay papia di cosnan cu no ta na bienestar di Aruba, Aruba nunca lo por bay adilanti. Mi a tende di Señor Kock un caso di belasting, pero esey ta un caso cu ta toca Landsregering. Nos no por haci nada den casonan di belasting, pasobra esey mester bay via Staten. Tambe mi a tende di un colega di otro banda - mi ta kere cu e a kiboka - "si algun dia Partido Patriotico Arubano lo bin na mando".
Señor Presidente, mi ta duda esey. Awor ey Señor Arends a gradici Señor Finck caba pero mi kier toch pa Señor Finck coopera cu nos pa asina ora cu nos bin cu e asunto di gebruiksbelasting e bin di biaha tambe pa particion di belasting - esun anto cu Aruba ta manda pa Landskas pa nos por bisa anto cu e placa di accijnzen, invoerrechten y eseynan por keda aki na Aruba y despues Aruba por tene conecciou cu un otro isla y por yudele si e mes ta den un situacion hopi bon.
Mi no ta weita e situacion di Aruba asina bunita actualmente pesey lo mi kier pa e miembronan di Staten di otro banda coopera cu e cinconan di nos pa asina nos por bisa cu otro aña nos por ta asina leuw di bisa cu Aruba su cent ta keda na Aruba y for di djey Aruba ta dicidi con e ta partiële. E ta weita e necesidad di pueblo y e por yudele.
Pero no cu ta nan ta dicidi ta con ta partiële. Nos tambe tin hopi aki na Aruba cu mester di un pida pan. Un bes mas lo mi kier bisa cu otro aña anto ora nos cuminsa cu reunionnan mi ta spera cu loke ta riba e agenda nos lo keda cunele pa asina nos por bisa cu nos ta traha pa Aruba y no bin sinta papia politiek aki den y haci cosnan cu no ta yuda Aruba na nada. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, di e reunion aki awe mainta diferente miembro di mi fraccion y ami tambe a remarca en cuanto e proposicion aki cu no ta bon documenta y cu no tin e argumentonan pa mustra si en berdad e aumento ta necesario.

Durante e curso di e reunion te awor aki esey tampoco no a worde presenta aunke cu miembronan di Bestuurscollege a trata di trece puntonan pa argumentacion pa e asunto aki sinembargo nada concreto a worde treci padilanti, Señor Presidente.
Alcontrario. Contrario di locual nan a pensa di haci pa mustra e necesidad aki, den nan discurso, a worde treci padilanti cu no ta necesario. Pasobra si mi mester referi na e discurso di diputado Max Croes anto nos ta worde mustra cu no ta necesario at all pa hisa e 10 opcenten aki pasobra cu entre otro e a bisa cu poco dia pasa Bestuurscollege mester a paga na interes y otro fiansanan, cu e tabatin, mas di dos miyon florin. Mi pregunta ta cu si e Bestuurscollege aki lo a haya un caha bashi y cu Partido Patriotico Arubano su gobernacion di 12 aña lo a laga e Gobierno aki tur rebata anto na unda Bestuurscollege a saca e dos miyon y pico ey pa paga e debenan aki, pa paga e fiansanan aki y pa paga e interesnan aki? Corda bon, e a worde paga caba y awor nos ta tratando aumento di belasting, cu lo bay bin si acaso e worde aproba awe. Pues mi ta puntra atrobe con anto Bestuurscollege por a paga si acaso nan a haya un caha asina tanto bashi y cu nan a haya un gobernacion asina tanto deplorabel manera nos coleganan di otro banda a bisa den nan discurso cu nan ta trahando un financiële rapport ariba e mal gobernacion di Partido Patriotico Arubano di 12 aña largo cu ainda nan no ta cla. Señor Presidente, tur eseynan ta smoesjes. Tur eseynan no ta convence e Raad aki di e necesidad di hisamento di 10 opcenten riba inkomstenbelasting.
Naturalmente nos ta costumbra e ultimo 6 lunanan aki cu diferente reunionnan di e Raad aki na unda hopi palabranan ta worde intercambia, hopi discursonan ta worde papia aki. Por ehempel un miembro a bisa cu Señor Dennert lo a bisa cu e lo kier pa kita Werkverschaffing.
No, Señor Presidente, Werkverschaffing a worde crea door di Partido Patriotico Arubano na aña 1960 cual partida por a mantene e Werkverschaffing aki lo mas mihor posibel 7 aña largo.
Di juli pa awor, en cuanto Werkverschaffing, a ser mustra cu lo e no wanta mucho mas si e worde hiba na e manera cu e ta worde hiba awor. Pero al mismo tiempo nos a tende for di diputado Lacle awe mainta cu e hendenan cu ta na Werkverschaffing awor aki lo no keda mucho mas na Werkverschaffing. Mi kier puntrele kiko e kier meen cu esey. Nan lo bay cas of nan lo bay otro departamento? Mi ta spera cu ta otro departamento pasobra si manda nan cas anto ta un engaño loke Bestuurscollege a duna e hendenan aki. Mi ta di acuerdo cu un di e miembronan di otro banda kende a bisa cu nos no mester gaña pueblo.
Nos no mester gaña e hendenan cu a worde yuda ultimo tempo na Werkverschaffing tambe cu salarionan di f.3,50 pa ora, f.4,-- pa ora plus f.2,-- pa ora pa auto, plus cu nan mag bay cas cu auto di dienst y cu trucknan di dienst plus cu nan mag bay cas cu auto di dienst durante fin di siman diasabra y diadomingo. No mester gaña nan cu awor aki anto na januari lo no tin nada mas. Señor Presidente, pa bo hiba beleid bon bo no por hacié den e forma ey. Pesey anto mi ta spera cu ainda Bestuurscollege lo tin tempo pa drecha e asuntonan ey.
En cuanto e asunto di belasting mes, manera mi a bisa, nos no a tende ningun argumento sano pa convence nos cu esey ta necesario.
Den e diferente discursonan nos a tende cu nan a bisa cu Hydroponics tabata mal gobernacion y ta placa tira afor. Mi a gosa di a tende cu e diputado concerni a pidi su coleganan diputado pa dunele un aña y mey di tempo pa e drecha y pone Hydroponics traha bon.
Pues laga nos duna e diputado di Hydroponics e tempo ey pa e pone Hydroponics traha bon. Ami lo steun e pa e haya e posibilidad pa e pone Hydroponics traha bon. Esey en cuanto Hydroponics.

Señor Presidente, diputado Betico Croes a lesa un lista masha largo di masha hopi sorto di belasting cu e idea, naturalmente, pa laga tende cu tur e belastingnan ey ta belastingnan cu e Gobierno di Partido Patriotico Arubano lo a hisa durante tanto añanan.
Señor Presidente, e por a bay poco mas leuw y cuminsa for di tempo cu no tabata existi ningun sorto di belasting riba Aruba y traha un lista mas largo. Lesa un lista largo di cierto sorto di belastingnan cu Gobierno lo a hisa durante añanan no ta e argumento pa defensa di e proposicion aki. Esey no ta bisa pasobra cu durante añanan belastingnan a worde hisa esaki mester worde hisa awor. E cosnan ey no ta sirbi pa defensa di e proposicion aki, Señor Presidente.
E belastingnan cu a worde hisa durante e añanan aya lo mester por a worde bon documenta pa duna e Raad e siguransa di e necesidad cu e a vota pa hisa e belasting ey. Pero, por ehempel e ultimo biaha cu opcenten-belasting a worde hisa aki na Aruba door di e Gobierno di Partido Patriotico Arubano e tempo ey al mismo tiempo entre otro placa di school a worde kita. Te cu e tempo ey nos yiunan cu tabata bay school di mulo y LTS mester a paga. Al mismo tiempo cu e Gobierno anterior a hayele obliga di a hisa opcenten tambe e a bin cu un socialisacion, por lo menos en parte, pa yuda tambe acerca door di a duna e pueblo aki school por nada. Señor Presidente, esey ta un di e partinan tambe cu mester a worde bisa pero Señor Betico Croes a lubida esey.
Ta posibel pa un hende lubida algo. Pero mi ta sigur lo e ta cabayero pa reconoce cu Partido Patriotico Arubano a haci esey tambe door di a kita placa di school aki na Aruba y despues otro islanan di Antillas a copia riba e bon trabao di Partido Patriotico Arubano.
Señor Presidente, mi ta masha contento di tende for di mi colega Señor Daniel Leo cu e ta spera cu den futuro miembronan di Eilandsraad lo bin cu mihor proposicionnan, cu ideanan concreto na bienestar di Aruba.
En berdad. Mi ta di acuerdo cune 100% y mi ta spera cu e lo cambia su tema cu e ta usando semper bay den e reunionnan di Eilandsraad aki cu e ta dispuesto pa "drama sanger" y yama otro hende traidor y cu mester pone hende contra muraya. Mi ta contento cu e a dicidi di cambia esey. Pasobra lo mi kier a bisele cu si e tin idea pa sigui cu e mes un tema mi por a pone riba tape y laga e tape aki den Raad y e mes por bay traha y laga su colega Boekhoudt draai e tape pasobra tur biaha ta mescos.
Señor Presidente, tambe mi a gosa palabranan di Señor Boekhoudt unda e a splica masha hopi bon e sistema cu e tin idea con belastingnan mester worde cobra. Lo mi kier a sugeri un "job" pa Señor Boekhoudt na Inspectie van Belasting unda e por drecha e sistema aki pa Antillas. Esey lo ta algo bon. E a duna un splicacion asina bon di e asunto di belasting cu mi ta sigur cu e por yuda e sistema aki na Antillas. Pasobra Inspectie der Belasting ta cubri henter Antillas.
Señor Presidente, pa defensa miembro di e fraccionnan cu ta sostene Gobierno kier sigui bati riba e asunto cu e belastingnan cu Gobierno Central a hisa lo ta bay en gran parte pa Corsow y cu Aruba ta haya un minimum di eseynan. Ya caba nos a trece padilanti aki den awe mainta e cantidad cu e isla di Aruba lo haya for di e belastingnan aki. Den mi discurso awe mainta mi a menciona cu e total ta f.1.800.000 y esey a worde confirma door di mi colega na otro banda. Esaki ta un suma balente grandi cu mi no ta weita e motibo pa hisa e opcenten aki. Pero nan kier argumenta cu e total di e hisamento di belasting central lo ta f.7000.000 y cu Aruba lo haya un parti chikito y e resto ta bay Corsow. Door di bisa asina nan ta bolbe trata di pone pueblo comprende robes.
Si nan bisa asina y keda keto pueblo ta kere cu e resto ta worde manda Corsow y worde gasta riba Corsow. No, Señor Presidente.
E parti di Land, manera nos tur sabi atrobe un cierto percentahe di djele ta worde gasta riba Aruba den e departamentonan y pa e departamentonan cu ta riba Aruba y cu ta pertenece na Land, entre otro Politie,

Douane, Huis van Bewaring, Financiën, Inspectie van Onderwijs y hopi otro departamentonan cu ta cay bao di Land.
Pues e parti cu ta bay den begroting di Land atrobe un percentage di djele ta bin bek pa Aruba. Otro percentahe ta bay pa Bonaire y Isla Ariba pa yuda nan sera nan begroting.
Señor Presidente, en cuanto cu e impuestonan mester worde gasta na Aruba so y si acaso Aruba tin modo despues y si Aruba kier Aruba ta yuda e otro islanan den nan necesidad, mi kier bisa, Señor Presidente, nationalisme ta masha bon. Ami tambe tinele. Ta un cos masha normal.
Pero ora bo ta bira chauvinist, cual lo ta e caso aki, ta malo,
Te awor nos ta parti di Antillas Holandes cual ta consisti di 6 isla.
Di e seis islanan aki nos tin islanan mas chikito cu no por paga nan mes gastonan. Y door di mal comprendimento di nos representantenan antes, cu a traha conhuntamente cu e representantenan di otro islanan y cu Gobierno di Holanda, a yega na un acuerdo pa parti of pa yuda e islanan chikito cu no tin suficiente entrada di nan mes pa sera nan presupuestonan cada aña.
Señor Presidente, tabatin temponan cu e isla aki tampoco no por a paga su gastonan total y e a worde yuda. Laga nos no bay den e historia ey awor. Pero, Señor Presidente, nos no sabi con ta sigui despues.
Mientras tanto cu nos ta bao di constitucion aki unda cu Antillas ta worde forma door di e seis islanan aki nos tin cu papia den e idea ey di Antillas.
Señor Presidente, tambe en cuanto e proposicion di Señor Yarzagaray esta e mocion cu e tin pa entrega aki na unda ta papiá tocante e reparticion di belastingnan entre Land y Eiland, entre Land y Aruba.
Mescos cu mi coleganan a bisa caba mi tambe kier bisa, Señor Presidente, laga nos no cuminsa haci nos mes ridiculo.
Biaha pasa cu nos a forma un comision pa mas autonomia mi a bisa cu nos ta di acuerdo di e banda aki si nan ta serio y concreto. Nos no mester haci nos mes ridiculo. Awe Señor Yarzagaray ta bin cu un mocion aki pa bisa Bestuurscollege pa bay papia cu Land ariba e herverdeling di belasting entre Aruba y Land.
Señor Presidente, mi a comprende e dia caba di e mocion pa e comision aki tocante mas autonomia cu esey lo ta un tarea di e trabao di e comision. Awor si Bestuurscollege ta bay haci esey awor aki nos ta cuminsa cu kita parti di e trabao cu e comision aki lo bay cuminsa haci.
Y si awe nan ta bin cu e proposicion, kisas den e promer siman di januari cu nos lo tin otro reunion di Eilandsraad anto nos lo worde confronta kisas cu algo similar.
Señor Presidente, un biaha mas mi kier apela na mi colega Señor Yarzagaray pa nos keda serio den e asunto aki y laga nos duna e comision ey cu mester worde forma ainda e tempo pa cuminsa traha den e direccion correcto y concreto.
Asina ta, Señor Presidente, e punto principal di tur esaki ta cu nos no a haya ningun informacion mas concreto ariba e punto aki. Pesey nos no por vota pa e aumento di 10% aki cu a worde proponi na Raad.
Señor Presidente, masha danki.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, permiti mi remarca algo.
Tocante diputado Betico Croes lo siguiente.
Mi ta masha contento cu e a menciona tur e lista di verhogingen di belasting cu e tabatin. Entre otro e a menciona e loodstarieven y e haventarieven. Pero mi kier bisa Señor Croes cu e loodstarieven ey no ta toca e homber chikito.
Eseynan ta solamente companianan grandi ta paguele. Barconan ta paga e tarieven y no e homber chikito.
Pa diputado Leest lo siguiente. Tempo cu e opcenten a worde hisa su fraccion di Union Nacional Arubano tambe a vota vóór pa hisa e opcenten ey.

Na Señores de Kort, Yarzagaray y otronan cu a bisa cu nos ta ciega nos mes di cuminsamento te na fin pa bay en contra, mi kier bisa nan pa habri e notulen di e reunion di 17 di december 1959, pagina 73 y e ora ey nos ta weita kendenan den promer instancia a vota contra e 15 opcenten pa Aruba haya mas placa na aña 1959.
Mi ta contento cu Señor Leo a bin cu algo concreto pa nos tur.
Pasobra cu aunke tur dia e ta weita sanger no ta bunita pa bin cu dramamento di sanger y ponemento di hende contra paredon. Si haci esey anto e ora ey ta mengua nos ta mengua nos pueblo di Aruba.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.TROMP: Señor Presidente, riba e diferente contestanan cu mi a tende mi kier a comenta riba un di nan, cual segun mi a bin di e diputado di Enseñansa.
Esey tabata un di e motibonan pakiko Bestuurscollege ta bin cu e proposicion pa hisa 10 opcenten mas riba inkomstenbelasting ta cu diferente departamentonan di Gobierno Insular ta sigui crece - entre otro e Departamento di Cuido Social y e Departamento di Enseñansa.
Con e departamento di Enseñansa ta sigui crece, Señor Presidente, esey mi mes sabi pasobra ami tambe tabata forma parti di e Bestuurscollege anterior y mi sabi cu e motibonan ta pasobra e cantidad di muchanan cu ta bishita school ta creciendo. Mi sabi tambe cu a bin acerca diferente ramonan di Enseñansa. Y otro aña ta bin acerca 7 schoolnan nobo di E.E.G. y tambe 5 extension di schoolnan cu ya ta existi.
Tambe Bestuurscollege anterior a percura pa diferente inhusticianan cu tabata existi den e salariamento di maestronan di school.
Bestuurscollege anterior a percura pa kita eseynan for di caminda, por ehempel e discriminacion cu tabata existi entre e maestronan Antiyano. cu nan hoofdakte y nan coleganan di Europa.
Tambe nos a percura pa e ex-vierde rangers haya mihor salario y tambe pa e maestronan di B.L.O., Buitengewoon Lager Onderwijs haya un salario mas husto. Tur esakinan a trece como consecuencia aumento di gastonan den e Departamento di Enseñansa.
Pesey mes aña pasa hunto cu e carta di Bestuurscollege anterior a manda cu e miembronan di Raad di promer di oktober 1966 - esta presupuesto di 1967 - nos a cubri dos cos. E promer tabata pa Bestuurscollege acerca Gobierno Central pa yega na un mihor reparticion di e placanan di belasting di Aruba. Segun mi ta comprende, Señor Presidente, poco tempo pasa nos a keda palabrá aki den cu lo bin un comision cu lo bay studia e posibilidadnan pa Aruba haya mas autonomia insular y pa Aruba haya un mihor reparticion di placa di belasting. Pesey mes mi ta spera resultado di e comision aki.
E otro sugerencia tabata, Señor Presidente, cu Bestuurscollege lo acerca Gobierno Central pa mira si Gobierno Central por a paga e gastonan di Enseñansa of sikiera un parti di e gastonan di Enseñansa, preferiblemente Lager Onderwijs, cual ta suma mas o menos 7 miyon florin cual ta casi 3/4 di henter e suma pa Enseñansa. Pesey mi kier puntra Bestuurscollege con ta para cu e sugerencia aki y si e Bestuurscollege actual a sigui traha den e direccion ey. Masha danki. Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, den e segundo ronde aki lo mi ta masha cortico pa varios motibo. Primeramente mi kier coregi un fout chikito cual a worde haci door di un di e miembronan.
A worde menciona cu e revisamento di e structura di belasting door di Gobierno Central, no a hisa e belasting pa e homber chikito, pues pa e gruponan cu ta gana poco. Contrario di esey mi por mustra cu e grafico cu Gobierno Central mes a duna nos, cu e grupo di f.3.000,-- y f.4.000,-- y f.5.000,-- si a haya un aumento di por lo menos un porciento riba e suma cu nan ta gana y esey ta monta na mas o menos f.15,-- te f.50.-- pa aña.

Señor Presidente, tambe mi a tende cu algun di e miembronan ta completamente confundi tocante e situacion financiero. Mi no kier bay den detayes di e asunto aki. Solamente mi kier bisa cu nan a bruha completamente e asunto di 2.4 miyon cu Aruba mester a paga poco dia pasa na Gobierno Central ariba un demanda di Gobierno Central y nan ta bisa cu nan tabatin e placa den caha. Mi ta calcula cu e diputado concerni lo bay splica for di unda e placa aki a bin y cu no ta manera nan ta kere.
Señor Presidente, esey ta un di e sorpresanan cu nos tin.
Nos no sabi ainda cuanto sorpresa lo ta warda nos den e aña cu ta bin.
Señor Presidente, tocante e afschaffing di e gebruiksbelasting esey semper nos a aboga pe den Staten. Nos a presenta varios proposicionnan pero te ainda nada. Asina ta nos ta contento cu e biaha aki Señor Finck tambe ta pensa den nos direccion. Esey ta un bon siñal.
Despues di hopi aña toch e rumbo a cambia. Pesey nos ta masha contento.
Mi kier bisa tambe cu nos ta sigur cu e gebruiksbelasting den cierto sentido ta inhusto. Pero mirando e situacion financiero di Aruba mi ta kere cu Señor Finck tambe lo ta di acuerdo cu mester bin algo pa reemplasa e entrada pa Aruba. Mi no ta kere cu Señor Finck lo no tin nada contra pa trece un weelde belasting riba esnan cu por paga. Pues pa esnan cu ta financieramente bon pará por contribui pa nos por haya algo mas. Pues pa kita e belasting aki cual ta inhusto.
Tocante e inkomstenbelasting tambe nos a aboga esaki den Staten pa trece un mehoracion den e asunto aki, especialmente e reportamento di e balor di huur di bo mes cas. Mi ta spera cu Señor Finck lo apoya nos den e asunto aki pa kita e vrije woning, cu ta stipula den inkomstenbelasting.
Señor Presidente, mi mester bisa cu mi mester duna tur honornan na Partido Patriotico Arubano.
Partido Patriotico Arubano ta gana e medalia di oro, si tin medalia pa aumento di belasting. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, als laatste spreker in deze ronde is het wel mogelijk dat ik de fout kan begaan dat ik in herhaling treed van hetgeen reeds naar voren is gebracht door anderen.
In bepaalde landen, Mijnheer de Voorzitter, wordt dit voorkomen door, bijvoorbeeld, een theoreticus aan te stellen die bepaalde regels voorstelt en alles wordt behandeld volgens zijn regels.
Bijvoorbeeld heeft men in Rusland de wereldberoemde Zuslov die de regels vaststelt. Op Aruba werken wij volgens het systeem, dat genoemd wordt Reglement van Orde van de Eilandsraad.
Hierin staat ondermeer vastgesteld op bladzijde 9, artikel 15:
"voor het indienen van een voorstel van orde of over de vaststelling van een vraagpunt".
Mijnheer de Voorzitter, ik wil een beroep doen op de Raad om deze punten in acht te nemen zodat wij geen Zuslov nodig zullen hebben, maar dat de raadsleden zelf voor de democratie mogen waken tegen de diktatuur.
Mijnheer de Voorzitter, nu wil ik even ingaan op hetgeen door de verschillende leden en het Bestuurscollege is gezegd als reactie op hetgeen ik persoonlijk, of andere leden van onze fraktie, naar voren hebben gebracht.
Mijnheer de Voorzitter, alhoewel ik niet hier was toen de gedeputeerde van Financiën alsnog in de gelegenheid werd gesteld zijn antwoord te geven op de vragen door mij gesteld vanmorgen heb ik toch zijn antwoord kunnen horen daar deze vergadering uitgezonden wordt via een lokale radio-station. Alhoewel ik niet ingenomen ben met zijn antwoord ben ik toch dankbaar dat hij ons een antwoord heeft gegeven en vooral dat hij in de gelegenheid werd gesteld om dit antwoord te geven.
Mijnheer de Voorzitter, gedeputeerde Betico Croes heeft uit de notulen bepaalde passages voorgelezen die ik in deze Raad destijds bij de verhoging van opcenten heb gebruikt.

Hij zei ondermeer, dat ik gezegd heb, dat ik het zeer toejuichte dat de belastingen destijdsverhoogd werden. Natuurlijk, Mijnheer de Voorzitter, in die tijd juichte ik het zeer zeker toe. Maar, Mijnheer de Voorzitter daartegenover stond een voorstel van het Bestuurscollege voor het afschaffen van schoolgelden en het uitbreiden voor fondsen die nodig waren voor het handhaven van de Werkverschaffing.
Vandaag, Mijnheer de Voorzitter, in tegenstelling hiervan krijgen wij van het Bestuurscollege een voorstel van belastingverhoging maar daartegenover geen andere afschaffingen van belastingen of andere ongemakken voor de bevolking. Ik wil niet zeggen dat het Bestuurscollege dat had moeten doen, maar ik wil wel voorstellen, dat de heer Betico Croes dat zwarte boek nog beter leest, want dan zal hij veel meer dingen vinden, die ik hier in deze Raad heb gezegd.
Mijnheer de Voorzitter, gedeputeerde Guzman Croes heeft gezegt, dat hij zeker toen eens met mij was over afschaffing van de Voorlichtingsdienst jaren geleden, maar dat het toen ging over een persoon.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil de heer Guzman Croes voorstellen om het boek van de heer Betico Croes te lenen en daarin ook te lezen, dat wij niet tevreden waren over de wijze waarop dit departement gerund werd. Als ik vandaag weer zeg dat ik vóór afschaffing van deze dienst ben dan is dit nog steeds mijn mening. Dit wil niet zeggen dat ik persoonlijk iets tegen het huidige hoofd van de Voorlichtingsdienst heb. Integendeel, Mijnheer de Voorzitter. Gisteren heb ik de eer gehad om een Kerstkaart te krijgen waarin het hoofd van deze dienst mij alle geluk wenste voor de Kerstdagen. Dus ik heb helemaal niets tegen geen enkele individu, wel ben ik tegen het handhaven van deze dienst. Volgens mij is het een onnodige dienst en het is altijd zo geweest de laatste jaren en daar ben ik nog steeds van overtuigd, Mijnheer de Voorzitter, ongeacht wat anderen hiervan denken.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Betico Croes heeft ook iets gezegd over loodsgelden en sleepgelden of althans hij heeft naar voren gebracht dat wij deze dingen naar voren hebben gebracht.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil de heer Croes er op wijzen dat ik denk, dat het zeer goed zal zijn als het Bestuurscollege na kan gaan en een voorstel aan de Raad doet om deze gelden nog meer te verhogen.
Dus mocht het Bestuurscollege denken dat hierin een verandering moet worden gebracht, dan kan ik U de verzekering geven dat onze hele fraktie voor deze voorstellen zal stemmen. Ik denk dat het hoogst noodzakelijk is dat deze sleepgelden die de laagste zijn van het gehele Caraibisch gebied verhoogd worden tegenover de andere prijzen die geldig zijn voor dit gebied. Mijnheer de Voorzitter, ik werd ook ervan beticht dat ik op Curacao voor verhoging van de belastingen heb gestemd.
Natuurlijk, Mijnheer de Voorzitter. Ik heb daarvoor gestemd. Maar daartegenover stond een duidelijke uitdrukking van de Landsregering dat de belastinggrens van f.2.000 op f.3.000 zou worden gebracht per 1 januari 1968 en desnoods met terugwerkende kracht.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb het Bestuurscollege ook gevraagd of zij bereid was om zo'n verklaring vandaag te doen. Dus dat zij de opcenten op de voorgestelde inkomstenbelasting van de inkomens boven de f.3.000 niet zal innen na 1 januari 1968.
Misschien wil het Bestuurscollege alsnog hierop reageren. Want het ligt in de competentie van het Bestuurscollege om deze belastingen te innen of niet. De Regering kan wel een wet in het leven roepen of de Staten kan dit doen. Maar het Bestuurscollege is de instantie die deze belastingen dan moet innen. Wanneer het Bestuurscollege zegt dat wij dezelfde gedragslijn moeten volgen en dat wij boven deze grens de opcenten niet zullen innen dat, Mijnheer de Voorzitter, was dan zeker een positief antwoord op ons voorstel. Maar helaas is dit niet gedaan. Wij zullen straks ook met een voorstel komen om de gebruiksbelasting af te schaffen.

Wij hebben verschillende keren dit voorstel in de Staten gepresenteerd, zowel de Regering- als de oppositie partijen en de indruk werd gekregen dat de Regering gaarne haar medewerking hieraan wilde geven en ook de Staten wilde haar medewerking hieraan verlenen als de eilandgebieden dit zouden laten blijken. Dus ik hoop dat wij vandaag blijk hiervan zullen geven door althans de mening te laten blijken aan de Regering dat wij voorstander van de afschaffing van de gebruiksbelasting zijn.
Mijnheer de Voorzitter, de motie van de heer Yarzagaray is, volgens mij, geheel overbodig en wij hoeven dit helemaal niet aan te nemen.
Wat wij moeten doen, Mijnheer de Voorzitter, is de commissie die in het leven is geroepen voor de bestudering van meer autonomie voor Aruba in de gelegenheid te stellen rustig deze kwestie ter hand te nemen.
Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij dat wij hieraan onze medewerking niet kunnen geven maar wij zijn niet overtuigd van de argumenten van het Bestuurscollege als vervat in de brieven.
Wij kunnen, zonder te weten wat de begroting van 1968 inhoudt, dit niet goedkeuren. Ik denk, Mijnheer de Voorzitter, dat wanneer alles bijeen is geslagen dat wij dan op een punt neerkomen. Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege en de partijen die het Bestuurscollege ondersteunen hebben zich niet aan hun woord gehouden. Tijdens de laatste verkiezingscampagne hebben zij het volk verlaging van belastingen beloofd.
Zij hebben beloofd om de belastingen die werden betaald op de lay-off allowance van de lago terug te geven.
Zij hebben zelfs hele lijsten laten samenstellen met de namen van de personen die in aanmerking voor bepaalde bedragen zouden komen.
Mijnheer de Voorzitter, misschien is het door omstandigheden dat men hier hun woord niet kan houden maar ik denk dat het Bestuurscollege en haar partijen wel hun woord moeten houden, wanneer zij iets beloven.
En als de Landsregering of wie dan ook belastingen wil verhogen dan wil dat niet zeggen dat wij, als leden van de Eilandsraad van Aruba, zomaar belastingen moeten verhogen. Ik denk dat wij met een begroting moeten komen en wanneer blijkt dat deze begroting deze gelden nodig heeft dan pas kunnen wij beslissen of deze gelden noodzakelijk zijn.
Ook ik, Mijnheer de Voorzitter, ben zeer blij dat de heer Daniel Leo besloten heeft in de toekomst hier in de Raad zakelijk te zijn en niet te komen schreeuwen met "lanta arma" y tur e cosnan ey.
Señor Presidente, e cosnan ey no ta pertenece den Raad di Aruba.
E cosnan ta pertenece mihor na un circo na New York yama "Barnum and Bailey". Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE:</u> Señor Presidente, nuevamente a yega mi turno pa duna un splicacion mas detaya tocante e proposicion pa hisa opcenten. E begroting di aña 1967 ta demostra un deficit di un miyon florin. Pero en realidad, despues cu expertonan a sinta coba den e begroting, nan a yega na e conclusion cu e deficit di 1967 no ta un miyon sino 2 miyon.
Tocante e rapport financiera, cual a worde papia di djele, na debida tempo ora cu e begroting worde presenta Raad ta haya sabi precies con e cos ta sinta den otro.
Pa duna un idea pa cual motibo Gobierno ta propone na Raad pa bisa 10 opcenten lo mi duna algun cifra global cu a aumenta.
Pa aflossing y rente pa e instalacion di e tubonan cu ta bay pa Lago pa Waterleiding mester worde paga un suma adicional di f.93.000.
Pa Salubridad Publico alrededor di f.70.000 adicional ta bin y esey ta en coneccion cu 2 dokter cu ya a worde aproba pa worde emplea.
Naturalmente gastonan di Salubridad Publico mester aumenta automaticamente. Pero e f.70.000 aki no ta cubri e dos dokternan. E dos dokternan ta cay den f.19.000 adicional. Mas interes cu mester worde paga en coneccion cu e expansion di waterleiding lo ta alrededor di f.250.000.

Mas gastonan pa mehoracion di e haafnan lo suma f.100.000.
Mas gastonan pa mehoracion di Luchthaven lo suma f.100.000.
Mas gastonan pa aumenta e fomento di turismo lo ta mas o menos f.50.000.
Mas gasto riba e tereno social lo ta un f.650.000. Mas gasto en coneccion cu Enseñansa, manera a worde papia di dje caba lo ta riba f.900.000.
Rente cu mester worde poni den e begroting di 1968, interes cu ta concerni e meerjarenplan, lo ta f.1.024.000. E bijdrage den aflossing di meerjarenprojekten, eerste fase, lo ta mas di f.850.000.
Resumiendo anto e gastonan adicional, Señor Presidente, e dos miyon y pico florin cu Dokter Dennert a referi na dje cu ta resultado di mas entrada pa e isla di Aruba en coneccion cu aumento di belasting, esey Dokter Dennert por ripara, no ta basta pa cubri e gastonan adicional.
Asina ta e begroting lo worde presenta cu un deficit.
E motibo pa cual e begroting no a worde presenta den e dianan aki ta pasobra te ainda nos ta tratando di corta e gastonan na unda nos ta kere cu nos por corta nan. Kier decir anto cu e begroting en cuanto entrada cu nos ta calcula ta cla pero awor nos ta tratando di sigui corta na unda ta posibel pa nos trece un begroting cu un deficit di menos cu e ta actualmente.
Señor Dennert a papia tocante mal gobernacion di e Bestuurscollege actual y Señor Wijki Maduro mas o menos a contestele entre otro tocante e atraso den cobramento di huur di casnan.
Señor Wijki a bisa cu e huur ta f.160.000, pero e ta mas o menos f.185.000 esta e atraso den pagamento di huur di Volkswoningen. Esey mi ta laguele pa Raad mes tuma esey na consideracion.
Señor Kock ta puntra si e verhoging di e opcenten ta proporcional.
Si e ta proporcional.
Tambe Señor Kock a puntra si un persona ta paga belasting segun su fortalesa financiera. Esey ta logico. Nos tin di guia nos riba e belastingstelsel manera e ta awor.
Señor Kock tambe ta puntra pa pidi Gobierno Central pa baha belasting, esta kita e aumento nobo. Si nos kita e placa adicional cu tin ey anto nos tin di declara nos isla di Aruba den un estado bancarota absolutamente.
Señor Oduber a comenta cu e no ta kere cu e opcentennan ey lo afecta e homber chikito. Mi kier recorda Señor Oduber pa e repasa e revision reciente di inkomstenbelasting caminda cu inkomstenbelasting pa e homber chikito a worde baha. Dus e opcenten cu a bin acerca no a afectele.
Señor Yarzagaray a puntra tocante placa cu nos ta paga na Land.
Ta berdad, Señores, mi tin un copia di un telegram cu nos a haya di Gobierno Central caminda Gobierno Central ta recorda nos pa corda paga rente riba e debenan cu nos tin na exterior. Esey a monta na un total di casi 2 1/2 miyon florin y esey ta pa motibo cu e Gobierno pasa no a hiba cuenta di a pone riba begroting e interes na aña 1966 riba e debenan.
E interes di aña 1966 a monta f.1.026.000.
E suma ey ta inclui den e 2 1/2 miyon florin.
E 2 1/2 miyon florin cu a worde paga poco dia ta encerra interes for di juni di e aña y cu a monta na f.1.843.000, e tercer kwartaal f.395.000, e dosciento cuarenta y pico mil florin cu ta gastonan en coneccion cu un fiansa di f.50.000.000 cu a worde consolida.
Señor Osbaldo Croes a puntra ta di unda nos a haya e placa ey.
Mi mester participa na Señor Osbaldo Croes cu e placa ey nos mester a fijé na banconan local pa nos por a cumpli cu e peticion of exigencia di Gobierno Central pa nos parti e placa ey mescos.
Señor Finck a puntra ariba kiko nos a basa nos peticion pa hisa opcenten.
Mi ta kere cu den mi contestacionnan na e diferente otro miembronan lo mi a contesta Señor Finck su pregunta.
Ta berdad cu den e ultimo lunanan ey hopi hende a worde poni na trabao na Werkverschaffing.

Manera mi a bisa den promer ronde otro aña ora cu mas projektonan bin, naturalmente nos lo tuma medidanan den Werkverschaffing.
Automaticamente un hende cu por haya trabao otro caminda nos lo transfer e.
Señor Finck tambe a papia riba afschaffing di gebruiksbelasting. Mi ta kere cu Señor Arends a contestele cu en lo pasado e a worde discuti hopi biaha den Staten y mi ta kere cu hasta aki den Raad nan a pidi pa kita gebruiksbelasting. Nos lo tuma esey na estudio manera mi a bisa caba den promer ronde.
Señor Osbaldo Croes a referi na e 15 opcenten cu a worde hisa e tempo aya door di Gobierno tabata pa cubri gastonan di placa di school cu a worde kita. Kita belasting un banda y hise otro caminda ta keda igual.
Señor Bruno Werleman a papia di e mesun asunto cu Señor Osbaldo Croes - esta cu e 15 opcenten a worde hisa pa cubri e schoolgelden cu a worde kita.
Señor Domi Tromp a bin cu un argumento bon funda especialmente caminda e a bisa pa pidi Land pa carga e gasto di Enseñansa. Den esaki mi kier a bay mas leuw y splica cu probablemente lo ta bon si nos por haya sea pa Land of pa Holanda den e caso aki wanta e peso di Enseñansa, cual peso ta hopi fuerte pa e begroting di Aruba.
Señor Chance a puntra si e opcentennan cu lo worde hisa lo afecta e personanan cu entrada cu menos di f.3.000. Mi ta kere cu den e splicacion cu mi a duna na Señor Oduber esey a worde cubri.
Otro proposicion sano cu Señor Chance a bin cune ta e aumento di placa di sleepgelden. Mi kier bisa Señor Chance cu nos lo tene esey na consideracion.
Señores, basa riba e splicacion cu mi a duna tocante e gastonan adicional cu a bin, mi ta sigur cu e partido di oposicion, semper bay, for di e dia cu nos a sinta aki riba, a priminti un oposicion leal, mirando e situacion financiero actual di nos isla, lo bay di acuerdo cu nos pa hisa e opcenten na e momento aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: En coneccion cu loke mi tin di bisa lastimamente cu e persona, Señor Henriquez, no ta presente.
Den convenio cune den promer ronde mi a dirigi palabra como miembro di Raad y como diputado a la bes. Pero den futuro lo mi no tin nada contra pa dirigi palabra como miembro di Raad promer cu e diputado concerni y despues como diputado.
Señor Presidente, den e segundo ronde mi kier trece padilanti e anhelo grandi di pueblo pa mas autonomia y pa mas decentralisacion. Mi kier bisa e comision encarga pa studia mas decentralisacion, mas autonomia pa Aruba, pa cuminsa, considera e 5 miyon cu Gobierno Central ta paga na Isla Ariba y Bonaire tur aña pa cubri e tekort cu nan tin riba nan begroting. Awe mi ta pone enfasis riba dje. E opcenten aki ta hontoramente pa nos pueblo. Y mi ta ripiti loke mi a bisa den promer ronde.
E aumento di inkomstenbelasting y winstbelasting y accijnzen mayoria parti ta bay pa Gobierno Central kende ta cubri cu e placa aki e tekortnan di Isla Aruba y Bonaire y a la bes ta inverti mayoria di e placa aki riba e isla di Corsow.
Pa e comision mi kier duna nan anto na consideracion pa cuminsa studia e posibilidad tocante Isla Ariba. Ni geograficamente Isla Ariba no ta forma un union cu Antillas, esta Aruba, Bonaire y Corsow.

DE VOORZITTER: Mijnheer Croes, dat heeft niets te maken met opcenten.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ciertamente mi ta kere cu e tin di haci cu aumento di opcenten. Mi kier trece padilanti con e placa di inkomstenbelasting, winstbelasting y accijnzen ta worde usa pa otro islanan y pa trece e hisamento di opcenten aki pa compara nan pa nan worde extrictamente usa pa e pueblo Arubano.

DE VOORZITTER: Nos ta discutiendo opcenten y manera nos tur sabi opcenten ta netamente pa e isla di Aruba. E no tin niets te maken cu e otro islanan na e momento aki.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi a caba di bisa ni geograficamente, pero ni culturalmente Isla Ariba ta forma parti cu Aruba, Bonaire y Corsow. Nos tin un cierto union entre Aruba, Bonaire y Corsow cu ta usa e mesun lenguage y nos tin un cierto afecto pa e pueblo di Bonaire, kendenan ta.......

DE VOORZITTER: Señor Croes, bo ta desvia di e punto di discusion. Nos no ta discutiendo autonomia awor aki of diferencia den e islanan, sino opcenten.
Por fabor, tene bo na e punto di agenda.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi lo sigui anto cu e punto di agenda y lo mi contesta e diferente personanan cu mi tin di contesta.
Mi ta di acuerdo cu Señor Maduro pa mas socialisering bin den belasting. Ta berdad. Pasobra manera nan ta bisa na Holandes, "de zwaarste lasten moeten door de breedste schouders gedragen worden."
Pero, Señor Presidente, awor mi ta mira un contradiccion entre e miembro Domi Tromp y lider di Partido Patriotico Arubano y Minister Tromp.
E mocion a worde treci padilanti pa repartimento di placanan di belasting. Señor Domi Tromp a bisa cu Bestuurscollege pasa a manda un carta pa Gobierno Central pa reconsidera e repartimento pa Aruba haya un parti mas grandi. Awe pa boca di varios miembro di Raad y tambe pa boca di su excelencia Minister Jossy Tromp den Staten a worde bisa cu na e momento aki no tin ningun motibo di reparti placanan di belasting.
Ta nifica cu Minister Jossy Tromp ta di acuerdo cu e situacion actual cu tanto placa di Aruba ta worde saca for di Aruba y ta worde usa pa e varios islanan. Mi ta spera cu e señornan cu tabata miembro di Bestuurscollege pasa lo apoya e mocion aki di Señor Yarzagaray cu ta den mesun espirito cu nan carta di aña pasa.
Tocante locual Señor Chance a bisa, Señor Presidente, e a pidi mi lesa un parti chikito den notulen di e mesun reunion.
Den e notulen di e mesun reunion Señor Chance a bisa, "Wij weten dat aangenomen worden, politieke boeven, die alleen maar van de toren kraaien, biba P.P.A., wij als belastingbetalers moeten hiervoor betalen.
Dit noem ik ongewenst en ik wil deze toestand verbeterd zien worden".
Ik wil daarbij opmerken, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Chance toen bij de Lago werkte. Thans werkt hij bij de Haven- en Loodsdienst.
Señor Presidente, mi ta haci e ultimo apelacion na e miembronan na nos man drechi. Na e momento cu nos a tende e musica di Pasco aki pafor, alegria ta drenta den nos.
Laga nos corda cu tin hopi cu ta pasando necesidad y tumando e medidanan aki cu ta worde usa henteramente pa e pueblo di Aruba otro aña, hopi curazon lo worde haci feliz.
Hopi alegria lo reina entre e pueblo chikito. Pesey mi ta haci e apelacion na boso na mi man drechi, (P.P.A.), vota pa e aumento di opcenten aki pasobra no ta riba lomba di e pueblo chikito e ta cay mas duro.
E ta cay mas duro riba e lomba di esnan cu ta pagando hopi belasting caba y cu e mesun placa nos ta bay usa pa pueblo chikito por haya un bon pida pan. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, nos por a constata hechos. Hecho ta cu nos ingreso no ta suficiente pa cubri nos gasto.
Un otro hecho ta cu nos tin un poblacion mas creciente, un poblacion no-productivo na school.

Hecho ta cu ta algun sorto di belasting so ta cay bao di competencia di Gobierno Insular pa hise. Otro hecho ta cu for di tur otro sorto di belasting ta un parti chikito Aruba ta haya. Tur loke a worde papia aki den, tanto pa e miembronan cu ta sostene Gobierno como cu esnan den oposicion. E hechonan nos dilanti ta indiscutibel. Bo por papia mucho mas aki den y no yega na un conclusion si un partida o mas a bin aki den cu un mente di cement, duro-duro y tur bruha.
Mi kier a usa mi advies pa tur aki den vota pa loke Bestuurscollege ta haci. Igual cu Señor Betico Croes a menciona awor ey nos lo por yuda hopi hende mas, aña venidero y haci nan kisas un poco mas contento.
En cuanto remarcanan di poco importancia cu no tin nada di haci cu e suheto riba e agenda mi no ta bay aden.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, lo mi ta masha cortico den e vuelta aki ya cu mayoria di e puntonan a worde cubri caba y mi ta convenci cu den e segundo ronde aki hopi di e cifranan cu tabata worde desea door di e miembronan di Raad pa nan por forma un idea mas mihor tocante e situacion financiero cu ta necesita aumento di belasting a worde treci padilanti.
Pa duna un resumen cortico mi kier bisa cu nos gastonan ta subi.
Entradanan tambe ta subi, naturalmente, di varios medidanan.
Un di nan ta aumento di belasting cu a worde tuma door di Land.
Pero e entradanan no ta subi mas liher cu e gastonan.
Señor Presidente, esnan cu sabi con cu nan ta encontra e obligacionnan di un gobernacion segun nan ta presenta sabi cu e aumento cu nos ta propone awe ainda no ta bastante si nos kier cubri adecuadamente sin ningun clase di dificultad tur e gastonan cu nos ta spera - laga nos tuma un periodo corto di 3 1/2 aña, e tempo cu e actual Bestuurscollege tin pa sinta ainda. Pero e otro medionan nos busca nan di otro forma.
Na debida tempo en cuanto cu ta necesario, Raad lo worde acerca pa aprobacion en cuanto medidanan cu ta worde tuma sin decision di Raad bao competencia di Bestuurscollege mes. Eseynan seguramente lo worde haci.
Tambe tin varios tereno den cual nos mester economisa y ta nos intencion di economisa severamente den añanan cu ta bin.
Esaki no kier meen cu nos bisa riba futuro ta henteramente pesimista.
Alcontrario. Nos ta mira den e añanan cu ta bin y principalmente den e aña inmediatamente nos dilanti un continuacion di e opleving cu tabatin den e ultimo 6 lunanan. Ta berdad cu den e ultimo 6 lunanan tabata necesario pa tuma medidanan pura pa alivia e necesidad di pueblo y nos por a acomoda nan dentro di e structura di Werkverschaffing.
Pero lo ta necesario, tambe como Werkverschaffing ta algo temporario y tur hende cu ta worde emplea eyden sabi di antemano cu esey ta un medida temporario, cu despues di algun tempo nan lo mester busca un transicion pa un trabao normal y continuo.
Y ta un placer pa nos cu nos ta mira e posibilidad cu hopi cu a haya un amparo pa algun luna lo bay den un empleo mas continuo y mas satisfactorio pa nan den e aña cu ta bin.
Esaki ta pa clarifica e critica di Señor Osbaldo Croes ariba Werkverschaffing.
Tambe Señor Osbaldo Croes a tene un disertacion riba nos structura constitucional Antillas Holandes y e a purba di clarifica e concepto di Antillas y e parti cu Aruba ta hunga den dje como parti di Antillas.
Masha bunita, Señor Presidente, mi no ta di acuerdo cu ningun di e cosnan aki. Antillas Holandes te ainda, segun mi, ta un concepto artificial.
Nos por gaña nos mes y nos por elogié, pero ta un concepto artificial y ta keda na nos awor den nos lucha pa nos duna mas relieve na nos mes identificacion como Arubiano.

Een vraag is nog niet beantwoord door het Bestuurscollege, Mijnheer de Voorzitter. Dit betreft een vraag van de heer Chance of het Bestuurscollege reeds nu kan overgaan tot het niet innen van de opcenten over belastingbedragen tot en met f.3.000. Dit is onmogelijk, Mijnheer de Voorzitter. Dit is zelfs onstaatsrechtelijk, want in het bestek van de belastingen kennen wij geen privileges. Wanneer het Land te zijner tijd overgaat tot de beloofde socialisering dan zal het Bestuurscollege uiteraard de nodige maatregelen nemen om deze opcenten niet te innen.
Señor Presidente, pa termina mi kier elimina algun mal comprendimento. Señor Virgilio Kock a tuma mi na malo pasobra mi a referi na dje como "te hasta Señor Kock" Señor Presidente, tur cos ta con bo accepta un cos. Alcontrario. Tabata un sorto di distincion cu mi a duna Señor Kock ora mi a bisa "te hasta Señor Kock", pasobra mi ta un tiki desilusiona di e caminda cu e ta sinta y door di punta di bistanan cu e a expresa. Mi tabatin un speransa masha halto di Señor Kock ora den un di e promer reunionnan e a lamenta e ausencia di kader den e sala di Eilandsraad aki. Un bes mas ta duel mi cu Señor Kock a comprende mi henteramente lo contrario.
E mesun cos ta aplica pa e incidente cu a socede ora cu mi a sirbi Señor Finck di contesta.
Dan wil ik even overgaan in het Nederlands, Mijnheer de Voorzitter, want ik werd in het Nederlands van wederwoord gediend door de heer Finck.
Mijnheer de Voorzitter, ik ken de heer Finck lange jaren en ik ken hem ook als een degelijk mens en ik ken hem ook als een zeer goede politicus. Even tevoren had ik hem zelfs gekend als een van de "elderly statesman". van de Partido Patriotico Arubano. En de Partido Patriotico Arubano die zou vandaag heus veel beter hebben uitgezien als zij de waardevolle adviezen van de heer Finck bijtijds en wijle had willen opvolgen.
De heer Finck is echter zo ervaren in de politiek dat hij heeft begrepen dat mijn woorden verschillende meningen kunnen hebben.
Dit is inderdaad zo, want direkt na de vergadering werd ik aangeklampt door het fraktielid van de overkant, dat mij er op wees dat mijn uitlating voor tweeërlei uitleggingen vatbaar was. Ik heb naderhand er over nagedacht dat wij drie andere uitleggingen kunnen vaststellen.
De heer Finck als bedreven en ervaren politicus heeft dit begrepen.
De heer Dennert echter niet. Ik kan niets anders zeggen dan dat dit de spiegeling is van de psychologische geestesgesteldheid van het nieuwe lid in deze Raad, Dennert, of misschien schuilt bij de heer Dennert nog steeds schuldgevoelens. Ik heb tijden gekend, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Dennert met ons zou hebben meegejuicht voor de politiek die wij vandaag voeren. Vandaag doet de heer Dennert juist het tegenovergestelde. Hij zit aan de andere kant. Dit tekent hem als politicus ten voeten uit.

<u>DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE</u>: Señor Presidente, ami lo ta e ultimo orador di Bestuurscollege en cuanto e proposicion cu Bestuurscollege a duna na Raad. Awe mainta na e momento cu partida di oposicion (Partido Patriotico Arubano) a conduci su mes den sala di reunion awe mainta ya caba nan a dicidi di antemano cu nan lo no apoya e proposicion di Bestuurscollege. Pesey mi por a comprende awe mainta y tambe awe merdia den e promer y segunda vuelta cu nan argumento ta cu Gobierno di Aruba no por a convence nan cu e 10% di opcenten ta necesario.
Pero, Señor Presidente, manera mi a caba di bisa, na e momento cu nan a yega aki den awe mainta ya caba nan a dicidi cu nan no ta bay di acuerdo cu e proposicion di Bestuurscollege. No obstante e argumentonan sano y concreto di miembronan di Gobierno, no obstante e argumentonan sano y concreto duná door di miembronan di Bestuurscollege, no obstante e cifranan correcto duna na e miembronan di Raad door di diputado Casper Lacle ainda, despues di tur e argumentonan aki mi ta kere cu por fin

tanto e miembronan cu ta sostene e Gobierno y tambe e Bestuurscollege, mi ta kere cu e informacionnan aki lo ta suficiente awor pa e miembronan di Partido Patriotico Arubano convence cu berdaderamente nan mester coopera cu e proposicion di Bestuurscollege y asina vota hunto cu nos pa e homber chikito mañan lo por gosa di esaki.
Pasobra, manera a worde menciona den varios instante caba awe mainta y awe tardi,e resultado di e subimento di e belasting aki ta directamente pa e pueblo Arubano y e pueblo Arubano lo gosa di e aumento di belasting aki na su debida forma.
Den e segunda vuelta mi no a mira ningun punto di bista nobo especialmente dirigi pa miembronan di oposicion. E mesun ripiticion nan a bin cune den segunda vuelta y algun comentario chikito mas. Pero, Señor Casper Lacle, diputado di Finansas, segun mi a duna un contesta adecuado riba tur e preguntanan lansa awe merdia pa partida di oposicion.
En cuanto e observacion di Señor Leo Chance pa eliminacion di departamento di Servicio di Informacion di Aruba mi mester bisa cu mi opinion ta keda mescos. E tempo ey no tabata e departamento nos kier a elimina pero ta solamente e persona cu segun Señor Chance y segun mi y segun mi partida no tabata haci un bon trabao durante e tempo cu e tabata hefe di e departamento ey. Pero mi ta garantisa Señor Leo Chance cu awor cu e Gobierno aki a nombra un hoben Arubiano, y mi ta ripiti, un hoben Arubiano, mi ta kere cu Señor Chance lo ta completamente di acuerdo pa mantene e departamento aki den un forma mas mihor, naturalmente, pasobra ta mi intencion como diputado di Voorlichtingsdienst di haci cierto reorganisacionnan y plannan necesario pa asina e departamento aki por funciona na bienestar general di nos comunidad Arubano.
En cuanto e observacion di Señor Alders mi ta supone cu aunke nos a tene e reunion aki den oranan di dia mi ta spera cu e pueblo Arubano lo a gosa di un reunion pa medio di Radio Antillana. Mi ta spera cu e pueblo Arubano awe sikiera lo a scucha e emisora aki y por a gosa e argumentonan di Gobierno y e argumentonan di e miembronan cu ta sostene e Gobierno aki. Mi ta kere cu e pueblo Arubano lo ta completamente convenci y ta di acuerdo cu e argumentonan duna pa e miembronan di Raad cu ta respalda e Gobierno y tambe cu e argumentonan concreto cu e miembronan di Gobierno a trece padilanti en cuanto e proposicion di Bestuurscollege.
Asina, Señor Presidente, mi ta yega na fin di mi discurso awe tardi en cuanto e proposicion di Bestuurscollege. Promer cu mi termina mi kier haci un apelacion, especialmente na e miembronan di oposicion pa coopera cu Bestuurscollege den e caso aki en bista di e argumentonan treci padilanti. Mi ta spera cu nan lo cambia nan decision y vota na fabor di e 10% di opcenten. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Dan rest mij alleen nog even te reageren op het verzoek van de heer Maduro of ik gebruik wil maken van artikel 69 om zijn raadgevende stem te geven.
Mi ta aprecia masha hopi cu Señor Maduro cada bes ta puntra mi opinion den cierto asuntonan. Mi no tabata realisa nunca cu Señor Maduro ta duna tanto balor na mi opinion den e asuntonan aki.
Pero sigur-sigur mi ta aprecia e interes ey. Den e caso cu a worde trata awe mi no ta kere cu ta necesario pasobra e asunto aki a worde trata di tur sorto di banda y hasta den ripiticion. Asina di mi banda mi no tin nada mas di agrega. Si mi haci uso mes di mi derecho di duna un conseho anto esey lo ta: laga nos ser den futuro mas zakelijk.
Laga nos no ripiti e mesun cos tanto biaha pasobra ningun hende no ta gana nada cu esey. Ademas mi ta considera cu e miembronan di Raad y e miembronan di Bestuurscollege ta suficiente capas pa forma nan mes opinion y tuma nan mes decision.

Thans zijn wij gekomen aan het einde van de tweede ronde. Wij zullen thans overgaan tot behandeling van het ontwerp alszodanig en daarna komt de motie van de heer Yarzagaray aan de orde en eventueel de motie van de heer Finck.
Wij zullen beginnen met de artikelsgewijze behandeling.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik vraag hoofdelijke stemming.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, mag ik mijn stem motiveren?

DE VOORZITTER: Als het maar strekt tot toelichting van Uw stem, Mijnheer Kock.

DE HEER V.KOCK: Señor Presidente, mi a puntra Bestuurscollege si e verhoging di opcenten ta proporcional y ora Bestuurscollege a contesta sí mi por a bisa cu mi tabata vóór.
Pero diripiente mi a ripara ta pakiko e opcentennan a worde hisa y cierto bedragnan a worde menciona sin worde documenta. Door di esey mi a worde poni den un situacion penibel pasobra mi ta obliga di vota pa algo cu mi no sabi sigur ta con e ta. Pesey "for the time being" mi ta vota contra.

Het ontwerp wordt in zijn geheel aangenomen met 11 stemmen vóór en 9 stemmen tegen.

Vóór stemden de leden: C.B.Boekhoudt, D.I.Leo, C.E.Lacle, D.G.Croes, M.Croes, G.F.Croes, A.M.Arends, E.M. de Kort, C.Yarzagaray, F.L.Maduro, en A.Werleman.

Tegen stemden de leden: H.R.Dennert, D.Tromp, V.Kock, J.A.C.Alders, E.R.Finck. B.R.Werleman, O.Croes, L.A.I.Chance en G.A.Oduber.

DE VOORZITTER: Thans gaan wij over tot behandeling van de motie zoals ingediend door de heer Yarzagaray en ondersteund door de heren Werleman en Maduro.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, voordat ik het woord voer zou ik graag een punt van orde naar voren willen brengen.
Zoals het gebruikelijk is in deze Raad, dat elk lid een afschrift krijgt van deze motie, zouden wij graag een afschrift ontvangen van deze motie. Wij hebben het niet goed kunnen volgen en wij zullen het nu nog moeilijker kunnen volgen niet door de schuld van de heer Yarzagaray, maar omdat wij moe zijn. Dus ik zou graag een afschrift voor mij hebben, opdat ik het dus goed kan bestuderen.

DE VOORZITTER: Ik dacht dat dat al gebeurd was. Ik had verzocht om het te distribueren.
Blijkbaar zijn er niet voldoende exemplaren. Ik zie mij genoodzaakt de vergadering wel even te schorsen ten einde de raadsleden in de gelegenheid te stellen kennis te nemen van de motie.

DE HEER E.R.FINCK: Ik zou willen voorstellen dat dit overgetikt wordt op de stencil en dan even wachten tot die gedraaid zijn.

DE VOORZITTER: Dat duurt natuurlijk nog even, Mijnheer Finck. Hoeveel exemplaren hebt U Mijnheer Yarzagaray?

DE HEER C.YARZAGARAY: Negen, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Negen exemplaren. Als wij dan de vergadering even schorsen, kunt U met die negen exemplaren misschien klaarkomen? Nee?
Goed, dan zien wij genoodzaakt extra exemplaren te maken hiervan.
De vergadering wordt geschorst om extra exemplaren te maken maar ook om de frakties in de gelegenheid te stellen alsnog kennis te nemen van de motie.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE VOORZITTER: Ik heropen hiermede de openbare vergadering van de Eilandsraad. Aan de orde is thans de motie zoals ingediend door de heer Yarzagaray en ondersteund door de heren Werleman en Maduro.
Willen de indieners van de motie en de ondersteuners misschien eerst het woord voeren?

DE HEER C.YARZAGARAY: Si, Señor Presidente. Manera mi a menciona caba den promer ronde awe mainta en bista di e "belasting verdeling", repartición di belasting, nos a haya nos mes forsa di cuminsa di antemano pa trata riba finansas promer ainda cu nos tin un comision y probablemente lo sigui ariba evolucion politica. Pero como esaki ta trata di un aspecto economico nos a dicidi di antemano di haci un apelacion riba Bestuurscollege pa cuminsa cu un negosiacion en cuanto e posibilidadnan pa trece un cambio den e reparticion di belasting.
Manera nos sabi e situacion financiera di e isla aki ta necesario pa nos, como representante di Aruba, como representantenan cu sabi nan responsabilidad, di actua tempran y di actua di antemano pa preveni cualkier impacto economico financiero. Pa e motibo aki e mocion aki a worde poni na vigor awe den e Colegio Insular di Territorio di Aruba pa nos por haci un apelacion husto ariba nos Bestuurscollege pa inicia asina e deseo di e Conseho aki.
Motibonan pakiko e mocion aki mas hopi ta worde treci padilanti ta cu nos ta bao di e impresion cu e reparticion di belasting no ta satisface nos territorio di Aruba, tumando en cuenta e estado financiero.
Y ainda nos no ta haya ningun cifra caminda nos por evalua y considera cu e reparticion di belasting ta locual ta su proposito.
Esaki ta un historia largo den e Eilandenregeling caminda te ainda nan no a bin cu ningun conclusionnan firme y manera nan ta bisa na Papiamento, "San Thomas kier mira promer".
Naturalmente esaki lo trece pa nos un estudio di locual e placanan lo worde inverti na Aruba locual Aruba ta probecha di su contribucion na Gobierno Central.
Señor Presidente, nos por a mira den ultimo dianan aki cu otro ley a worde pasa, esta e ley di wega di placa. Y ta asina cu nan den nan totalidad ta bay den Gobierno Central. Turismo ta un cos cu nos ta propaga masha hopi y mi ta kere cu ta digno y husto pa Aruba probecha di su mes impuestonan ariba e weganan di placa den casino y no cu tur ta bay pa Gobierno Central. Ya cu nos presupuesto ta cla y ta gastando placa pa desaroya turismo mi ta kere cu e placa aki, den un reparticion husto, lo bin na interes di Aruba y interes di henter e poblacion Arubano pa nos por desaroya nos mes economicamente.
Mi ta kere en breve cu mi a duna un resumen detayá ariba e idea di e mocion aki, esta pa e bay di antemano promer cu nos por inicia e comision pa studia autonomia, cual ainda, pa cierto motibonan probablemente, algun di nos ta na haltura, nos no a haya di e parti di banda pariba y e completo acuerdo pa nos bisa cu nos comision ta cla pa funciona.

En bista di esaki y e urgencia cu esaki tin, e mocion aki a worde presenta awe den e Conseho aki. Lo mi desea di tende e ideanan y e opinion di nos representantenan en cuanto esaki y asina demostra nan interes pasobra esaki ta interes di nos tur y interes comun.
Esaki no ta interes politica. Esaki ta un interes pa trece un cambio y cambio semper ta bon pa e progreso di cualkier lugar.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, e mocion aki berdaderamente nos ta haya necesario pasobra e situacion cu Aruba ta den awor aki ta critica. Esaki ta e mesun situacion cu Gobierno Central a haya nan mes aden na aña 1956 tempo cu nan a haci un reparticion di e belastingnan aki y na cual tempo e Gobierno Central a kita hopi entrada for di e islanan di Aruba y Corsow pa fortifica nan mes estado financiero.
Pero awor e cos a cambia; ta net contrario. E islanan di Aruba y Corsow, tur dos, ta den un situacion masha precario y den necesidad di finansas.
Pesey awor aki ta net contrario mester socede y mi ta calcula cu tur hende ta eens. E tempo aya nos a yuda Gobierno Central y awor ta beurt di Gobierno Central pa yuda nos en cambio. Nos ta basa esaki riba e percuracionnan cu e territorio insular di Aruba tin.
Hopi terenonan di percuracion nos a tende awe: Educacion, casonan social, desempleo, etc. y ademas, Señor Presidente, pa Aruba y tambe Corsow ta nos ta carga e peso principal di tur e belastingnan, interes y e pagamento bek di tur e plannan di e projectonan economico cu nos tin.
Ta nos mester wanta esakinan y no Gobierno Central. Aruba y Corsow mester wanta e peso principal den esaki. Pesey no ta nada mas cu husto cu nos mester worde yuda tambe den e sentido aki door di Gobierno Central.
Señor Presidente, nos ta paga 35% den gastonan di Gobierno Central actualmente y nos kier haya bek igual percentage locual lo hacié posibel pa Aruba tambe por gosa di e placa.
Nos no tin nada contra pa yuda otronan pero nos mester yuda nos mes tambe "camisa promer cu saya", ta berdad den tur sentido.
Señor Presidente, mi no ta kere cu Bestuurscollege anterior cu tabata na fabor di e asunto aki cu e miembronan cu awe ta na otro banda por a vota contra e asunto. Nan tambe tabata aboga e asunto aki masha hopi y nos ta spera tambe nan apoyo den e asunto aki.
Nos ta kere cu berdaderamente awor cu tin chens Gobierno Central ta reciproca y mustra su "good will" pa e islanan tanto di Aruba como di Corsow pa yuda nan den nan estado financiero.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, lo mi ta masha corto e biaha aki. A pesar cu nos a trata e asunto aki den e otro mocion pa institui un comision segun mi opinion ta cu e cambionan cu lo worde proponi door di e comision aya lo tuma asina hopi tempo debi na e cambionan riba staatkundig gebied cual ta tuma hopi estudio y mi ta casi sigur cu lo ta necesario pa busca aspectonan di pafor. Mientras tanto cu e posicion financiero di e territorio insular di Aruba ta necesita respaldo financiero lo mi kier a haci un apelacion riba tur miembronan di Raad aki pa nos purba trata esaki cu urgencia. Tin un proverbio cu ami mes sa bisa, "while the grass is growing the horse is dying.
Pesey lo mi kier a haci e apelacion anto pa nos trata esaki cu urgencia y pa nos trata di mira si nos por haya mas entrada for di loke ta worde cobra di nos y cu lo bay pa Gobierno Central pa nos por mehora y ensancha e base economico y financiero di e territorio insular di Aruba.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente cu atencion nos a lesa e mocion presenta pa Señor Casimiro Yarzagaray pa atende un asunto cu segun e fraccionnan cu ta apoyando Gobierno ta haya di suma urgencia.
Sinembargo mi kier a remarca algun punto aki riba nan cu no ta completamente di acuerdo cu e pensamentonan di nos fraccion.
Pa cuminsa nos ta haya cu un aspecto asina importante di Gobierno Insular pa cu Gobierno Central lo mester tin e iniciativa di e College cu ta e uitvoerende macht y sabi mihor cu nos tur sinta aki den, e wetgevende macht, kiko ta e necesidadnan urgente financiero otro pa cu nos isla.
Pesey ta straña mi cu un mocion asina ta bin di un miembro di Raad y no di nos Bestuurscollege. Pero ademas di esey, Señor Presidente, mi ta weita esaki mas bien como otro maniobra pa kita e bista di pueblo for di e hecho cu awe e partidanan cu ta apoya e Gobierno a subi belasting directo na Aruba cu 10%.
Di un banda nan ta hisa belasting y di otro banda nan ta pidi pa revisa belasting.
Revisa belasting na momento aki. Si nos tabatin un begroting nos dilanti nos por a weita cu en berdad territorio insular di Aruba tin mester di e cennan aki y mester di apoyo di Gobierno Central, nos lo a studié debidamente. Pero manera algun siman pasa nos tur como raadsleden ta corda a worde nombra un comision pa studia e posibilidad pa mas autonomia pa e isla di Aruba. Mas autonomia pa Aruba kier meen caminda nos mes por bay dicidi riba diferente gastonan cu awe por ta cay den man di Gobierno Central riba diferente decisionnan cu awe Gobierno Central ta entama. Sinembargo, Señor Presidente, di principio mi ta di acuerdo cu un revision di e belasting aki, manera nos tur tabata ta, y nos no ta haya cu en bista cu ya un comision ta nombrá pa duna nan esaki como opdracht pa nan por studiële.
E ta encerra tambe parti di nos autonomia y mas di nos zeggingschap aki na Aruba.
Pesey mi ta kere cu ta dificil, pa, manera e a worde presenta cu e argumentonan di desvia wowo di pueblo riba e hecho cu awe belasting a subi, nos lo mester vota contra. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, un corto palabra en coneccion cu e mocion aki. Locual mi por a tende di Señor Domi Tromp un poco rato pasa ta cu e ta invita Bestuurscollege pa sigui studia y sigui traha riba e carta cu Bestuurscollege pasa a manda pa Gobierno Central pa reparticion di placanan di belasting pa Aruba por haya un parti mas grandi di e placanan di belasting. E mes a duna un lista grandi principalmente di loke ta concerni e departamento di Enseñansa. Seguramente e miembronan di Bestuurscollege pasa lo no ta cambia di opinion y sigur nan lo respalda e mocion aki pa haci e peticion na Gobierno Central. Pesey mi ta pidi Señor Presidente ora di e votacion pa tene un hoofdelijke stemming. Pasobra lo mi kier mira ta kendenan ta vota vóór y kendenan ta vota tegen. Manera mi a bisa caba den e tratamento di e promer punto di agenda, nan lider, Su Excellencia Minister Tromp, a bisa cu reparticion di placanan di belasting actualmente no ta necesario.
Señor Dominico Tromp si ta bisa cu ta necesario. Lo mi kier weita si nan ta vota vóór of tegen.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.TROMP: Señor Presidente, en coneccion cu e palabranan cu a caba di worde expresa pa e apreciabel diputado Betico Croes mi kier hala pa cuminsa, Señor Presidente, su atencion riba e palabranan cu mi a bisa den e segunda vuelta di e punto di agenda promer cu esaki awe tardi.

Señor Presidente, mi ta kere cu diputado Betico Croes a comprende mi robes of, manera ta su costumber, e ta trata pa bruha e asunto un poco. Awe tardi mi a bisa, Señor Presidente, cu aña pasa Bestuurscollege anterior a manda e miembronan di Raad un carta hunto cu e presupuesto di aña 1967 promer cu dia promer di oktober di aña 1966.
Den e carta ey nos a sugeri na miembronan di Raad e dos puntonan.
Segun nos ta miré, si e Bestuurscollege anterior a keda na mando anto seguramente nos lo a sigui traha riba e dos puntonan ey mescos cu nos a soluciona diferente problemanan cu lo ta existi, entre otro, riba tereno di Enseñansa. Pesey mi a lansa e pregunta na Bestuurscollege, si e Bestuurscollege aki ta sigui traha den e direccion ey.
Nunca mi a papia di un carta cu Bestuurscollege a entrega na Gobierno Central. E tabata un carta dirigi na miembronan di Raad hunto cu e presupuesto.
Di dos, Señor Presidente, mi ta haya e mocion aki, manera mi colega Oduber a caba di bisa, overbodig. Pasobra algun siman pasa aki den Raad nos a aproba cu Señor Presidente lo nombra un comision pa studia e posibilidadnan pa Aruba haya mas autonomia insular locual ta encerra tambe cu nan lo bay studia pa haya un mihor reparticion di e placa di belasting. Esaki mi ta kere ta suficiente pa aclara mi punto di bista.
Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE</u>: Señor Presidente, na promer lugar mi kier neutralisa e argumento cu a worde usa door di 2 orador di banda pariba (Partido Patriotico Arubano) como si fuera cu e mocion aki ta overbodig.
Den e mocion aki ta worde expresa claramente e urgencia cu tin pa yega na un reparticion mas husto di e ingresonan di belastingnan di Gobierno Central y e varios islanan. Esaki ta un asunto di asina tanto urgencia cu e no por warda te ora e comision, como parti di su trabao pa studia revisionnan den nos constitucion, bin cu recomendacion pa cierto reparticionnan. Di awor caba nos lo tabata kier pa haci algo den e sentido aki.
Aña pasa Bestuurscollege anterior a presenta un begroting cu un deficit di un miyon florin. Durante e añanan nan no a propone ningun medio pa cubri e dificit aki. Si nan ta sugeri manera Señor Dominico Tromp, ex-diputado, a confirma, den nan aanbiedingsbrief na Raad, cu lo ta huicioso pa habri conversacionnan cu Landsregering pronto ariba e reparticion di belasting gelden. Pakiko Bestuurscollege a haci e sugerencia aki na Raad no ta muy claro te awor aki pa mi. Esey tabata un competencia di Bestuurscollege si e kier habri e negociacionnan.
No ta Raad lo a conduci e negociacionnan. Pero awor ta di comprende cu e tin un bon capas pa sconde su tras. Y na di dos lugar, Señor Presidente, door di nenga awe cu Bestuurscollege oficialmente a manda un carta pa Gobierno Central pa encamina e asunto aki, nos ta haya e otro comprobacion cu henter e programa di Bestuurscollege pasa tabata basá ariba haci sugerencia di esaki, haci sugerencia di esaya, bisa esaki y nos lo bay haci esaya, pero nunca tuma un accion concreto.
Ta pesey e Bestuurscollege ey probablemente no ta sinta aki mas.
Pasobra a bira tempo pa e worde cambia pa un Bestuurscollege di accion.
Pesey, Señor Presidente, nos no por tolera cu e topico aki por worde posponi pa e comision bay trata ariba dje. Naturalmente despues e comision por trata e detayanan pero e principio mes cu mester bin un cambio den e reparticion, mi ta haya cu awor aki ta e momento adecuado pa Eilandsraad dicidi esey y pone den man di Bestuurscollege pa ehecuta mas leuw y haci e proposicion aki na Land. Ya Land sabi cu e deseonan ta biba den e pueblo di Aruba.
Aña pasa cu e begroting a sera cu un fayo di un miyon cu Partido Patriotico Arubano na poder, aparentemente nan tabata sabi y nan a sugeri na Raad. Unda cu tabata importa mes esta cerca Landsregering, nan no a tuma ningun paso.

Awor cu un otro Gobierno ta tuma paso nan ta contra, manera Señor Gustavo Oduber a bisa.
Aña pasa como diputado di Finansas aparentemente e tabata mira e motibo. Awe e ta bin trata di maniobra y bisa cu Bestuurscollege no a duna ningun argumento concreto pakiko tin mester di e reparticion. Pero si aña pasa caba e tabata necesario, awe e ta mas cu necesario. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi kier a confirma tur loke Señor Max Croes a caba di bisa y agrega cu esaki no ta nada nobo. Den publieke tribune mi a yega di scucha e mesun proposicion di e reparticion worde haci aki den, entre otro door di e miembro bieuw di Raad di nos partida, Union Nacional Arubano, Señor Frans Figaroa cu awe no ta aki den. E ta un necesidad. Mi kier a apela na e miembronan tanto esnan cu ta sostene e Gobierno aki como esnan di oposicion pa duna nan voto pa esey. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e mocion cual a worde presenta pa tres miembronan di e partidonan cu ta sostene Gobierno ami tambe ta apoyele. Especialmente en bista cu probablemente despues e comision lo bay haci estudionan y debati cu Gobierno Central ariba revision den reparticion di placa.
Manera ya ta conoci caba pa Raad nos a duna e miembronan di Raad di comprende e situacion financiera actual di nos isla. Pesey ami como diputado di Finansasy miembro di Raad aki lo apoya e mocion ey cual mi ta spera lo trece un tiki mas placa pa nos isla di Aruba. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wij gaan thans over tot de tweede ronde.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, lo mi ta breve cu mi comentarionan den segundo rondo aki. Mi kier haci un remarca tocante algun comentario cu mi a tende di banda di Partido Patriotico Arubano. Manera nos a priminti dia promer di juli nos lo haci tur nos esfuerso pa trece cambionan na beneficio di e isla aki y esaki ta un gobernacion cu mester di haci uso di tur sorto di oportunidadnan cu ta na bienestar di Aruba. Y pa demostra na henter Antillas y na Gobierno Central cu nos ta conciente di nos responsabilidad, cu nos ta conciente di e estado financiero di Aruba, cu nos ta conciente di e deseo di e pueblo di Aruba pa un cambio bin tambe den e reparticion di impuestonan.
Mi ta contento di comenta tambe cu Señor Finck a trece un voorstel pa elimina gebruiksbelasting.
Esaki tambe ta un parti financiero di nos isla y esaki tambe por ser incorpora den e mocion aki pa worde discuti ariba djele na e manera mas firme y na e manera mas amplia. Nos sabi cu e Gobierno Central a pesar cu di Aruba e mayoria no ta miembro di Staten pero den Eilandsraad tambe tin e deseo di progresa economicamente. Nos ta sigui cu nos lucha, nos ta sigui cu nos cambionan pa e beneficio di Aruba. Pasobra, Señor Presidente, cambio semper ta trece progreso cunele. Cual di nos aki den cu ta representa e pueblo di Aruba cu ta sinti en berdad y ta convenci cu e reparticion di belasting ta husto anto nan tin cu trece cifranan y nan tin cu trece diferente factornan adilanti pa convence e pueblo di Aruba cu en berdad e constelacion Antiyano politicamente y economicamente ta fuerte. Esey den 16 aña nan no por a yega ni cuanto comision nan a forma ariba belasting. Nan no por a yega na un conclusion firme.
Semper tabata algo fictivo. Semper tabata algo cu no tabatin un base pa garantisa nos cu esaki ta husto. E tempo a yega cu e situacion di e islanan a haya nan mes necesita pa haci uso di tur nan derecho, nan derecho democratico, e derecho cu ta garantisa pueblo cu a pone confiansa den e hendenan pa goberna nan democraticamente.

Esaki ta un deseo cu a sali for di mayoria di e pueblo Arubano.
Pesey mi ta spera cu awe nochi nos como representantenan conciente di di nos responsabilidad, no pa caprichonan politica pero como representantenan cu ta sinti pa nan isla di Aruba coopera y traha asina pa bienestar di nos isla. Haci un aña 1968 yen di prosperidad, yen di felicidad cu un economia fuerte y sincero. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, lo mi ser masha cortico.
Despues di tur e argumentonan di awe mi ta calcula cu e partidanan di otro banda mester a haya bastante argumentonan y a tende con e situacion financiero ta, no cu nos a crea, pero cu nan a lagué atras.
No ta nada mas cu nan obligacion moral awor cu Aruba ta den necesidad pa coopera pa drecha e situacion.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, ami tambe lo ta masha corto.
Mi kier a trece padilanti cu si nos por a logra conhuntamente e mocion aki y cu si e resultado por tabata cu nos no por haya un 5- of 10 porciento mas di entrada cu ta bay pa Gobierno Central, anto awor lo no tabatin e necesidad pa hisa e 10 opcenten aki cu solamente ta trece un f.500.000 aden pa nos. Asina ta cu si nos por logra un 5- of 10 porciento di repartición anto nos lo bin cu un otro mocion despues pa baha e 10 porciento cu tanto a worde critica awe di banda di Partido Patriotico Arubano. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, porfin door di voz di mi colega di Raad, Señor Maduro, mi a tende exactamente loke mi a insinua den promer ronde, cu esaki no ta nada mas sino un tiro pa weita si e error cometi mei ora of un ora pasa di aumenta belasting cu 10 opcenten pa worde plama un poco menos den nos pueblo. Mi a caba di tende di Señor Maduro cu si nan logra un 5-of 10 porciento di placa cu awor ta worde reparti, segun ley, entre nos territorio insular y Gobierno Central anto e ora nan lo bin cu un mocion pa kita e 10 opcenten aki.
Precisamente esaki tabata e tema, Señor Presidente, cu mi a remarca riba dje den promer ronde cu ta bisa cu no ta nada mas cu un maniobra pa kita bista di pueblo for di riba e belasting cu nan a caba di subi den e Raad aki.
Señor Presidente, den voz di diputado Betico Croes tambe mi a tende exactamente cu ta tarea di Bestuurscollege, cu ta e poder ehecutivo, pa huzga, studia, delibera y yega na e conclusion cu mester manda un carta pa Gobierno Central. Pesey mi a bisa cu mi a spera e proposicion aki di bin di Bestuurscollege. Pero aparentemente, Señor Presidente, a worde demostra no den e topico aki so sino tambe den henter e reunion di awe cu tin biaha nos no por comprende ta kende ta sintá den College y kende ta sintá den Raad.
Nos no por comprende ta cual diputado ta defende e politica di finansas, esun di Gezondheidsdienst of esun di Sociale Zorg?
Te awor, Señor Presidente, e argumentonan cu e partidanan cu ta apoya e Gobierno a trece dilanti ainda, mi ta bolbe reitera e hecho cu e mocion treci adilanti no ta nada mas sino un parti, un parti importante, pero un parti di e comision, cu a worde proponi pa worde nombra door di Señor Presidente proximamente, su trabao.
Mi tin entendi tambe cu e comision aki contrario na speransanan di diputado Max Croes a worde pidi categoricamente pa trece nan rapport mas pronto posibel. Si ya caba e comision aki ta worde gestempel cu nan lo no trece un rapport por lo pronto mi kier puntra diputado Croes ta kiko tabata e motibo di tabatin asina urgencia pa nombre of pa propone e comision di cual e ta papia?
Diputado Max Croes ta para ariba pa Raad ehecuta e mocion aki.

Pero laga nos examina kiko e mocion aki ta tene den su mes. E mocion aki ta simplemente un recomendacion pa Gobierno Central revisa particion di belasting. Señor Presidente, mi ta haya cu aki ta worde traha un elefante for di un frominga. Cu carta asina nada mas Bestuurscollege lo mester informa Raad cu e a bay na Gobierno Central y, manera nan ta bisa na Holandes, "daar is de kous mee af".
Aña pasa a worde bisa door di diputado Max Croes, "nos tabata di acuerdo pa pidi revision di e percentahe di e division di belasting".
Sigur, Señor Presidente. Pero aña pasa nos a entrega e begroting na tempo caminda nan por a huzga kiko ta gasto y kiko ta entrada; aña pasa nos Gobierno, nos tabata asina fortunado pa por a haya door di ayudo di Gobierno Central un entrada extra di casi f.2.000.000.
Aña pasa e situacion financiero di territorio insular di Aruba tabatin por lo menos un f.3.000.000 menos di entrada di loke nos diputado di Finansas a trece padilanti awor ey. Sinembargo mi ta comprende cu e gastonan tambe lo subi. Ta lastima cu nos no por huzga esaki riba papel pero cu tur e confiansa di e diputado di Finansas cu a duna algun cifras di f.250.000, di f.100.000, di f.900.000 den varios departamento di Gobierno cu lo subi pa otro aña, esey ta un motibo, segun,mi ta haya, masha debil, Señor Presidente, pa pasa un aumento di un belasting y un revision di belasting riba djele. Mi ta haya cu na dado momento si e begroting a worde entrega, si nos a weita cu e revision di belasting pa cu Gobierno Central ainda ta realistico anto e ora nos lo por huzga un poco mihor kiko ta kiko den Gobierno Insular.
Pero mientras tanto, Señor Presidente, mi ta kere y mi ta keda riba e punto cu esaki no ta mas sino un otro manera politico pa e partidonan di Gobierno pa sclama den pueblo mañan cu, "esaki nos a pidi".
Pero nan ta lubida e peso cu nan a pone riba lomba di pueblo Arubiano awe. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e respetable miembro di Raad, Señor Dominico Tromp mas o menos a acusa mi di ta bira locual e a bisa. Por wel di ta cu mi no a comprende bon kiko e a bisa. Pero un cos ta un hecho cu e carta a bay pa Gobierno Central of e carta a bin pa Raad, hecho ta cu Bestuurscollege pasa tabata di opinion cu mester bin repartimento den e placanan di belasting.
Awor, Señor Presidente, dos persona, Señor Dolfi Oduber y Señor Dominico Tromp tabata miembro di Bestuurscollege y den mi concepto nan ta personanan di opinion firme. Nan no ta hende cu ta cambia di opinion manera nan ta cambia di camisa. Awor, Señor Presidente, nan ta tapa locual nan tabata di opinion door di e comision di autonomia cu e partido di Gobierno a pidi pa instala.
For di esaki mi ta conclui anto, Señor Presidente, cu promer di formacion di e comision pa autonomia Partido Patriotico Arubano hamas tabatin e idea di bringa pa mas autonomia.
Señor Presidente, Señor Wijkie Maduro ya caba a bisa cu e cambio pa mas autonomia lo ta un procedure basta basta largo.
Lo mester bin cambio den Statuut kisas, lo mester bin un Ronde Tafel Conferentie. Eseynan lo tuma tempo. Pero e situacion deplorabel financiero cu nos ta aden awor aki, y manera Señor Dominico Tromp mes a bisa poco rato pasa, tur e aumentonan cu a bin ta exigi cu dentro di poco tempo mester bin un reparticion di placanan di belasting.
Ta pesey e mocion aki ta vooruitlopend ariba e trabao di e comision.
Un biaha mas, Señor Presidente, mi ta pidi hoofdelijke stemming pa mira cu si e concepto di e dos personanan aki ta cambia si of no.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.TROMP: Señor Presidente, loke mi a bisa caba den promer buelta ta keda valido.

Solamente mi kier bisa cerca, Señor Presidente, manera mi a bisa caba den promer ronde, algun siman pasa nos a nombra un comision pa haya mas autonomia insular. Segun mi den e trabaonan cu e comision aki ta bay haci ta encerra tambe un mihor reparticion di e placanan di belasting di Aruba. Pasobra, Señor Presidente, supone cu e comision aki tin 10 diferende trabaonan pa studia 10 diferente trabaonan pa haci.
Si cada biaha cu nos bin aki den Raad nos haya nos cu poco papel nos dilanti y cada bes nos ta haya un mocion nos dilanti, ami ta considera esey como tempo perdi. Pesey mi ta bisa, Señor Presidente, nos a aproba pa nombra un comision; asina e comision ta nombra, ami lo bisa e comision, "señores man na obra". Pero esaki ta perdemento di tempo. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES; GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, aparentemente ta reina un mal comprendemento tocante e tarea di e comision cu a worde nombra y e posicion di e comision aki.
Mi ta comprende cu politicamente e fraccion di otro banda ta haye den un camisa de once varas y fiel na su costumber di hunga politica di aveztrus e kier sconde. Awor e kier un comision pa sconde su tras.
Señor Presidente, e comision lo worde nombra door di Señor Presidente den consideracion cu Raad. E comision aki ta responsabel na Raad y e ta tuma su direccionnan for di Raad. Esey no kier meen cu pasobra e comision a worde nombra ya tur asuntonan cu ta relaciona cu e instruccion di comision aya automaticamente ta keda pe y cu Raad y Bestuurscollege por tuma un actitud di spera den e asunto aki.
No, Señor Presidente. Probablemente pakiko e Bestuurscollege anterior y e partido cu tabata den mayoria tabata sostene no ta den e posicion ey mas, pasobra nan a tuma un actitud asina. Asuntonan importante pa pueblo mester worde duna e importancia cu ta toca na nan. Y ora ta toca un asunto asina importante manera mas fondonan door di un reparticion mas husto di placa di belasting, un situacion cual e mesun oradornan di awe nochi cu ta repudia e idea a reconoce aña pasa ora cu ta toca un situacion di e seriedad ey anto nos no por permiti nos pa haci manera nan a haci - haci sugerencia y despues laga e asunto manera e ta.
Nos mester tuma accion di biaha y nos no por sconde tras di un comision.
Señor Presidente, Señor Oduber ta contento cu porfin e a discubri un cos awe nochi. E kier bisa cu door di e palabranan di Señor Maduro e a bin interpreta cu e a discubri cu tur nos intencion cu e mocion aki ta pa haci un afleidingsmanoeuvre.
Señor Presidente, mi tambe a discubri hopi cos durante e dia.
Mi tambe a discubri un cos importante den e discurso di Señor Oduber y Señor Dominico Tromp, ambos exdiputados y ambos miembro di Raad.
Mi a discubri cu ora yega e momento pa demostra cu algo ta puramente na interes di Aruba e ora e Señornan aki ta contra.
Ora cu ta e momento di actua nan ta core, manera na Holandes nan ta bisa, grita, "moord en brand". Nan tur ta contra na e momento ey.
Señor Oduber ta papia tocante e parti substancial di aumento di belasting cual nos ta haya door di e medidanan di Gobierno Central.
Gobierno Central a hisa belasting y cu nos ta haya un parti mas grandi di dje y e ta bisa cu nos ta den posicion favorabel y cu pesey no tin mester di mas herverdeling. Señor Presidente, maske con hopi nos haya semper bay nos ta keda haya un percentahe, cual relativamente nos no ta satisfecho cuné en comparacion cu e parti cu Gobierno Central ta haya. Nos ta di opinion cu ta husto y razonabel en bista di e condicion financiera di territorio insular di Aruba pa nos revisa e percentahenan aki of podiser yega na un areglo henteramente otro. Y e areglo ey nos ta desea cu e por bin awor aki cu mayor urgencia. Y pasobra nos ta desea cu esey no kier meen, manera Señor Oduber ironicamente ta interpreta, cu e comision cu ta bay studia e problema di autonomia ta worde gestempeld como un comision relativo.

Alcontrario, mi tin speransa grandi di e comision aki.
Señor Presidente, Señor Oduber ta pone enfasis riba e hecho cu e no ta den e posicion pa huzga si e verdeling ta necesario.
Señor Oduber tabata den e posicion aki aña pasa pero su prestacionnan a demostra cu e no a huzga correctamente. Pesey awe e no ta den e posicion pa huzga mihor. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi tambe ta kere cu door di varios miembronan di oposicion e posicion di e mocion mas o menos a worde un poco confundi. E mocion ta encerra pa pidi Gobierno Central pa Aruba haya poco mas placa. Lo mi kier sabi ta kende lo por tin algo contra pa bay bringa pa haya un poco mas placa. Mi no ta kere cu tin un hende cu sano huicio cu lo ta contra pa bay lucha cu un otro pa bo bay haya un poco mas placa pa yuda bo mes cune of bo pais cunele.
Señor Oduber a bisa cu e diputado a menciona hopi cifra di f.100.000 y f.200.000. Eseynan, Señor Presidente, ta cifranan cu ora cu e begroting worde presenta Señor Oduber lo haya nan tur pa mira y e ora ey mi ta sigur cu e lo bisa cu tabata berdad tabatin un necesidad pa hisa opcenten. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de tweede ronde. Er is hoofdelijke stemming aangevraagd door gedeputeerde G.F. Croes en wij zullen daartoe thans overgaan, tenzij de indieners nog het woord wensen.
Gestemd wordt nu over de motie zoals ingediend door de heer Yarzagaray en ondersteund door de heren A.Werleman en F.L.Maduro.

Het voorstel van de heer Yarzagaray wordt aangenomen met 11 stemmen voor en 9 stemmen tegen.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, mi por a motiveer mi stem un rato?
Señor Presidente, aparte di loke mi coleganan Dolfi Oduber y Domi Tromp a bisa awe nochi en cuanto e mocion mi kier a bisa lo siguiente.
Na mi parecer e punto cu e mocion aki kier a yega na dje ta pa bisa Bestuurscollege, "Señores, bosonan bay papia cu Gobierno Central di Antillas en cuanto herverdeling di e belastinggelden entre Aruba y Gobierno Central. Na mi parecer Bestuurscollege no tin mester di un mocion di Eilandsraad pa bisa nan haci esey si nan, como e cuerpo ehecutivo ta weita e necesidad y e urgencia y si mester di esey anto nan ta haciële ariba nan mes. Nan no tin mester di un mocion pa bisa nan haci esey. Pues aparte di loke e otro señornan a bisa, hunto cu esaki loke mi a trece padilanti, Señor Presidente, mi tin cu bisa cu mi ta vota contra e mocion aki y no contra e asunto di herverdeling of no. Pasobra e asunto ta bay awor aki tocante e mocion aki.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, mag ik mijn stem motiveren?
Señor Presidente, cu e mocion aki nos, miembro di Eilandsraad, kier pone nos mes den sapato di Bestuurscollege y nos fraccion y ami no por ta di acuerdo cu esey. Nos ta contra.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, permiti mi motiveer mi stem un rato? Mi a tende tur e miembronan di banda pariba ey (Partido Patriotico Arubano) tratando di sconde tras di e comision. Ami no por comprende con hendenan cu ta yama nan mes representante di Aruba y di pueblo por ta contra placanan di belasting cu ta worde paga aki,- hopi biaha hende pober tambe mester contribui cu nos belasting cu sudor di nan frente nan ta gana e salario pa nan paga belasting - ....

DE VOORZITTER: Mijnheer Arends, wilt U Uw stem motiveren en niet die van de andere heren?

DE HEER A.M.ARENDS: Mi no ta comprende con nan por ta contra pa e placanan cu ta worde produci aki na Aruba no keda aki. Pesey, Señor Presidente, mi ta vota pro e mocion aki.

DE VOORZITTER: Thans is aan de orde de motie ingediend door de heer E.R.Finck en ondersteund door de heren V.Kock en G.A.Oduber.
Alle raadsleden hebben een afschrift ontvangen. Wensen de indieners van de motie het woord?

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, op de eerste plaats wil ik namens deze fraktie mededelen dat dit een heel korte en krachtige motie is. Wij hebben helaas de gelegenheid niet gehad, Mijnheer de Voorzitter, om de vergadering te verlaten om dus een betere motie op te stellen. Maar ik geloof niet, dat dit aan duidelijkheid iets ontbreekt. Alleen wil ik U vragen om na besluit; bij te zetten, "het Bestuurscollege te verzoeken" en dan "gaat over....
Dus het besluit is om het Bestuurscollege te verzoeken de Landsregering uit te nodigen op de meest korte termijn de zogenaamde gebruiksbelasting in zijn geheel af te schaffen.
Mijnheer de Voorzitter, wij hoeven niet veel hierover te praten.
Het is een algehele wens van de leden van deze Raad. Als ik zeg de algehele wens van de leden van deze Raad dan houdt dat in de wens van de gehele bevolking die in aanmerking komt om gebruiksbelasting te betalen. Mijnheer de Voorzitter, wat mij erg veel kracht geeft met deze motie om niet te twijfelen dat het straks aanvaard zal worden, is dat de heer Arends zo welwillend is geweest om mij te overtuigen dat zijn programma boekje van de Arubaanse Volks Partij als een van zijn punten heeft op zijn programma, "afschaffing van de gebruiksbelasting".
Ik geloof niet, dat de heer Arends mij grote dank verschuldigd kan zijn dan niet op hem te wachten maar hem te helpen dat hij dus gaarne zijn programma ten uitvoer brengt. Dit is dus een punt van zijn programma en ik geloof daarom niet anders dan dat de Raad dit zal willen aanvaarden.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER V.KOCK: Señor Presidente, lo mi ta cortico e biaha aki pasobra pa papia riba e mocion aki no tin hopi di bisa pasobra kita gebruiksbelasting ta algo necesario y ta bira tempo pa kité.
E mocion aki ta bon y mi ta kere cu tur hende lo aplaudié.
Mi kier bay mas leuw ainda. Na Holanda ta existi un otro sorto di belasting cu por yuda hopi den e situacion financiero di Aruba.
E belasting aki ta yama "weelde-belasting".
Esaki ta un belasting riba materialnan di luho manera juwelen, etc.
Mi kier duna un sugerencia aki na e Bestuurscollege pa pensa ariba esaki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, como apoyador di e mocion aki mi ta spera, manera mi colega Señor Finck a bisa, cu nos lo por tin e apoyo completo di Raad siendo cu por lo menos un apoyo di e partidonan cual un di e puntonan di nan programa ta basa riba kitamento di gebruiksbelasting. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, un rato promer e partida di otro banda a critica nos di ta hunga politica cu e mocion pa un reparticion mas husto di placanan di belasting. Aki nos ta mira claramente un wega politica di e banda aya. Pero a pesar di ta wega politica di e banda aya pa nan por bisa cu nan ta baha belasting y nos ta subi belasting, Señor Presidente, toch mi ta kere mi partida ta dispuesto pa hunga e wega aki cu Partido Patriotico Arubano. Ya cu segun nos e belasting lo cay un poco mas riba e chikito y loke nos a propone den e hisamento di opcenten lo cay den e categoria cu tin mas entrada.

Pa e motibonan ey anto mi ta kere cu nos lo ta di acuerdo, a pesar cu esaki ta worde haci como wega politica.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, mi ta contento cu porfin Señor Finck tambe ta di mes opinion cu mi. Varios aña caba mi a pidi e asunto aki den Staten y mi ta spera cu den Staten lo mi haya su cooperacion pa esaki. Y no solamente cu esaki pero tambe cu algun otro inhusticia manera vrije woningen. Mi ta calcula cu e lo yuda nos pa kita esey.
Tambe mi ta contento di por a tende un punto constructivo di Señor Kock pa un otro clase di belasting. Mi ta calcula cu Señor Kock lo haya apoyo di su fraccion tambe den e asunto aki ora e worde trata na Gobierno Central.
Señor Presidente, nos ta claramente na fabor di e asunto aki esta e kitamento di belasting aki. Mas liher mas mihor pa pueblo.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, cu satisfaccion mi por a weita e "chain reaction pa progreso" den e Conseho di territorio insular di Aruba caminda un proposicion a bin pa elimina gebruiksbelasting.
Ta un elogio pa nos si nos por bisa cu ta un punto di programa si nan cohe nos boeki pa nos weita cu en berdad e gebruiksbelasting aki ta un cos cu ta pone hopi peso ariba nos hendenan cu ta biba den e casnan aki na Aruba. No solamente esey, pero mi a spera cu e proposicion aki lo tabata mas grandi ainda pa kita tambe e balor di bo cas como bo entrada riba bo placanan di belasting. Esaki mi por garantisa Señor Finck y Señor Oduber cu den Staten si Landsregering no bay eens y Señor Finck dicidi di no apoya e Gobierno Central mas anto semper nos lo dunele nos apoyo den e lucha husto aki y nos lo garantise si e Gobierno Central no kier bay di acuerdo cune nos lo respalda henter e grupo cu ta sinta aya den, basta nan para firme y bisa cu nan no ta apoya e Gobierno Central.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, awe nochi realmente mi ta masha masha contento.
E punto di gebruiksbelasting aki pa añanan largo tabata un di e puntonan cu nos lider, Señor Cornelis Albert Eman q.e.p.d., a lucha pele.
Na otro banda ey tin hopi di nan cu por confirma esaki.
E tabatin un lucha grandisimo durante 12 aña largo bringando den Staten pa elimina gebruiksbelasting.
Awe nochi mi ta sigur cu henter e poblacion di Aruba lo ta contento.
Tambe mi ta agradecido na Señor Finck cu aunke a tume hopi aña toch, manera nan ta bisa, "mihor laat cu nunca" awe Señor Finck a reconoce publicamente cu esaki tabata un necesidad pa e pueblo y cu Señor Finck, despues di a caba di lesa e programa di accion di Arubaanse Volks Partij, ta convenci cu esaki ta e mihor programa cu nos ofrece na pueblo di Aruba. Na Señor Finck un biaha mas nos agradecimento, no den nomber di nos partido so pero den nomber di henter e poblacion di Aruba.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, zoals ik vanmorgen gezegd heb dat wij met een motie zouden komen, wil ik van deze gelegenheid gebruik maken om de leden van de overkant dank te zeggen voor hun steun aan onze motie. Wanneer dit later bij de Landsregering komt en in de Staten behandeld moet worden wil ik van nu af al vast verklaren dat zij zeker onze steun zullen krijgen. Ik hoop dat net zo goed als wij hier vanavond in deze Eilandsraad elkaar kunnen vinden op dit punt, straks in de Staten wij ook gezamenlijk de belangen van Aruba voor wat dit punt betreft, zullen kunnen verdedigen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, mi ta masha contento si e gebruiksbelasting por yega asina leuw cu e ta worde afgeschaft. Na di promer lugar como kiera cu esey hopi biaha ta un peso hopi grandi pa diferente hende y na di dos lugar como kiera cu e gebruiksbelasting no ta aftrekbaar di inkomstenbelasting di un ciudadano.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES,GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, di loke mi a tende di e personanan cu a presenta e mocion aki na Raad, Señor Virgilio Kock, mi ta conclui cu e no sabi de que se trata, esta kiko ta e contenido di gebruiksbelasting. Pero e no por sabi tampoco, Señor Presidente, pasobra esaki ta un punto di e programa di accion di partidonan di Gobierno. Tambe, Señor Presidente, Señor Finck a caba di rectifica y agrega un parti chikito na su mocion, esta pa invita Bestuurscollege pa tuma contacto cu Gobierno Central. Naturalmente Señor Presidente, pasobra ta e Bestuurscollege aki ta ehecuta e programa di accion di e partidonan di Gobierno - esta, Arubaanse Volks Partij/Union Nacional Arubano/Partido Independiente Arubano/Partido Revolutionario di Obrero. Pesey na henter e pueblo di Aruba nos kier bisa cu gran satisfaccion cu Partidonan di - Gobierno, Arubaanse Volks Partij/Union Nacional Arubano/Partido Independiente Arubano/Partido Revolutionario di Obrero a vota pa repartimento di belasting pa Aruba haya un parti mas grandi di placanan di belasting cu di otro manera ta bay na otro islanan. Na di dos lugar cu otro punto di programa di accion di partidonan di Gobierno, esta Arubaanse Volks Partij/Union Nacional Arubano/Partido Independiente Arubano/Partido Revolutionario di Obrero lo worde ehecuta muy pronto. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, nos ta na punto di tuma e tercer decision grandi di awe. E promer decision tabata pa aumenta 10 opcenten riba inkomstenbelasting. Di dos decision tabata pa nos acerca Gobierno Central y sugeri pa nos yega na un reparticion di loke belastingnan ta produci asina cu territorio insular di Aruba por haya mas fondo. Contra tur dos e proposicionnan aki e fraccion di Partido Patriotico Arubano tabata ta. Tur dos proposicion di awe den dia ta contempla pa haci mas medionan financiero disponibel pa Aruba. Awor tin un tercer proposicion cu ta contempla pa kita un cierto cantidad di e medionan financiero for di nos territorio insular. Pues, Señor Presidente, tin un cierto inconsistencia den e razonamento di e partido di oposicion cu na un banda ta contra pa nos, por ehempel, acerca Gobierno Central y pidi un reparticion mas husto for di loke belasting ta produci. Pero na otro banda si, nan kier kita mas for di Aruba, nan no kier pa Aruba haya. Señor Presidente, mi no tin nada contra pa kita gebruiksbelasting pa motibo cu gebruiksbelasting ta un belasting cu segun mi no ta pas den nos estructura fiscal. No pa motibo cu ta pone un peso mucho grandi riba pueblo pero pa motibo cu su base ta inhusto. Manera mi a bisa durante tratamento di hisamento di opcenten, un Gobierno por haci solamente loke cu pueblo ta haci posibel pa e Gobierno aki haci pa su ciudadanonan. Cierto entradanan nos lo mester tin. Segun mi ta comprende e decision aki ta haci si e proposicion worde accepta door di Gobierno Central cu nos ta haya f.225.000 menos di entrada. Ta natural cu mester haci cierto ahustamentonan pa reemplasa e gebruiksbelasting. Mi ta kere cu esey, como un gobernante responsabel, ta mi deber pa mustra riba esey awe nochi. Sea cu e mester worde haci door di otro provisionnan door di cobra impuestonan cu si tin un base husto of door di reduci cu un suma correspondiente e gastonan di Gobierno. Pa buena marcha di e asunto mi kier a trece esaki padilanti. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, loke Señor Max Croes a trece padilanti awor ey mi ta completamente di acuerdo cune. Como kiera cu di banda di Señor Kock nos a tende awor ey un sugerencia haci.

Podiser en lo futuro promer cu nos yega asina leuw pa acerca Gobierno Central pa tuma e medidanan cu e motie aki ta encerra podiser nos por entrega na mismo momento un otro forma di belasting pa compensa pa loke nos ta bay perde na ingreso pa via di esaki. Kisas tin mas sugerencianan di parti di e mesun personanan cu a manda e mocion aki aden.
Ta masha nechi pa bisa cu nos ta kita belasting. Nos ta kita incrementos. Pero di otro banda bo ta bay keda haci fayo di un cantidad di placa cu bo tabatin disponibel.

DE VOORZITTER: Mijnheer Leest dit is hetzelfde wat de heer Max Croes zo juist naar voren gebracht heeft.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Pues mi ta haya anto cu nos mester haya un otro forma pa deshaci loke cu e mocion aki ta propone.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, bahamento di gebruiksbelasting, manera President di nos fraccion a bisa y tambe ta indica den nos programa di accion,ta un punto di argumento di nos partida desde hopi aña den Staten di Antillas.
Como miembro di Staten di Antillas, den e tratamento di presupuesto den añanan pasa, mi a trece padilanti eliminacion di gebruiksbelasting, hunto cu e difunto Cornelis Albert Eman cu semper a pleita pa elimina gebruiksbelasting. Mi ta masha agradecido cu porfin Señor Finck y su fraccion a realisa cu esaki ta un belasting inhusto y cu finalmente di su mes parti e a propone na Raad pa laga Bestuurscollege dirigi un carta na Gobierno Central pa studia e posibilidad pa elimina gebruiksbelasting.
Di mi parti mi ta pidi Señor Finck cu ta miembro di Staten di Antillas Holandes hunto cu su colega, Leo Chance y su colega, Osbaldo Croes na e momento cu Minister-President yama nan pa duna nan opinion ariba e carta cu Bestuurscollege lo bay dirigi si e mocion worde accepta, pa nan, como representante di pueblo di Aruba, hunto cu e representantenan di Staten di partido di Gobierno aki nan, cu ta oposicion den Staten, lo duna nan apoyo na e proposicion aki. No solamente bin cu e proposicion den Eilandsraad di Aruba y den Staten bay contra dje. Mi ta spera cu nan lo mantene nan palabra y ora cu e Minister-Presidente yama nan pa discuti e problema aki pa nan bay di acuerdo cu loke nan dicidi awe nochi. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, manera diputado Max Croes a caba di bisa pa begroting di otro aña tin entrada calcula di un suma di mas o menos di f.225.000.
E tres miembronan di oposicion ta bin cu e proposicion pa elimina gebruiksbelasting.
Señor Virgilio Kock ta papia di un posibel "weelde-belasting".
Si Señor Virgilio Kock bin cu un proposicion pa "weelde-belasting", probablemente esey por yuda pa reemplasa e placanan di gebruiksbelasting.
Mi kier bisa Señor Kock cu nos cu mucho gusto lo accepta e proposicion aki. "Weelde-belasting", segun mi, lo cay mas tanto riba esunnan cu basta bon entrada. Asina ta cu mucho gusto nos lo acceptele.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermee gekomen aan het einde van de eerste ronde.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, op de eerste plaats ben ik de heren gedeputeerden dankbaar voor hun reactie op de motie, die deze fraktie ingediend heeft. Ik heb met aandacht geluisterd naar de gedeputeerde van Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg.
Hij is nog even teruggekomen op de vorige moties.

Hij kan feitelijk niet begrijpen dat wij toen tegen gestemd hebben.
Mijnheer de Voorzitter, over deze zaak hoeven wij niet meer te praten.
Wij hebben reeds gezegd, dat de tweede motie voor ons niet aanvaardbaar is, omdat het ingesloten is in de motie, die wij aangenomen hebben ter benoeming van een commissie enkele weken geleden.
Mijnheer de Voorzitter, de gedeputeerde van Landbouw heb ik niet goed kunnen begrijpen. Ik weet niet of hij gereageerd heeft op hetgeen ik gezegd heb, maar zo ja, vergeve hij mij, dat ik hem niet antwoord.
Voorts zegt de gedeputeerde van Openbare Werken, dat hij hoopt, dat wij niet alleen hier een motie indienen maar ook daar ginder op Curacao bij de Landsregering en bij de Staten hiervoor zullen stemmen.
Mijnheer de Voorzitter, zoals de waard is vertrouwt hij zijn gasten".
Want in het programma-boekje staat geschreven "afschaffing van gebruiksbelasting" en de heren zijn al 6 maanden hier aan het bewind en wij hebben nog geen daden gezien. Daarom wilden wij hun even wakker schudden.
Dus zet het niet alleen maar op papier, mijne heren, maar breng het ook in werkelijkheid. Laat het reëel worden. Daarom zullen wij niet alleen in deze Eilandsraad, maar zoals wij het opgegraven hebben uit het programma van de Arubaanse Volks Partij en werkelijkheid willen hebben, zo zullen wij het ook daar ginder op Curacao in de Staten werkelijkheid laten worden.

DE HEER V.KOCK: Señor Presidente, manera mi a bisa hopi ora pasa oposicion no kier meen kibra tur argumento di e partida na mando.
Pesey mi a propone algo. Mi a sugeri algo pa yuda e partidanan na mando.
Awor mi ta ripara cu diputado Betico Croes no ta aprecia mi sugerencia.
Resumiendo mi kier bisa cu mi a purba yuda y mi a ser ataka.
Nan tin un spreekwoord Holandes cu ta bisa: "stank voor dank".
Mi ta kere cu e spreekwoord aki ta pas hopi awe, dia 21 di december 1967. Pero toch lo mi keda manda sugerencianan cu por yuda Aruba, pasobra ta mi pueblo mi ta yuda.
Mi ta contento cu e otro miembronan di Eilandsraad na otro banda ta aplaudi e idea. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, un alegria tabata reina den tratamento di e punto aki cu nos lo por bay conta riba apoyo di varios otro miembronan di Raad, cu normalmente ta weita e proposicionnan di e banda di mesa aki como proposicionnan contra Gobierno.
En berdad tabatin den eerste ronde un miembro di nos College cu a bisa cu e mocion di Partido Patriotico Arubano ta pa kita entrada di Gobierno Insular di Aruba door di propone Gobierno Central pa kita gebruiksbelasting. Nos, Señor Presidente, ta weite como un alivio parcial na pueblo di Aruba pa e peso grandi cu nan a haya awe door di hisamento di belasting. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, net loke mi a pensa cu a worde haci aya banda, en berdad ta asina.
Di otro banda, Señor Presidente, Señor Virgilio Kock awe a la fin awe nochi cabando e reunion aki mi a tende un bon sugerencia. Mi ta kere cu e tres miembronan cu a propone e mocion aki lo no tin nada contra pa inclui e proposicion di Señor Virgilio Kock den e mocion aki y despues di duna Bestuurscollege invitacion pa papia cu Landsregering pa kita e gebruiksbelasting pa tambe mira e posibilidad di crea un "weelde-belasting". Segun mi, ta un sugerencia di un di e indienernan y ta mas cu husto pa nos pone aden tambe manera diputado Max Croes a bisa, cu di un banda lo ta kita algun entrada di Gobierno. Mi ta completamente di acuerdo cu e ta inhusto cu e ta cay riba e chikito pero "weelde-belasting" lo cay riba esnan cu economicamente por wante mas mihor.

Asina ta mi ta aplaudi masha hopi cu al fin al cabo mi a tende un bon reaccion di mi compañero, Señor Virgilio Kock. Asina ta mi no ta kere cu tin ningun motibo pa bisa cu nan lo no bay di acuerdo cu un amendement chikito pa tambe inclui e "weelde-belasting". Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, mi a tende hopi comentario y mi a tende di banda di nos Bestuurscollege un comentario tambe tocante e efecto cu esaki lo tin riba nos presupuesto.
En bista di esaki mi tin un sugerecia, Señor Presidente, y mi ta casi sigur, cu esaki a worde haci den pasado caba door di e Bestuurscollege bieuw, pa dirigi un carta na Gobierno Central pa nos por haya e belastingnan di casino cual actualmente ta bay pa Gobierno Central.
Como e casinonan aki ta establece na Aruba nos tin e pleno derecho di tin e derecho riba e placanan aki y esaki lo compensa pa e gebruiksbelasting aki locual den e Landsverordening cu a worde pasa algun luna pasa den Staten lo ta calcula na un total di f.600.000 pa e Gobierno Central. Gobierno Central tin hopi placa actualmente, Señor Presidente, pasobra di e belasting cu nan a hisa nan a ranca 71/2 miyon florin y nan a keda cu f.3.212.000 y territorio insular di Corsow f.2.523.000 florin. Mi ta kere cu nan tin suficiente placa y nos por cuminsa papia di nos mes tambe. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, masha breve lo mi gradici Señor Finck un biaha mas cu e a reconoce nos programa di accion.
Señor Finck lo haya un di e programanan pa e por repase bon y studié bon ya asina e por yuda nos pa cumpli cu tur e puntonan aki mas liher posibel y mi ta spera cu mescos cu awe Señor Finck a trece un di e puntonan di accion di Arubaanse Volks Partij padilanti, mi ta spera cu despues cu e caba di studié bon nos lo haya su cooperacion, no unicamente den Eilandsraad pero tambe den Staten. Y mi por garantisa Señor Finck cu si en caso door cu e ta haci esakinan Landsregering "tik e riba su vinger", nos t'ey pa yuda.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Arends bedankte zoëven onze fraktieleider en ook ons omdat wij door het brengen van deze motie de eerste stap nemen voor het afschaffen van de gebruiksbelasting. Hij noemt dit een punt van het programma van de Arubaanse Volks Partij. Mijnheer de Voorzitter, natuurlijk zijn wij met dit voorstel gekomen, niet omdat het een punt van het programma van de Arubaanse Volks Partij is, maar velen van ons hier in deze Raad hebben dit voorstel reeds hier naar voren gebracht. Nu denken wij dat de weg open is om dit tot een produktief einde te brengen.
Daarom zijn wij vanavond met deze motie gekomen. Ik kan de heer Arends verzekeren dat wij niet alleen op de hoogte zijn van de afschaffing van gebruiksbelasting, welke in het programma van de Arubaanse Volks Partij staat, maar, Mijnheer de Voorzitter, dat in het programma ook stond iets van "baha belasting". Pero awe, Señor Presidente, en bes di baha belasting nan ta haci net lo contrario.
Den e programa di Arubaanse Volks Partij nos ta lesa tambe cu nan ta bay baha prijs di awa. Tambe nos por lesa cu nan ta tuma e trahadornan di Werkverschaffing, manda nan Dienst Openbare Werken.
Nos por lesa hopi otro cos cu nan ta desea di haci.
Mi kier sigura Señor Arends y su fraccion bin pronto cu ta posibel cu e puntonan aki y laga nos ehecuta nan. Pasobra si e no bin cu nan anto nos lo haci mescos cu gebruiksbelasting y nos lo propone na Raad pa ehecuta su programa pe. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, na promer lugar mi a tende awor ey di Señor Max Croes kende a bisa entre otro si mester kita gebruiksbelasting esey ta causa cu territorio insular di Aruba lo haya f.225.000 menos. Esey ta natural. Si kita un cierto entrada e placa ta bira menos. Pero di otro banda tin hopi cos mas cu por worde haci pa asina trece mas entrada pa e territorio insular di Aruba.
Pero ora yega asina leuw cu e gebruiksbelasting worde kita, e ora ey na su debida tempo nos lo bin cu algun proposicion pa asina yuda aumenta entradanan di Aruba.
Mi ta weita Señor Albertico Arends cada biaha ta blader den e boeki berde ey, esta e boeki di programa di accion. E ta pone mi corda un tiki den historia. Parce mi cu Señor Arends ta birando un fiel discipulo di Mao-Tse-Tung cu su ronde wachtersnan. Tur ta zwaai cu nan boekinan di accion. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, un corto palabra en coneccion cu loke Señores Chance y Bruno Werleman a bisa awe nochi.
E programa por worde ehecuta pero Bestuurscollege lo studia cada cambio y cada proposicion debidamente pasobra nos tin un Gobierno responsabel y si un proposicion no ta responsabel nos lo vota contra te ora e oportunidad presenta pa sigui ehecuta uno pa uno.
Locual Señor Bruno Werleman a caba di bisa cu e lo apoya tur proposicion pa trece mas entrada financiero mi kier puntra Señor Werleman cu ta perde e ta perde memoria. Poco rato pasa nos a vota pa hisamento di opcenten pa trece mas entrada financiero y Señor Werleman a vota contra.
Señor Werleman a priminti cu den futuro e lo vota pa tur proposicion cu lo trece entrada financiero. Ban weita si Señor Werleman tin un opinion firme of e tambe ta cambia di opinion manera su coleganan Dominico Tromp y Gustavo Oduber, kendenan ta cambia nan opinion mescos cu nan ta cambia camisa. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ta straño con cierto hendenan ta actua ora nan tin responsabilidad di Gobierno y despues ora bo mira nan sinta den oposicion.
Señor Chance awe nochi si ta balente te hasta e ta ofrece pa ehecuta programa di otro. Señor Presidente, na diferente oportunidad mi a comenta riba e falta di actividad y falta di iniciativa y incompetencia di e gobernacion pasa di tal forma cu nan no por a ehecuta ni nan mes programa.
Na ocasion di hisamento di belasting mi a comenta den mi discurso tocante loke nan ta yama programa economico cu nos a haya tres cos regalo for di comunidad Europeano. Algun school, un stationsgebouw pa luchthaven y un hospital. Desde aña 1960, e promer aña cu mi a bin aki den, e Bestuurscollege a papia di e schenking nan di E.E.G. pero den 7 aña di tempo nan tabata asina incapas di accepta regalo, corda pa ehecuta programa.
Mi ta spera cu e kader cu Señor Kock a trece aki den lo haci e diferencia sinembargo. Awe nochi e a cuminsa haci diferencia.
Mi a menciona cu pa elimina gebruiksbelasting nos lo mester tin otro entrada. Señor Kock a haci e sugerencia di un "weelde-belasting".
Tabatin mas sugerencia cu a worde haci. Señor Yarzagaray a haci sugerencia pa nos habri conversacion cu Gobierno Central pa papia cu nan tocante posibilidad pa nos haya sikiera un parti di e derechonan di casino, cu ta worde gana aki na Aruba. E sugerencia di Señor Yarzagaray ta masha valioso pero mi ta kere cu e sugerencia ey ya ta cubri caba den e segundo decision cu nos a tuma awe nochi cual Partido Patriotico Arubano tabata contra - esta e decision pa nos acerca Gobierno Central pa un reparticion mas husto di placanan di belasting pa Aruba. Pero, Señor Presidente, e sugerencia di Señor Kock, si, mi kier tuma over.

Mi ta desea anto cu Raad lo por ta di acuerdo cu mi pa nos cambia e ultimo parti di e mocion pa e lesa asina aki.
"De Landsregering uit te nodigen op de meest korte termijn de zogenaamde gebruiksbelasting in zijn geheel af te schaffen en daarvoor in de plaats een "weelde-belasting in te voeren".
Señor Presidente, mi ta spera cu e sugerencia valioso aki di Señor Kock lo por haya aprobacion di tur su compañeronan. Cu hopi ansiedad mi ta spera e decision di Raad tocante e mocion nos dilanti.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi tambe ta masha ansioso pa warda riba e decision di Raad en cuanto e cambio sugeri door di mi colega Max Croes pa pone un contra-post pa e gebruiksbelasting "weelde-belasting" of cualkier otro sugerencia cu por bin di un of otro miembro di Raad aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi tambe, mescos cu diputado Max Croes, ta aplaudi loke Señor Yarzagaray a menciona en cuanto e placanan di casino. Manera diputado Max Croes a bisa, esey lo worde encerra den e proposicionnan cual e comision cu lo worde nombra pa mas autonomia pa Aruba lo bay discutié cunele na un manera muy comercial y muy logico y husto cu e Gobierno Central.
Kisas Bestuurscollege por skirbi Landsregering un carta for di awor caba promer cu e comision discutié cunele.
Esey ta un punto cu kisas nos por reserve pa despues.
Tambe e proposicion cu Señor Max Croes a bin cune pa agrega "weelde-belasting' na e proposicion di gebruiksbelasting tambe mi ta bay di acuerdo cunele.
Lo mi kier pidi Señor B.Werleman pa mas despues of durante tratamento di begroting laguó bin cu proposicionnan pa nos aumenta nos entrada.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wij zijn thans gekomen aan het einde van de tweede ronde. Er is een amendement van de heer Maduro op de motie en een amendement van de heer Max Croes. De heer Maduro is bereid om zijn amendement prijs te geven ten gunste van het amendement van de heer Croes.
Dus aan de orde is een voorstel van de heer Max Croes om de motie te wijzigen in die zin dat toegevoegd wordt, "en daarvoor in de plaats een weeldebelasting in te voeren". Mag ik vragen of de indieners van de motie bezwaar hebben tegen dit amendement?

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, mag ik even wat vragen? Is de weelde-belasting een Landszaak of een Eilandszaak?

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, volgens mij is het een Landszaak.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, is het een Landszaak of een Eilandszaak? Ik wil niet weten wat het is volgens de heer Croes.

DE VOORZITTER: Het is een Landszaak, Mijnheer Finck.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, uiteraard heeft deze fraktie geen bezwaar om voor te stellen een weelde-belasting in het leven te roepen, maar het is echt iets nieuws voor ons - een echte "weelde" in onze gedachtengang. Want ik weet niet wat het is.
Als de heren het serieus menen met de ingediende motie dan moeten zij deze motie niet trachten te traineren ten gunste van een nieuwe wet. Dat zal bestudeerd moeten worden. Dit is in één pennestreep afgelopen als de Landsregering het zo indient bij de Staten.

Ik zou dus willen voorstellen,nu wij toch met moties bezig zijn, laten wij dit aannemen en dan kan de heer Max Croes een nieuwe motie om weelde-belasting indienen. Maar wij kunnen deze wijziging niet overnemen, omdat wij zekerheid hebben dat deze motie dus van ons opgehouden zal worden door deze ene wijziging.

DE HEER V.KOCK: Señor Presidente, ta parse cu tin problema di e palabra "weelde-belasting".
"Weelde-belasting ta un belasting cu ta worde kita pa articulonan di luho. Articulonan manera juwelen of prendas.
Na Hulanda e ta worde kita tambe pa auto.
Pero ami ta haya cu pa Aruba un auto no ta un weelde. Un auto ta un necesidad aki na Aruba. Pesey loke Señor Maduro a bisa di pone un amendement cerca di e mocion, mi kier informa Señor Maduro cu tin diferencia entra un proposicion of un sugerencia y un mocion.
Si mi tin gana di inclui esaki den e mocion, esaki no a worde haci den e promer instancia. "weelde-belasting" ta algo cu nos no conoce aki y mester worde studia debidamente door di Bestuurscollege.
Señor Maduro kier a rectifica mi door di bisa cu weelde ta worde scirbi cu dos "e" y nos cu tres. Mi kier yuda Señor Maduro den e problema aki door di spel e palabra. E palabra ta w-e-e-l-d-e-, tres "e" en total. Mi ta spera cu mi por a yuda Señor Maduro. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, aparentemente un barco a ser pegá y awor aki e ta trata di tur manera di bisa cu esey tabata un sugerencia. Señor Presidente, ta masha bisto cu e sugerencia a bin di un persona so y cu e otronan di su partido no ta di acuerdo cunele.
Esey ta bay costa e grandinan poco mas. Pesey mi compañero, Señor Virgilio Kock ta trata di tur moda pa saca su curpa for di den e camisa di once varas cu e a hinca su curpa aden.
Sinembargo toch mi ta kere cu ta necesario pa nos discuti e cos aki seriamente y mi ta kere cu e Raad aki lo ta dispuesto pa vota pa e cambio cu a ser sugeri door di Señor Kock cu a worde treci den un amendement door di diputado Max Croes pa asina nos por kita e peso for di riba e homber chikito y pone riba e homber grandi cu economicamente por cargué mas mihor.
Manera Señor Finck a bisa, e no ta defende interes capitalista sino interes di e homber chikito. Kier meen anto: es cu tin, tin cu paga pa es cu no tin. Y esey ta nada mas cu husto.
Tocante e observacion cu "weelde-belasting" ta worde scirbi cu tres "e" mi por bisa cu "weelde-belasting" ta worde scirbi cu cuatro "e" pasobra belasting tambe tin un "e" aden. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat onze fraktie, toen wij dit voorstel naar voren hebben gebracht om gebruiksbelasting af te schaffen dit serieus hebben gedaan.
Ik denk dat toen de andere frakties ons voorstel hebben overgenomen en de toezegging hebben gedaan om dit te ondersteunen en te aanvaarden en toen het Bestuurscollege haar verklaring had afgelegd om dit over te nemen en de nodige stappen te doen om dit teweeg te brengen er geen sprake was van weelde-belasting.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben niet bereid om hieromtrent dieper in te gaan want het is een hele nieuwe zaak voor mij en ik moet in de boeken gaan duiken om na te gaan wat dit allemaal inhoudt. Daarom ben ik helemaal niet bereid om een voorstel als dit te aanvaarden, ongeacht van wie het ook komt. Als iemand hierin een fout maakt en dat anderen van deze fout de kans zien om politiek te spelen dan is dat hun goed recht.

Maar ik denk dat wij beter op de zakelijke "business" teruggaan en hiervoor wil ik een beroep doen op de heer Max Croes om dit voorstel voor amendement in te trekken en laten wij dan weer zakelijk gaan handelen. Misschien kunnen de heren Croes, Maduro en Kock in een andere vergadering samen met een motie komen en ons dan toelichten wat het allemaal inhoudt.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ofschoon wij, bij wijze van uitzondering een suggestie van de opositie zo serieus hebben genomen trekken de heren zich terug.
Mijnheer de Voorzitter, de suggestie van een weelde-belasting werd door hen gelanceerd.
In de eerste ronde waarschuwde ik reeds, dat indien wij een bron van inkomsten gaan opheffen dat wij dan een andere bron daar tegenover moeten stellen. Want het eilandgebied heeft zekere verplichtingen en daarom zijn de inkomsten en de uitgaven berekend.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb toen ook gezegd, dat ik zeer ingenomen ben met de motie ingediend door de heer Finck en de twee andere leden van zijn fraktie, niet om de reden die daarin staat vermeld dat de gebruiksbelasting een zware last op de bevolking legt, maar omdat de basis van de gebruiksbelasting volgens mij onjuist en onredelijk is.
Mijnheer de Voorzitter, als het amendement door de Raad wordt overgenomen dan heeft het nog geen praktische betekenis voordat de Landsregering uitvoering geeft aan deze motie. Op het ogenblik dat de Landsregering besluit om inderdaad de gebruiksbelasting af te schaffen, dan alleen hoeven wij ons druk te maken over de invoering van de weeldebelasting. Indien de Landsregering voornemens zal zijn op ons verzoek de gebruiksbelasting af te schaffen, dan geloof ik wel dat de heer Finck voldoende vertrouwen zal hebben in een toezegging dat te zijner tijd iets anders in de plaats zal komen. Evenals de heer Finck, gedurende de behandeling van het ontwerp tot opcentenheffing, heeft verklaard dat de minister van Financiën toegezegd zou hebben dat uiterlijk juli volgend jaar de socialisering van de belasting zou zijn ingevoerd. Dit is een belofte. Maar op deze belofte hebben de regeringspartijen kennelijk de belastingverhoging aangenomen.
Dus een enkele beloft van de regeringspartijen zal volgens mij wel voldoende zijn om de heer Finck te overtuigen van de voornemens.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, manera mi a bisa, nos fraccion lo duna su apoyo completo na e proposicion originalmente entrega door di Señores Finck, Kock y Oduber.
En cuanto e amendement entrega door di Señor Max Croes nos ta kere cu nos lo koppel e aan ya cu Señor Finck ta asina sigur cu e tin asina tanto forsa den Gobierno Central pa haci ki cambio cu e kier ki ora cu e kier, esaki tampoco lo no tuma mucho tempo pa hacié. Asina ta, rapidamente Señor Finck, lo bo por hacié pa nos.
Lastimamente esaki no ta den e programa di accion di Arubaanse Volks Partij pasobra Señor Werleman a spanta ora e a weita mi cu e boeki den mi man. Por ta cu di aleuw e ta capas di kere cu e ta e statuut di Credit Union.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, solamente un comentario mi kier a haci tocante e remarca di Señor Virgilio Kock ta kiko ta "weelde-belasting". E a puntra tambe si auto ta worde considera como luho. Mi no ta kere cu esaki ta forma pa bay contra dje pasobra e ta poni aki nan, preto riba blanco, cu ta Landsregering lo determina kiko ta e luho y kiko no ta e luho. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, ta duel mi di weita un asunto asina serio manera eliminacion di gebruiksbelasting, ta worde hunga cune den e Raad aki. Mi ta bisa cu ta worde hunga pasobra door di un sugerencia cu Señor Kock a haci manera anteriormente den e reunion di awe algun otro miembro a menciona tambe cu lugar di hisa belasting cu 10 opcenten podiser Bestuurscollege por a considera un otro forma di aumenta entradanan di Gobierno Insular, awor nos ta haya nos dilanti un amendement cu ta worde treci padilanti door di Señor Max Croes - mi ta bisa - pa por kita completo atencion di e punto serio cu ta worde trata. Si e partidanan apoyando Gobierno Insular ta kere cu door di trece un amendement asina nan por sali di nenga e kitamento di gebruiksbelasting, mi ta kere cu esaki ta loke nan ta yama, "tende loke nos ta bisa, pero no wak nos accion".
Awor ey diputado Betico Croes a menciona e programa di su partido pero mes ora su tras e ta drey bisa nos, pero Gobierno ta un Gobierno responsabel. Nos no por ehecuta, segun mi a conclui, e puntonan di nos programa. Esaki ami ta yama cambia camisa.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi a scucha cu atencion e palabranan di e diferente miembronan en cuanto e cambio proponi den e mocion entrega door de Señores Oduber, Finck y Kock.
Mi ta haya cu e mocion ariba su mes ta un poco irresponsabel.
Un par di ora pasa e Raad aki a tuma accion pa aumenta ingreso y awor nos ta tratando un mocion cu lo deshaci e promer accion di nos na mita.
Mi no por sigui mucho bon e argumentonan aki den.
Si nos ta kita gebruiksbelasting anto mester bin un otro sorto di ingreso carga pa esnan cu financieramente ta inmacht pa haci esey pero no cu nos ta kita y nos no por cumpli mañan cu Dios kier nos obligacionnan pasobra no tin suficiente entrada. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, mi kier aplaudi cu Señor Kock tabatin e bista asina claro pa drecha e proposicion di Señor Finck. A straña mi cu su colega Señor Oduber ta critica e proposicion constructivo di su mes partida. Nos lo tume over y nos ta kere cu ta un proposicion masha constructivo cu e persona aki a haci. Nos no ta comprende accion di Señor Oduber at all.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e proposicion cu e tres miembronan di oposicion a presenta en cuanto gebruiksbelasting en berdad a trece un poco di contento di nos banda hasta cu diputado Max Croes a bin cu un adicion na e proposicion pa hisa weelde-belasting. Mi tambe ta di acuerdo pa e adicion worde manteni na e proposicion ey. Y mi kier participa Señor Oduber cu belasting riba luho ta cay casi sigur riba hendenan cu ta bon funda financieramente. Asina ta mi no ta kere cu weeldebelasting lo afecta e homber chikito.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Thans gaan wij over tot de tweede ronde.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, de gedeputeerde van Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg heeft een wijziging gezet achter de eerste zin. Mijnheer de Voorzitter, hier staat duidelijk, "af te schaffen en daarvoor in zijn plaats een weelde-belasting in te voeren".
Dat houdt in dat vandaag de gebruiksbelasting stopt en vandaag de weelde-belasting intreedt. Mijnheer de Voorzitter, deze fraktie heeft geen bezwaar tegen een weelde-belasting als het tenminste uitvoerbaar is. Maar deze fraktie heeft wel bezwaar tegen het feit om het in deze motie op te nemen, daar dit een heel nieuwe belasting is.

Als wij eenmaal de gebruiksbelasting willen afschaffen, zoals vermeld in het programma van de Arubaanse Volks Partij, laten wij dát dan aannemen. Daarna kan de gedeputeerde dan met een motie komen om de Landsregering uit te nodigen weelde-belasting in te voeren.
Mijnheer de Voorzitter, ik weet niet wat weelde-belasting is, maar iemand hier in dit gebouw die jarenlang in Nederland heeft gewoond, misschien vanaf zijn geboorte schrijft hier een briefje aan mij: In Nederland bestaat weelde-belasting op artikelen zoals auto's, ijskasten, vriezers, en televiezies.
Nu wil ik de gedeputeerde vragen of hij belasting wil heffen op iemand die een ijskast in huis heeft.
Nogmaals, Mijnheer de Voorzitter, iemand heeft dit voor mij geschreven die of geboren is in Nederland of daar jarenlang gewoond heeft.
Maar ik geloof niet dat men hier belasting kan heffen op iemand die een ijskast in huis heeft. Wie gaat bepalen of het een luxe is of een behoefte? Ik geloof niet dat een ijskast hier als een luxe beschouwd kan worden. Daarom, Mijnheer de Voorzitter om alles te voorkomen wat deze motie kan ophouden zou ik willen voorstellen om deze motie ongewijzigd aan te nemen. Deze fraktie kan het amendement van de gedeputeerde Max Croes niet overnemen. Dus onze fraktie wil de motie aanvaarden zoals hij is zonder de wijziging. Wij zullen wel zien of wij eventueel een nieuwe motie waar een weelde-belasting voorgesteld wordt kunnen aanvaarden.
De gedeputeerde van Landbouw heeft ook het een en ander gezegd en het is mij niet duidelijk of hij voor mijn motie is of voor het amendement of voor beide of tegen beide. Maar dat doet niet veel terzake, Mijnheer de Voorzitter, hij is toch geen lid van deze Raad. Hij heeft geen stem.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, lo mi ta masha corto e biaha aki. En cuanto e sugestion di Señor Kock cu nos a tuma na serio, su partida no ta di acuerdo cune. Mi a tende di Señor Finck cu e no sabi kiko ta weelde. E ta bisa cu na Holanda ijskast ta worde considera como un luho. Pero aki nos tin diferente criterio di luho. Segun mi nos no mester bay discuti aki den kiko ta luho. Mi ta kere cu Gobierno Central cu su expertonan lo por ta na haltura kiko ta luho realmente aki.
Luho ta ora bo tin dos of tres auto dilanti cas, etc.
Asina ta e problema no ta kiko ta luho. E problema ta cu e peso mester worde cambia for di riba esun economicamente debil, cu ta e trahador pa esun economicamente mas fuerte, cu ta e capitalista of cu ta esnan cu tin mas entrada cu por permiti nan mas luho.
Señor Presidente, asina ta mi ta contento cu e sugestion, aunke cu e no por a pone den un amendement. Pero diputado Max Croes a yude cune.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, zoals ik eerder heb gezegd wens ik dat de Raad terug kan komen op ons voorstel, namelijk het behandelen van deze motie. Ik had gevraagd of de gedeputeerde van Financiën of de heer Max Croes ons kon uitleggen wat de weelde-belasting allemaal inhoudt. Ik heb een vaag idee dat het bioscoop entrées en dergelijke inhoudt, maar ik schaam mij niet te zeggen dat ik niet goed op de hoogte ben van deze belasting. Ik heb niet het geluk gehad om naar Nederland te gaan en weelde met zoveel "e's" te leren. Daarom wil ik nog steeds met mijn voeten op de grond blijven en de Raad vragen om terug te komen op het voorstel en laten wij dit dan gezamenlijk aannemen, zodat wij verder de zaak kunnen behandelen. Ik dank Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het is op dit ogenblik moeilijk een uitleg te geven van alles wat de weelde-belasting inhoudt. Vermoedelijk zal de heer Virgilio Kock wel op het ogenblik de meest aangewezen persoon zijn om deze uitleg te geven want de oorspronkelijke suggestie kwam van hem. Wij hebben alleen maar om het te vergemakkelijkenovergenomen, omdat wij het enigszins eens waren met het waardevolle idee dat hij koesterde.
Mijnheer de Voorzitter, er zijn verschillende soorten van belastingen in verschillende landen die ongeveer hetzelfde inhouden en in verschillende landen onder verschillende namen bekend staan.
De weelde-belasting hier in de Antillen hoeft niet hetzelfde te betekenen als de weelde-belasting in Nederland.
De heer Maduro heeft gezegd dat hier andere criteria gelden dan in Nederland en hij heeft daarin groot gelijk.
Om kort te zijn, Mijnheer de Voorzitter, wil ik mijn amendement op de motie ingediend door de heer Finck handhaven. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, Señor Dolfi Oduber a trece padilanti cu nos fraccion ta usa esaki pa bay contra e proposicion di Señor Finck pa kita gebruiksbelasting.
Ningun momento nos kier haci esaki. Nos ta accepte manera e ta.
E sugerencia a bin di e banda ey. Awor si nos bisa cu nos no ta accepte mañan nan ta bisa cu nos no ta tende opinion di oposicion, loke a worde menciona aki den caba tempo cu nos a trata asunto di Werkverschaffing, pa esnan cu no ta corda.
Awor nos ta accepta sugerencia cu ta bin di oposicion y nan ta bira bisa cu nos ta usa esaki pa keda sin kita gebruiksbelasting.
Ningun rato nos fraccion lo no haci esey pasobra esaki ta bay pa Landsregering y no ta nos ta bay kité.
Señor Finck tambe a papia cu su fraccion ta contra. Mi ta kere cu Sr.Finck kier meen cu e ocho sinta eynan y no nuebe ya cu e proposicion a bin di un di nan. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ta straña mi cu Señor Finck mester a haci referencia na e diputado di Landbouw cu a papia un cos. Ta duel mi cu Señor Finck no ta comprende Papiamento no obstante su largo estadia na Aruba.
Sinembargo mi a trece padilanti - pa Señor Finck su informacion - cu si nos ta bay kita gebruiksbelasting lo mester bin na lugar di gebruiksbelasting, pa esnan cu por financieramente carga esey, otro tipo di belasting. Kisas pa esnan cu ta come arroz so. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, manera mi a bisa caba mi ta di acuerdo cu e addicion na e proposicion treci padilanti pa diputado Max Croes.
En bista cu e partida di oposicion desde e promer reunion cu e Gobierno nobo a sinta den a priminti semper un oposicion leal nos di nos banda ta accepta e proposicion di parti di e banda di e oposicion - esta pa hisa weelde-belasting. Y en bista cu ta Gobierno Central ta esunnan experto den belasting nos ta propone pa laga weelde-belasting den man di Gobierno Central pa nan bisa con e ta worde haci.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de tweede ronde over het amendement.
Wenst iemand hoofdelijke stemming over dit amendement?

De heren A.Werleman en G.F.Croes wensen hoofdelijke stemming.

Gestemd wordt thans op het amendement van de heer Croes, dat luidt aan het slot van de dictum van de ingediende motie: "en daarvoor in de plaats een weelde-belasting in te voeren".
Hierna komt dus de motie zelf in stemming, eventueel zoals geamendeerd.
Mag ik eerst vragen of het amendement van de heer Max Croes ondersteund wordt?
De heren Arends en Maduro ondersteunen het amendement van de heer Max Croes.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, mag ik mijn stem motiveren?
Señor Presidente, tocante "weelde-belasting" nos mester bay vota si e ta bin na lugar di gebruiksbelasting.
Mi ta puntra mi mes si no ta mihor pa cambia e amendement..........

DE VOORZITTER: Mijnheer Kock, U hebt de gelegenheid om Uw stem te motiveren.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen vóór en 8 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: G.F.Croes, A.M.Arends, E.M. de Kort, F.L.Maduro, A.Werleman, C.B.Boekhoudt, V.Kock, D.I.Leo, C.E.Lacle, D.G.Croes, C.Yarzagaray en M.Croes.

Tegen stemden de leden: E.R.Finck, B.R.Werleman, O.Croes, L.A.I.Chance, G.A.Oduber, H.R.Dennert, D.Tromp en J.A.C.Alders.

DE VOORZITTER: Thans is aan de orde de motie zoals geamendeerd.
Wenst iemand hoofdelijke stemming.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik geloof, dat wij niet meer hoeven te stemmen voor deze motie daar het amendement een verdere strekking had dan de motie.

DE VOORZITTER: Ja, dat moet wel gebeuren. Eerst wordt het amendement in stemming gebracht en daarna de motie zelf. Dus nu is aan de orde de motie zoals geamendeerd.

Wenst iemand hoofdelijke stemming?

Hoofdelijke stemming wordt gevraagd door meerdere leden.

DE VOORZITTER: Dus thans wordt gestemd over de motie zoals ingediend door de heer Finck en zoals gewijzigd bij het amendement dat aangenomen werd.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, mi kier motiveer mi voto. Manera mi a caba di bisa caba nos a accepta e proposicion di oposicion tambe y a mira despues oposicion su reaccion y ta un di nan so a vota na fabor, sinembargo, considerando cu ta un punto di nos programa mi mester vota pro.

DE HEER E.R.FINCK: Omdat het amendement van de heer gedeputeerde Max Croes het besluit en de uitvoering van deze motie van landswege zal ophouden, stem ik tegen.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, mi por motiveer mi stem? Comokiera cu un cambio a worde haci den e mocion aki mi ta bay contra di dje.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, mag ik mijn stem motiveren. Gezien het feit dat wij met een zeer zakelijke motie waren gekomen en gezien het feit dat juist hierdoor de verschillende partijen elkaar hadden gevonden en juist hierdoor samen hun instemming hadden kunnen betuigen en duidelijk aan de Landsregering laten weten dat wij uiteindelijk eens gezamenlijk iets hebben kunnen doen, wil ik gaarne mijn stem geven aan de motie, maar zoals het oorspronkelijk werd ingediend. Maar omdat deze motie genomen werd en er politiek hiermee werd gespeeld, stem ik tegen.
De motie zoals geamendeerd wordt aangenomen met 12 stemmen vóór en 8 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: G.F.Croes, A.M.Arends, E.M. de Kort, C.Yarzagaray, F.L.Maduro, A.Werleman, C.B.Boekhoudt, V.Kock, D.I.Leo, C.E.Lacle, D.G.Croes en M.Croes.

Tegen stemden de leden: E.R.Finck, B.R.Werleman, O.Werleman, L.A.I.Chance, G.A.Oduber, H.R.Dennert, D.Tromp en J.A.C.Alders.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van agendapunt 2 en gaan over tot agendapunt 3.

3. Brief van het Bestuurscollege dd. 14 december 1967 betreffende de uitbreiding en verbetering van het telefoonnet en het interinsulair telefoonverkeer. (Ag.no. 8582; bijlage 1967 no. 49).

DE HEER E.R.FINCK: Het voorstel houdt slechts in een voortzetting en uitvoering van een besluit dat door de Eilandsraad enkele maanden geleden of een jaar geleden werd genomen.
Voorts vraagt het Bestuurscollege om via de Algemene Pensioenfonds de lening van 6 ton te sluiten.
Mijnheer de Voorzitter, wij hebben uiteraard geen bezwaar hiertegen omdat dit een voorstel is dat een continuiteit is van het beleid van het Bestuurscollege van vóór 1 juli 1967.

DE VOORZITTER: Mag ik even tussen door er op wijzen, dat er twee tikfouten geslopen zijn in de brief, namelijk op de laatste bladzijde, bladzijde 5 staat in de eerste regel het bedrag van f.1.000.
Dat moet zijn f.10.000 en in de zesde regel moet het bedrag van f.3.000 f.30.000 zijn.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het Bestuurscollege aangenomen.

DE VOORZITTER: Alvorens de Raadsvergadering te sluiten wil ik van deze gelegenheid gebruik maken - ik neem namelijk aan dat dit de laatste openbare vergadering is van dit jaar - om in de eerste plaats het volgende voor te stellen: Het is een oude traditie van de Eilandsraad geweest om bij het einde van ieder jaar bij de begrotingsbehandeling de boden en de ambtenaren die hier voor de Eilandsraad werken een bonus toe te kennen. Hier is dit jaar niet aan gedacht waarschijnlijk omdat wij geen begrotingsbehandeling hebben gehad. Deze bonus is altijd bedoeld voor het werk dat deze mensen gedaan hebben gedurende het hele jaar ten behoeve van de Eilandsraad.
Ik wil dus vragen of de Raad bezwaar heeft om traditie-getrouw deze mensen de bonus te geven die hen ieder jaar wordt toegekend.

De Raad heeft geen bezwaar tegen het toekennen van de voorgestelde bonus.

DE VOORZITTER: Dan wil ik tot slot U allen en Uw familieleden een "Bon Pasco" toewensen en een "Feliz Aña Nobo" en sluit hierbij deze vergadering.

De Voorzitter sluit de openbare vergadering om 21.30 u.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van . . . .

De Voorzitter,

De Sekretaris,